Brahman. Deel 2

J.A. Dèr Mouw

bron
J.A. Dèr Mouw, *Brahman. Deel 2*. W. Versluys, Amsterdam 1920

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/mouw001brah02_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

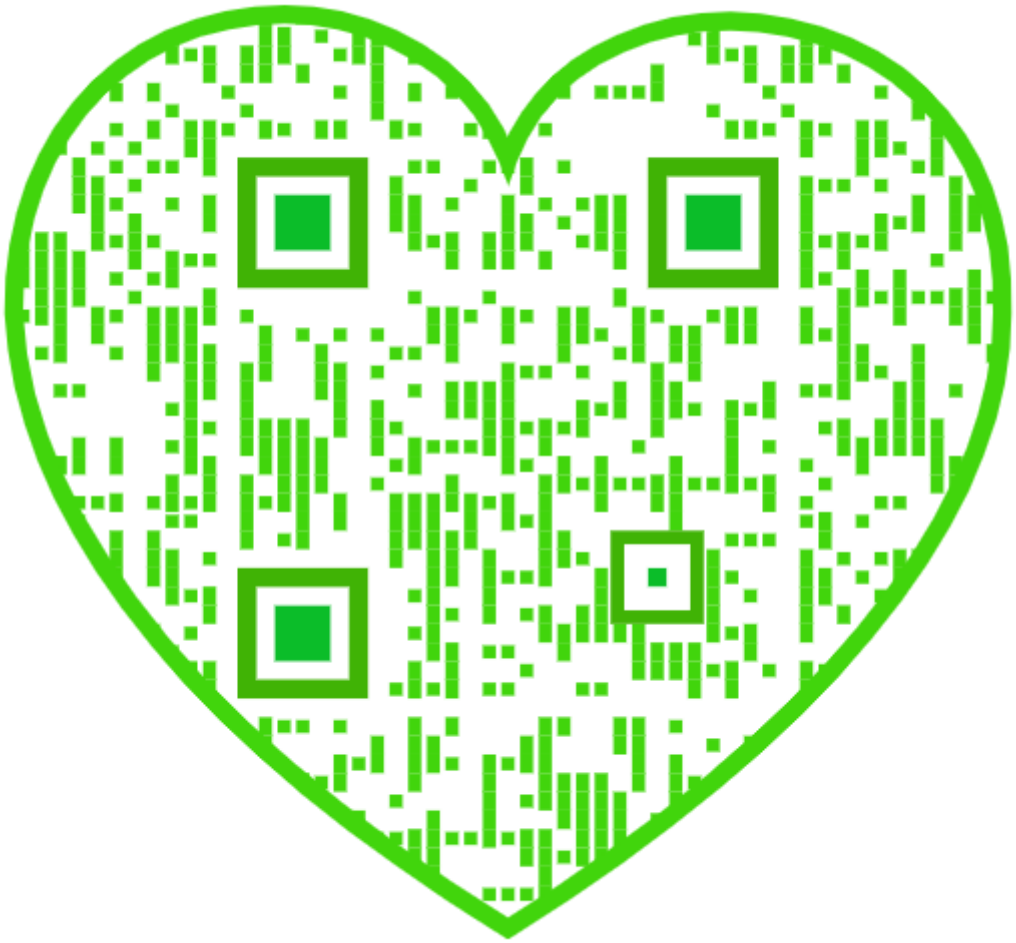

Zonsopgang.

Spookt op uit Indië's zee reuz'ge infuzorie
Met stralen, die geel, rood, groen fosforeeren?
Of spreidt tot waaier zijn laaiende veeren
Magische spieg'ling van Australië's lorie?

Of wil Aegypte's phoenix door zijn glorie
Zijn zon, verjongend nest van vlammen, eeren?
Wil Afrika 't heelal illumineeren
Met vuur uit palmendrager Rowenzori?

Ik wilde dat, tot volmaking van 't wonder,
Mijn stem 't metalen timbre kreeg van donder,
'T geweld van wereldzee-tillende orkaan,

En dat 'k, ver over welvende aardelanden,
De zon kon groeten, in gigantenhanden
Als spreektrompet een trechter van vulkaan.

[Stralig borduursel van kristallen wand]

Stralig borduursel van kristallen wand
Verbergt, welvend paleis, de diatomee;
Een waterdroppel is zijn wereldzee,
Een korrel zwevend stof zijn vasteland.

Klein levend zieltje, in Brahman mij verwant,
Eén Wezen deelt zich aan ons beiden mee,
Zooals één vuur, één wet, één Gods-Idee
In Aldebarân en een sintel brandt:

Het Eew'ge dat, mijn kunstgenoot, in jou
Atomen voegt tot de arabeskenbouw,
Die om je teere lijfje koepels tilt,

Datzelfde, kunst'naar van gedachten, zet
Mijn woorden saam tot kristallen sonnet,
Waarin onzichtbaar 't diepste leven trilt.

[Niet twijf'lend weet ik: Alle goed is kwaad]

Niet twijf'lend weet ik: Alle goed is kwaad;
Twijfelend hoop ik: Alle kwaad is goed;
Zoodat wie 't eene wil, het and're doet,
En zond'loos hij slechts is, die beide laat.

Ja: door hun tweelingschijn heeft, ver van daad,
Simeon voor zijn heiligheid geboet:
Hij, op zijn zuil nog zuil van liefdegloed,
Walmde naar wie hij weldeed, vreemde haat.

Ik walg van 't Wezen, tot mijn Ik verkleind,
Wanneer ik zie, waartoe het leven dwingt.

Mij zelf aanbid ik, als de grens verdwijnt,
En ik vervloei met wat me eeuwig omringt:

Zoo zal 'k, door trots en walging klein en groot,
God's eenlingschap trouw boeten door mijn dood.

[Omhoog zien naar de zon de waterrozen]

Omhoog zien naar de zon de waterrozen,
Kinderlijk, alsof 't Rafaëls eng'len waren
Grauw slib en wijde schem'ringen bewaren,
Die hier de dood stilde tot smarteloozen.

Opzuigt de bliksemstorm het meer tot hoozen:
Dan staan in blauw doorschijnende pilaren
De dooden: hun zwarte oogengaten staren
Boven hun grijns om macabre apothëozen.

Naar Brahman's zonlicht bloeien mijn gedachten;
Schem'ringen, koel, van zielegronden brachten
Rust aan mijn smart om wenschen, lang gebroken:

Vlaag van herinn'ring woelt uit grauw vergeten
'T verleden op bij flits van plots'ling weten -
'T herrijst, 't herrijst; mijn doode wenschen spoken.

[De zee schuimt wolken naar de wolkenlagen]

I

De zee schuimt wolken naar de wolkenlagen,
De wolken reg'nen zeeën in de oceaan;
Boven de storm langs rustig zonn'ge baan
Drijft de albatros, door windstilte gedragen:

Hij hoort van ver de galop van de orkaan
Door echoend dal tusschen de golven jagen
Op 't bliksemvolk dat, om zijn drift te plagen,
Zijn fakkeldans op golftop rond doet gaan;

Hij ziet in de afgrond van een wolkenkoker
Ham'ren de wereldzee, witgroene moker;
En vastelanden scheuren dond'rend los;

En boven dubb'le zee van zee en wolken,
Aaneengeprikt door dans van bliksemvolken,
Drijft breed in 't stille zonlicht de albatros.

II

Gierende heeft in daaglijks-effen vlak
Van ziel 't verlangen afgronden gebroken;
Uit grauw slib van vergeten opgedoken,
Drijven herinneringen, wrak na wrak;

En waanzin, op wiens golftop honend-strak
In flikkerdansen fantazieën spoken,
'T is of zijn moker losbrokk lende strooken
Uit kontinent van trillende ikheid brak.

Zich steeds vernauwend, steeds vernieuwend, halen,
Tot verrukking stijgend uit wanhoopsdalen,
De golvenringen zich om de angst'ge dicht:

Maar 't vrije Zelfbesef van Brahman s Wezen,
Vreesloos getuige van zijn wereldsch vreezen,
Drijft stil in triomfeerend evenwicht.

[Een zonnestofje, een handbreed-lange straal]

Een zonnestofje, een handbreed-lange straal,
Die door een naaldprik in papier de dag
Heenflitst, een blad, dunner dan spinnerag,
Vlucht naar het niets de differentïaal;

'K voel priester me, als ik met een enk'le haal
'T nooit afdenkbare samentoov'ren mag:
Trotsch ben ik en deemoedig, en ik lach
Van ekstaze, o mijn heilige integraal.

Zoo wordt, wat aan stemming, gevoel, sensatie
Ied're sekonde bracht, door integratie
Tot ziel van eindig kunstwerk opgeteld;

Maar in de ontroering, die naar Brahman heenleidt,
Heeft uit versplint'ring de eeuwig machtige Eenheid
Als kunst zichzelf in integrum hersteld.

[Als koel in 't groen baden mijn brandende oogen]

Als koel in 't groen baden mijn brandende oogen,
En, stadsgevang'nen, wijd zwerven door 't ruim,
Komt vlokkend op de wind, als gorig schuim
Uit een riool, het stadslawaai gevlogen;

Twee wolken stuiven aan, ineen gezogen
Door stinkende auto die, rollende fluim,
Op 't stof, dat wegbolt, in kwaadaard'ge luim
De stad, immense ziek heeft uitgespogen.

Zoo stoort me vaak bij heerlijk werk 't gevoel,
Dat ergens in mijn ziel een vaag gewoel
Van denken is, een halfbewuste drukte,

Tot plots'ling een gedachte, suizend, schiet
Dwars door mijn vrijheid, 't stof van oud verdriet
Waaiend over een vers, dat haast gelukte.

[Plots'ling door, morgenzonlichtstreep beschenen]

Plots'ling door, morgenzonlichtstreep beschenen,
Loodrechte scheiding van twee donk're straten,
Marcheeren grijze rijen van soldaten
Met vaste stap op dofklinkende steenen;

'T lijkt één lang mechanisme: men zou meenen,
Dat metronomisch golvende automaten
Op tromgeratel rythmisch schomm'len laten
Een traliehek van evenwijd'ge beenen.

Hel vlamt in 't zonlicht 't rood van epauletten,
Hel schitt'ren plotsling-schett'rende trompetten,
Hun uitdaging smijtend hoog in de dag;

En dankbaarheid voor hèn voel 'k in me trillen,
En trots, als toen 'k heel jong was, langs me rillen:
Ja! 't is mijn land, mijn volk, mijn taal, mijn vlag.

[Wonderlijk leven in vreemd-doodsch muzeum]

Wonderlijk leven in vreemd-doodsch muzeum
Marm'ren en bronzen beelden, zaal naast zaal;
En de oogen zien, hoe in gestold choraal
De geest tot hemel zingt zijn mausoleum:

Zooals, uit lucht gehouwen door 't pedaal,
Orgelklankrotsen dragen 't hoog Te Deum,
Zoo, weg van de aarde, tilt naar 't empyreum
Van 't eeuw'ge elk marmerblok een ideaal.

Ik hoorde, half begrijpend, lang hen roepen,
Mijn afgrondlijk levende beeldengroepen,
Tot, zelf verschrikt, 'k hen naar 't bewustzijn trok:

Één voetstuk, uit dezelfde mijn gehouwen
Voor 't wereldvizionaire Zelfbeschouwen,
Draagt hen jouw liefde, ontzagrijk marmerblok.

[Schomm'lend weegschaaltje, ritselt de libel]

Schomm'lend weegschaaltje, ritselt de libel
Boven het zomersch-broeiende moeras:
Op smalle strookjes van blauwglinst'rend glas
Verschiet 't groen streepje, als een vonk zoo snel.

Hij zit. Het knappen van een waterbel
Klinkt als een paukenslag dwars door de bas
Van 't kevertje, dat rondzwerft over 't gras
Bij 't ijl tink'len van 't blauwe klokkenspel:

Opzwirt hij, tuimelt, zwenkt en rijst en daalt;
'T lijkt of aan 't spargroen een levende naald
Het zonnespinsel hecht met blauwe lussen;

Daar staat hij zwevend in 't neerklett'rend licht
Vlak boven 't water: plots'ling is 't, als ligt
Een blauwgroen strikje op flikk'rend speldenkussen.

[Spitsbogend zetten kerkhofpopulieren]

Spitsbogend zetten kerkhofpopulieren
Op zilv'ren voorjaarslucht hun diagrammen:
Als ordinaten staan loodrecht de stammen,
Waarom de lijnenfantarieën zwieren.

Ze staan als geel getong van ijle vlammen:
'T is of dood-zelf het Pinksterfeest wou vieren;
Ze staan als lang orkest van reuz'ge lieren:
'T is of dood preludeerde in vlucht van gammen;

Ze staan als sprok'ge groei van gouden veeren,
Uit dons van groen rijzend de grijze schachten:

'T is of, Phoenix, met nieuw ontvlamde krachten
Het leven uit de dood terug wou keeren.

Op eens - geruisch, geruisch. - Ik sta te wachten,
Of 't kerkhof vliegen gaat naar zonnesferen.

[Zwevend op winden waait de zee door 't duin]

Zwevend op winden waait de zee door 't duin,
En 't zout blijft achter in 't diep-koele zand;
Geen bloemengloed, geen groen van sapp'ge plant
Kleurt 't bleeke egaal van vèr-zichtbare kruin;

Maar 't water, neerfilt'rend, doet, tuin naast tuin,
Laaien van tulpenrood 't wijdvlammend land,
En ruischt als bosschen op, tot waar de rand
Vaal is door helm en ziek'lijk struikenbruin:

Stormend door open menschenleven, laat
De Godheid bloemloos 't oppervlak, waar 't zaad
Van blijdschap sterft, door lang verdriet geschroeid;

Tot ondergrondsche zuiverheid vervloeid,
Herrijst Ze als 't rijk van schijn en rijm en maat,
Waar 't Denken tulpt en loovert, ruischt en gloeit.

Brahmans' liefdefeest

[Wank'lend, uit afgronden vol stilstaand zwart]

Wank'lend, uit afgronden vol stilstaand zwart,
Waar 't onderwereldsch mamer van de nacht
Barstte tot katakomben, ied're schacht
Een doodenstad, diep tot aan Brahman's hart,

Rijst 't oud bewustzijnshuis: sinds lang verstard,
Staart over 't zwijgen van bruglooze gracht,
- Gelijkgeboren, nooit verbeden wacht -
De doffe blik van vensters, koud en hard;

Diep als de diepste katakombe zinkt
Haar bodem, zinkt, zinkt, nooit gestuite val,

Door stilt', waarbij een woordgedachte klinkt
Als een knetterslag van dond'rend heelal.

In 't midden, ruine, wegglijdend tot gruis,
Staat op duiz'lende zuil 't bewustzijnshuis.

[Want Brahman kende nog zijn rijkdom niet]

‘Want Brahman kende nog zijn rijkdom niet
Aan smart om nooit bereikte zaligheid:
Dus werd Hij mensch, in wie Hij willig lijdt
Vaag Godsbesef, zelf kwellende styliet,

Die, nu bewust, zich en zijn streven ziet
Doelloos vervuld, en weet, hoe 't snoer van tijd
Dat uit tijdeloos centrum eindloos glijdt,
Werelden rijgt tot kraalsnoer van verdriet.’

Zoo staart dan 't Ik uit duiz'lend zuilenhuis,
En hoort gretig het zoekend wiekgeruisch
Van liefdewoord fladd'ren over zijn gracht;

Een enk'le liefdeblik, vlucht'ge libel,
Komt glinst'ren langs de ramen van zijn cel,
En zijn gevangen wanhoop schreit en lacht.

[Dan keert hij zich tot langvertrouwde stoet]

Dan keert hij zich tot langvertrouwde stoet
Van zijn gedachten, die gedienstig gaan,
Waar hij, hun heerscher, gaat: elk kijkt hem aan,
En hoopt, dat hem het eerst zijn woord begroet;

En enk'len, die hij steeds het liefst ontmoet,
Ze durven, kring van vrienden, om hem staan,
Als zijn gelijken, die tot diep verstaan
Zijn voorkeur sinds hun jeugd heeft opgevoed.

Hij hoort uit verre zaal de melodieën,
Die lichte rei van wereldfantazieën
Leeren zweven voor eerstvolgend ballet;

Niet hoort hij, maar hij weet, dat hij kan hooren
Het diep geklaag, van wie hij lang te voren
In doodenstad gevangen heeft gezet.

[Zijn wenschen heeft, revolteerende drom]

Zijn wenschen heeft, revolteerende drom,
Wier kreten om hun eeuwig recht verstoorden
Zijn dubbel feest van fantazieën en woorden,
Hij diep gekerkerd, hopend, dat de krom-

geboeiden zouden leeren, eindlijk stom,
Te ontzien hun heer, aan wie ze toebehoorden,
Wiens ned'rig smeekgeschrei ze niet verhoorden
Om vrede voor schemerende ouderdom.

Maar zij - dav'ren deed hun eischend gehuil
Het voetstuk van zijn waggelende zuil,
En al zijn zalen werden één orkaan;

Toen sleurde weg op zijn koningsgebod
Zijn wil, de muiters aan snerpende strot:
'T wegromm'lend onweer hoorde hij met een traan.

[Een heros ging, een niet'ling keerde weer]

Een heros ging, een niet'ling keerde weer:
‘Uw vroeger macht'ge, steeds gewill'ge knecht
Deed, wat hem uw gebaar had opgelegd;
Herhaal het nooit, mocht 't noodig zijn. Ik eer,

Als allen hier, in u mijn een'ge heer;
Maar wat uw wanhoop mij beval, was slecht:
Zij zijn van uw geslacht; oudheilig recht
Sterkte tot almacht bijna hun verweer.

Sleurend de worst'lenden, voelde ik de gangen
Vol klev'rig niets - eindloos kronk'lende slangen,
Schuif'lend spokig, een web van levend zwart:

Waar onsterfelijk de onderdrukten dolen,
In Brahman's wereldrijk van nekropolen,
Daar bracht ik heen de wenschen van uw hart.

[En één, de mooiste - hij was de lieveling]

‘En één, de mooiste — hij was de lieveling
Van al uw fantazieën: in zijn oogen
Woonden verwachting en belofte, en vlogen
Als vlinders uit om hun bloeiende ring;

Een zaligheid, vol zilv'ren schemering,
Vrede als van zegenende regenbogen,
Kwam overal het diepst geluk verhoogen,
Waar even stil hun vlucht weifelend hing.

Toen ik zijn blondheid tot levende dood
In wem'lend labyrinth van duister sloot,
Dempten tot fluist'ren zijn gierende kreten;

Hoor nu van mij 't vervloekend testament,
Dat u uit 't wereldhart uw offer zendt,
Wiens oorsprong uw verblinding kon vergeten.

[Mij, Brahman's lange roep om eeuwigheid]

‘Mij, Brahman's lange roep om eeuwigheid
Van Zelf besef, mij, dreuning van pedaal,
Die op donder draag 't Zelfscheppings-choraal
Uit Brahman's orgelende ontzaglijkheid,

Mij smoort mijn schepping, die mijn branding smijt
Hemel- of helwaarts, naar ik rijs of daal,
De tritonshoorn, weens echoënde spiraal
Ik vul met 't gonzen van de oneindigheid;

Mij smoort in onderwereldsch labyrinth
Op wenk van overmoedig eendagskind
De almacht'ge wil van 't Zelfbestrijdend Zelf;

Maar viert - zijn doel - hij 't bont gedachtenfeest,
Dan schreeuw ik stuk de vrede van zijn geest,
‘En bons te pletter 't hem dragend gewelf.’

[En slaapt zijn hof, en hoort hij in de nacht]

‘En slaapt zijn hof, en hoort hij in de nacht
Slepende gang van stilverschuivende uren,
Dan zal 't hem zijn, als staat achter de muren
Geduld'ge waanzin, die vriendelijk lacht;

'T zal zijn, alsof over zijn voorhoofd zacht
En kil en klam en valsch een poot komt schuren;
'T zal zijn, alsof onzichtbaar naar hem gluren
Twee oogen van een spook, dat op hem wacht;

Meenemen zal 't hem uit wegglijdend gruis
Van zuilentoren naar mijn smartenhuis,
Nu zijn trots Brahman's heilige eenheid spleet;

Handhaven zal zich zoo het oud gebod,
Dat wie een wig sloeg in het hart van God,
‘Vergaan zal aan zijn eigen Brahmanleed.’

[Gehoorzaam heeft me uw geestesmacht bevonden]

‘Gehoorzaam heeft me uw geestesmacht bevonden;
De stilte staat doorschijnend in uw toren,
Een blanke leegte, dat uw slaap kan hooren
Macabre optocht van tripp'lende sekonden.

Nog kan, die onderwereldsch ligt gebonden
In 't taaie zwart van slangenweb, verstoren
Door spookentoover 't rythme van uw koren,
Hun sterredansen door uw feestrotonden.

Weet: sinds ik zondig mijn gelijke boeide,
Is 't, of tot molm mijn heldendom verbloeide,
Mijn merg, de wortels van mijn zijn verdorden:

Eisch van wie keerde uit wanhoopdiepe schachten
Van Brahman's katakomben, moed noch krachten:
Weet, heer: uw titan is tot dwerg verworden.’

[Half veiligheid, half dankbare belooning]

Half veiligheid, half dankbare belooning,
Wenscht hij gewillige onmacht aan zijn zij,
En zich tot 't weten dwingend: Ik ben vrij,
Gaat hij door stilt van diep trillende woning.

En zijn gedachten fluistren: Laat ons blij
De vrede sieren van nu-blijde koning,
Met fantazieën vierend een vertooning
Van Brahman's Liefde in maskerfeestkleedij.

Hij, zoekend, wandelt door zijn toren rond,
Blijft staan voor 't raam, en weet hoe eens hij stond
Op wiekgeritsel en libel te wachten;

En onverschillig hoort en ziet hij 't aan:
Tot vreemde rust is 't oud verdriet vergaan
Om de eenzaamheid in 't midden van zijn grachten.

[Is 't voetstuk van zijn toren ondergraven]

Is 't voetstuk van zijn toren ondergraven
Door stille vlijt van borende sekonden,
De tempel op 't terras straalt ongeschonden
De schoonheid uit, die denkende eeuwen gaven:

Opveert de acanth zijn zwevende architraven,
Opstreeft langs cannelures 't zuilenronden,
Opjaagt ruitergeroep uit open monden
Opsteig'rend marm'ren vuur tot episch draven;

Versteend in driehoekgevels openbaren,
Gedragen door spondeën van zuilenparen,
Trots, God en val tragisch schokkende jamben;

En zijn begrijpende aandacht meent te hooren
Verdampen weer tot ekstatische koren
De stilte van bevroren dithuramben.

[Geen godenbeeld zwijgt in de tempelhal]

Geen godenbeeld zwijgt in de tempelhal,
Geen wierookschaal, geen altaar staat te branden:
Als wierook hangt zijn eerbied langs de wanden,
De heele vloer is heilig piedestal;

Libel noch wiekgeruisch waagt aan te randen
Stilte en schem'ring, die mijm'ren overal:
Hier geeft het Ik, centrum van zijn heelal,
Aan 't eeuwig Zelf zich zelf als offeranden.

Komt hij hier binnentreden, dan verdringen
Zich om hem prevelende herinneringen,
Geweten trouw van onzichtbare drom:

Want wat het mooist was van zijn menschenleven,
Heeft, reliquieën, zijn vroomheid hun gegeven,
De priesteressen van zijn heiligdom.

[Hij laat door hen zich langs hun schrijnen leiden]

Hij laat door hen zich langs hun schrijnen leiden:
Die kleven, stil en vaal als doode blaren,
Vast aan de stammen van sneeuw'ge pilaren,
En 't is, of ze vergaten neer te glijden;

Wat eens zijn zorgen hier te slapen leiden,
Hij ziet, hoe zijn vertrouwden 't trouw bewaren;
Maar 't lijkt hem, of 't hem-vreemde dingen waren
Uit onwerklijk verhaal van vroeger tijden.

'T ruikt oud: de geuren, vlucht'ge tooverdranken,
Geven hun geestenstem duid'lijker klanken,
Hun sprekend niets schimm'ge doorschijnendheid;

En sluiten ze af, vroom glimlachend, hun schrijnen,
Ziet zijn vergeefs aaiende blik verkwijnen
Hun transparantie tot onzichtbaarheid.

[Hier gaat bij binnen. Donker is de zaal]

Hier gaat bij binnen. Donker is de zaal;
En op zijn altaartroon zet hij zich neer,
En wacht, onzichtbaar: offerande en Heer,
Vult hij het duister, machtig en sacraal.

Zijn priesteressen weet hij, vroom en teer,
Verdiept in 't prev'len van hun oud verhaal:
De ijle geluiden van hun geestentaal
Zwirrelen als nachtvlinders heen en weer.

En spokig weifelt op elke oude schrijn
T onwezenlijke blauw van fosferschijn,
En dooft, en glimt, en dooft, en glimt weer aan.

Opdreunt het ondergronds-dreigend getril. -
De priesteressen prev'len. - Mijm'rend stil
Hangt elke lichtplek als een groote traan. -

[Geen rits'len meer. Ook 't fosferlicht verglom]

Geen rits'len meer. Ook 't fosferlicht verglom:
Hun reliquieën dragend, gingen heen
De priesteressen. 'T heilig Ik alleen,
Wachtende leegte, vult het heiligdom.

Voor Brahman's rijzend Niets wijken rondom
De vrome wanden, doorzichtig, uiteen;
De zuilengang, tot licht verijlde steen,
Tilt, Atlas ied're zuil, de werelddom.

Oplost het Ik-omstolpende gewelf
Tot grenzenloosheid van zijn eeuwig Zelf,
Tot God verwijdt de mensch, het punt tot bol:

Zich off'rende eenling, die God's alheid wint,
Stroomt, nu zijn zalig Brahmanfeest begint,
Van nieuwe wereldrijkdom, huiv'rend, vol.

[In 't verre licht van hoogzwevende oksalen]

In 't verre licht van hoogzwevende oksalen
Mijmeren stil-verrukte melodieën;
Langzame optocht van ijle fantazieën
Treedt in de lichte leegte van zijn zalen:

De oogen als de avondster, als zonnestralen
Blond, draagt - zilverig witte feeërieën -
De voorste rij zijn arme reliquieën,
Nad'rend op even-hoorbare sandalen;

Met de avondsterren naar hun koning starend,
Aaien ze 't doode bruin met witte handen,
En openspringt het voor dat blanke toov'ren:

Wat, stil veroud'rend, oud geheim bewarend,
Als dorre blad'ren hing aan zuilen wanden,
Zien weer zijn zalige oogen zonnig loov'ren.

[En als het wand'lend bosch uit oude sagen]

En als het wand'lend bosch uit oude sagen,
Verplaatsen zich de aldoor knoppende schrijnen,
Tot, rij aan rij geschaard, ze lanen schijnen
Vol zon van winderige zomerdagen.

Ver, blauw, buigen zich de ontzaglijke lijnen
Van horizonnen, die trillend vervagen.
'T is of door kracht van plotselinge vlagen,
Flikkerend en bruisend de toppen deinen.

Geborgen groet uit and 're wereldrijken,
En wat verbergend hing stil te vermolmen.
Herleven, nu hen tooverhanden streelen,

Tot vreemd gevlam in loof van stormende eiken,
Tot zwarte statigheid van tragische olmen,
Tot wildverwaaiend zilver van abeelen.

[Tunnel door malachiet, ligt diep de laan]

Tunnel door malachiet, ligt diep de laan;
'T is of uit spleten in 't verwulfsel dropen
Sijp'lende straaltjes goud, die samenloopen
Tot gele plassen en, stil schitt'rend, staan.

Als bonzend aan de wand de vlagen slaan,
Waaien lichtplekken dicht, schaduwen open,
En symmetrisch, als in kaleidoskopen,
Cirkelen goudfiguren af en aan.

Een slankheid, wit van kleed en blond van haren,
Komt door de laan, verheerlijkt, in fanfaren
Uit triomfante licht- en luchtorkesten:

Goudvlinders schijnen langs het wit te spelen. -
Ze staat in 't licht. Het lijkt, of haar de abeelen
Voorstellen aan de zon met groote gesten.

[Wit staat ze, vlam van devotie, te branden]

Wit staat ze, vlam van devotie, te branden
Tegen het altaar, flikk'rend groen en goud;
'T is of de blauwe hemel dieper blauwt,
Om ze op te nemen weg van de aardelanden.

Rood, als nog levend bloed van offeranden,
In groen uit levend wem'lend zomerwoud,
Klaprozen, rood in groen van blad'ren, houdt
Eenvoudig kind, ze in stil hangende handen;

Zilveren niets, dat gaat tot niets verijlen,
Het laatst gefluister van een vroom gedicht,
Verwaaiend, nu de hemelorgels bruisen,

Een wierookwolk van de aard' die weg zal zeilen:
Licht op de lucht ligt als wimpel van licht
Luchtig het stroomend haar. De abeelen ruischen.

[Opbonst schokkend uit Brahman's doodenkrochten]

Opbonst schokkend uit Brahman's doodenkrochten
'T ondergrondsch dond'ren van worst'lende machten,
Tot machtloosheid door wijdkronk'lende nachten
Gekneld in gluip'rig net van slangenbochten.

Die sinds hun kerk'ring om bevrijding vochten
Naar Brahman's lichte wereldsfeer, nu trachten
Feller ze te scheuren de marm'ren schachten,
Tot honend-zwijgend labyrinth vervlochten.

Hij, op zijn altaartroon, zit stil te staren
Naar zilv'ren wolk, goudgroen flikk'rende blaren,
Klaprozenrood, - één kleur'ge heiligheid;

Van de altaartreden ziet, ineen geslonken,
De knecht zijn heer, in diep geluk verzonken,
En glimlacht, trotsch op zijn verschrompeldheid.

[Viooltremoli spinnen pastoralen]

Viooltremoli spinnen pastoralen,
Teer als 't patroon op vleugels van kapellen;
Op 't spinsel glanzen blauwzilv'ren lamellen
Van klarinet en glijdende harpekralen -

Trillend landschap van klank; en in de dalen,
Vol paarse schemering van bas, vertellen,
Stil in zich zelf verdiept, violoncellen
Hun oud verdriet in ‘Ja, zoo was 't’ - verhalen.

Kralen van goud glijden langs flikk'rende eiken;
De glanzen, zwart, in tragische olmen lijken
De zichtbaarheid van cellen-elegie:

En blanke vroomheid staat zwevend voor 't midden
Van 't bosch als een point-d'orgue stil te bidden,
In 't zilver van de abeelen-tremoli

[En de avond spant tusschen goudtopgige eiken]

En de avond spant tusschen goudtopgige eiken
En schaduwgrens op 't heiveld scheve snaren -
Reuzig orkest van hellende gitaren,
Waarover zacht-aaiende winden strijken.

De schaduwblokken onder 't goud, ze lijken
Liggende prisma's: op diep groen van varen
Loodrecht het zwartgroen vlak van eikeblaren,
Geel 't derde - een reeks, zoover het oog kan reiken.

En klanken lijzen, zwellen en verwaaien :
Want even komt de wind de koorden aaien,
Dat 't even schijnt, alsof ze even bewogen;

Dan ruischt het ginds - dan ginds; dan ov'ral zwijgen.
En paarse en violette nevels stijgen,
Vaag klankgemijmer voor nog hoorende oogen.

[Keilvormige amethysten en agaten]

Keilvormige amethysten en agaten,
Prikken de prisma's diep in 't avondlicht,
Dat, reusacht'ge topaas, op 't heiveld ligt,
Rookerig-paarse en violette gaten;

Nevels, tot ondoorschijnendheid verdicht,
Staan hier en daar gestold tot troeb'le platen;
Maar wijde en zuiv're transparanties laten
Naar kim van hei een geelrood vergezicht.

Opgevuld tot zijn grenzen is 't heelal
Met gele pracht van diafaan kristal:
Tot één juweel lijkt de atmosfeer bevroren.

Bijna horizontaal de helling, boren
De prisma's zich in 't geel: scherpkantig liggen
Blauw en ontzaglijk, de amethysten wiggen.

[Scheef strijkt een bui van licht langs korenvelden]

Scheef strijkt een bui van licht langs korenvelden:
Stil hangen aan de halmen gouden droppen;
IJle wezens schommelen op de toppen
Van 't trilgras, dat schudt, als ze een grap vertelden:

Hoe zij de scheur in paars van hei verstelden
Met repen gele pluche en groene stoppen,
En 't aan de rand met blauwe en roode knoppen
Versierden van heel dunne, groene spelden;

Ze vliegen op, ze vliegen weg, naar 't oosten
Vliegen ze, vlammenvlinders, vlug, en troosten
'T sombere sparrebosch met vlucht'ge gloed;

Ze vliegen voort, zich rekkend, slank en soepel,
Langs barnsteenzuilen en blauwgroene koepel
Naar verre hei met laatste zonnegroet.

[Paars gloeien, ver, de scheefverlichte heiden]

Paars gloeien, ver, de scheefverlichte heiden
Rondom de gele streep van 't korenland;
Langzaam gaat blanke slankheid; de eene hand
Laat ze, aaiend, over buigende aren glijden:

Die zoeken, druk knikkend naar alle zijden,
Terug hun stille, rechte wimpelstand;
Achter haar ebbend, golft een smalle band
Van schommelingen, die haar begeleiden.

En 't kleed, sneeuwblauw in koornveldschemering,
Dooft uit de klaprozen, die plotseling
Vreemd rood zijn, als ze achter het wit verschijnen

En 't rood is 't dofst, waar 't schommelen begint,
Waar 't ophoudt, hel; een smal, wit beeld verbindt
De in omgekeerde richting gaande lijnen.

[Harmonisch feest is 't van de ronde lijn]

Harmonisch feest is 't van de ronde lijn:
Zuivere cirkel, ligt de horizon,
Waarop, zuivere bol, de roode zon,
Als op een ring van goud een drop robijn;

Lichtgroene ellips aan welvend toermalijn,
Hangt fijngellepen, smaragd medaillon;
En als een koornbloem op zonnig gazon,
Staat de avondster van hel aquamalijn.

De immense cirkels en 't juweelenlicht,
'T is of het alles op de stilte ligt,
Door 't blauw trillen van de avondster verdiept,

Veert op de stilte, zelf reusacht'ge bol
Van wattig ijle, doorschijnende wol,
Waarin een sijsje zilv'ren naaldjes piept.

[De gele kromming van een gloeiend zwaard]

De gele kromming van een gloeiend zwaard
Snijdt langzaam de robijnen bol in twee;
Nu de eene helft achter het geel verglee,
Lijkt de and're een klaproos met de kelk naar de aard.

In 't iets verschoven lemmet bijt een schaard
Scherphoek'ge kart'ling, maar tot gladde snee
Vervloeit het zichtbaar, alsof 't smelten dee
Een donk're hitte uit onzichtbare haard.

Zwartblauw, dieprood staat aan de schaduwkant
Van 't bosch de korenbloem- en klaproosrand;
Naar 't oost wijken de sparren, blauw en ver;

En nu helheid van kleur op de aard vergloeit,
Is 't, of 't daar ginds voor kort herleeft en bloeit
Als zonneklaproos en als koornbloemster.

[De zon is onder. Tot wezenloos vaal]

De zon is onder. Tot wezenloos vaal
Verdooft ook 't westlijk geel en groen en rood;
De gouden sabel wordt beslagen lood;
Slechts de avondster hangt als een vonk van staal.

En zichtbaar wordt door doflichtend koraal
En violet de poort, die dreigend groot,
Glorieuze triomfboog van de dood,
Voor de ingang staat van 't oostelijk portaal:

Apokalyptische mysteriebouw
Wacht in- en uittocht. - Stil van zekerheid,
Zweeft de avondster, profeet, door t leege grauw;

Want door 't portaal waait koud de oneindigheid,
Waait, waait in vijandige majesteit
Van onbegrijplijk, bovenwereldsch blauw.

[En waar tot heuveltop de heidelanden]

En waar tot heuveltop de heidelanden
Elkaar van rondom stijgen te gemoet,
Daar staat in tooverlicht van eigen gloed
Witte devotie als een vlam te branden:

Klaprozen houdt ze in stilhangende handen,
Wonderlijk rood als droppels levend bloed;
Door de triomfpoort rolt, waaiende vloed,
De oneindigheid, opgolvend aan de wanden.

Zooals in een viool een klein, wit hart
Midden op de afgrond van het blauwig zwart
In de eigen diepte mijm'rend ligt te staren,

Zoo, wit op blauw, staart door mysterieboog
Naar de afgrond, diep en ver, de mystagoog
En wenkt, en wenkt, om 't heil'ge te openbaren.

[En als een kaap, die, wit van branding, prikt]

En als een kaap, die, wit van branding, prikt
Ver in de wolken wijdklat'rende wonden,
Hoe de cykloon de zee tot op haar gronden
Ophoost om hem te schudden, niet verwrikt -

Eeuwig, hoe lang, aan 't zenith vastgebonden,
Naar oost, naar west de bliksemslinger tikt,
En zijn immense zwaai bonzende klikt
Met metallieke donder de sekonden -

Zoo, wijkend, rijst de heuveltop en steekt,
Donkerder kaap, in 't donkre blauw en breekt
De vloed, die machtloos fosf'rend langs hem glijdt;

En zij, stijgende apotheoze, staat
Een oogenblik. Ze wenkt, ze wenkt. En gaat
Over de golven van de oneindigheid.

[Niet hoort hij, op zijn altaartroon, hoe loeit]

Niet hoort hij, op zijn altaartroon, hoe loeit
Wanhoop van ondergrondsche frenezieën,
Nu wereldspel van fantasmagorieën
Uit de eene toover in de and're vervloeit;

Niet ziet hij, hoe weg uit verschromp'ling groeit
De dwerg die, leunend aan zijn koning's knieën,
Door zijn ekstaze om 't feest van fantazieën
Beschenen, tot jong heldendom herbloeit:

Hij hoort tot onmetelijke paleizen
De zuilenbouw van orgelklanken rijzen,
Die de aandreigende optocht ontvangen zal;

Hij ziet boven de bergtop zich verbreeden
Zwartblauwe band onder lichtende schreden -
Ze stijgt - ze stijgt naar 't centrum van 't Heelal.

[Ver waait de wimpel van haar blonde haren]

Ver waait de wimpel van haar blonde haren,
Ver 't lichtend kleed, vaag zilv'rig aan zijn zoomen;
Kleurige kaarsen, staan heilig te droomen
Klaprozen, rood, en groene abeeleblaren:

Zijn wierookwolk, zijn liefde is opgenomen,
Waar Wezenlijk ze altijd vereenigd waren,
Al scheen ze in lang en heet beschreide jaren
Dicht bij zijn zuilentoren neergekomen.

En tot kometen, gazig als libellen,
Tot sterrenevels, donz'ge nachtkapellen,
Ziet hij haar kleed, witlichtend, zich verdeelen;

Tot stroomend goud van Melkweg gaat verwaaien
Het blonde haar, tot bonte zonnen laaien
De blad'ren van klaprozen en abeelen.

[En orgels en bazuinen en violen]

En orgels en bazuinen en violen
Teek'nen met klank kunstig vervlochten wegen,
Opdat zich groeten zal in keer en tegen-
keer de omtocht van zijn en God's aureolen:

Balzaal uit ellipsen en parabolen,
Tot zwevend labyrinth ineen geregen,
Wacht, dat de sterredans zich zal bewegen
Tot kronkels van aetherische Paktolen;

Brandpunt, dat werelden houdt saamgesloten,
Hoort hij de points-d'orgue tot asymptoten
Zich rekken naar duistere oneindigheden. -

Triomfmarsch van bazuinen. Orgels dond'ren.
De polonaise van zijn Brahman's wondren
Komt naar hun centrum langzaam aangeschreden.

[Tot sprenk'lend geschetter van kopertonen]

Tot sprenk'lend geschetter van kopertonen
Verklankt het stuivend goud van wereldbollen;
De zeeën uit de afgrond van 't orgel stollen
Tot blauwgroen parelsnoer van Orionen;

En ijle weefsels van viool ontrollen,
Langs klokgelui van sterrebeeldpatronen
Wegwolkend tot wazig schem'rende zônen,
Zilv'rig trillende Melkwegbanderollen;

Door vlammen van trompet, 't schett'ren van zonnen
Wordt zijn heelal uit kleur en klank gesponnen,
Een glorieus daverend lichtgewelf;

En onder 't org'lend snoer van diademen,
Omrold door dondergang van stersystemen,
Staat, strak, een stilte ontzaggelijk: Hij Zelf.

[Als in een grot - zwiepend ginds boven hakt]

Als in een grot - zwiepend ginds boven hakt
De bliksem in de berg; wolkbreuken vegen
Rotsblokken mee, dat een granieten regen
In langdreunende put van de afgrond smakt -

In 't ondergrondsche grottendonker plakt
Een enk'le droptik, plat kletsende, tegen
De vloer; soms is 't, of een uit niets gestegen
Klankkogel op elastisch water klakt;

Dan zinkt in watten 't afbrekend geklik-
klak. - Uitgedoofd is 't fonk'lend oogenblik;
Tot vlek krimpt saam de couloir van de tijd:

Zoo staat de stilte in 't centrum van 't heelal,
En even rilt ze, als soms de sterreval
Van witte abeeleblaren tranen schreit.

[Nu hij door gouden banen ziet geschreven]

Nu hij door gouden banen ziet geschreven,
Wat hem en zijn gedachten, als ze gingen
Langs 't fosf'rend heil'ge van herinneringen,
Boven 't verdriet naar 't smartlooze hoogh ad geheven,

Groeit in de lichtkokon, door wentelingen
Van orgelende Orionen geweven,
Groeit als een nachtkapel zijn diepste leven
Tot Brahman, Psyche van de werelddingen -

Geen stilte, als toen zijn wil had weggeleid
Zijn wenschen, stilt' die, als de branding dreunt,
Schuw schuilt onder de golftop, eer hij kantelt;

Neen: stilte als die, 't mijmerend hoofd geleund
Aan hemelpool, met sterrenacht ommanteld,
Op 't zeevlak staat, met sterren geplaveid,

[Leunend aan de as van wentelend heelal]

Leunend aan de as van wentelend heelal,
Een magier, die het Mysterie weet:
De hi͡eroglyphen van 't orak'lend kleed
Fonkelen uit afgrondlijk diep kristal;

En de omzwaai van zijn welvend piedestal
Voert mee de ekstatisch zwijgende profeet,
Tot plots'ling sterren aan zijn mantel breed
Verflikk'ren bij verschoven plooienval:

Want middernacht is 't; door de Melkwegpoort
Roept naar oneindigheid hij 't ééne woord,
De naam van Hem, die is, zal zijn en was.

In verflikk'rende plooien zinkt zijn hand.
Hij onbeweeglijk in zijn vroeg're stand
Leunt, verzonken, tegen de wereldas.

[Tot zelfbesef van klaar-diepe eeuwigheid]

Tot Zelfbesef van klaar-diepe eeuwigheid,
Dat soms schem'rend uit smart was opgekomen,
Maar ongrijpbaar weif'lend, zooals na droomen
Een stemming waart uit verre kindertijd,

Voelt hij, dat zijn troeb'le verganklijkheid,
Zooals de onrust van langzoekende stroomen
In de eene zee eindlijk wordt opgenomen,
Verlost en rein van goed en kwaad verglijdt;

Tot 't Zelf, duist're, onbeweeglijke achtergrond,
Waarover wereldbeelden, vluchtig, bont,
In wemelplekken, ziel naast ziel, verschuiven:

In elk's heelal, vizionaire dom,
Trekt zijn processie van zijn sterren om:
Melk wegbanieren, zijig zilver, wuiven.

[Tot goudgeel kluwen, tot een lichtplek slinkt]

Tot goudgeel kluwen, tot een lichtplek slinkt
'T weefsel uit ellipsen en parabolen;
Niet meer in stralende kokon verscholen,
Zweeft neer de Nachtkapel, en zinkt, zinkt, zinkt;

Hij ziet door transparante nekropolen,
Hoe zijn heelal, een klein juweel nog, blinkt;
Herinn'ring uit een vroeger leven, klinkt
De sterrenhymne uit orgels en violen:

Naar 't centrum, dat zijn eigen rijkdom schouwt,
Als 't wereldspel aan de omtrek zich ontvouwt,
Onwezenlijk voor de eeuwigheid van 't Wezen,

Dat, stilstaand Nu, saamvat in ééne blik
En lach en leed van elk sterfelijk Ik,
Voelt hij zich zelf gezonken en gerezen.

[De vaas, met vruchtbare eeuwigheid gevuld]

De vaas, met vruchtbare eeuwigheid gevuld;
De zielen rijzen aan verborgen steel;
En glanzen sprenkelt van kort-juichend geel
De blijdschap om een klein, zwart hart van schuld;

In ied're wereldkelk draagt blauw fluweel
Witvloss'ge banden, beurtelings verguld;
In ied're kelk fonkelt aan Brahman huid'
Een nachtelijk geheimschrift van juweel;

In ied're kelk langs ontzaglijke kring
Loopt van schem'ring naar paarse schemering
Een gouden skarabee over het blauw;

In iedere juweeltext wijst een lijn
De hieroglyphen, die het heiligst zijn,
Met ijle golving van doez'lige dauw.

[De skarabeeën vlammen Brahman's glorie]

De skarabeeën vlammen Brahman's glorie,
Brahman's mysterie wemelt 't violet;
Opstijgend door onzichtbaar adernet,
Dampt Brahman als een reuk uit ied re porie;

Hij, die in rythme ontplooit van eigen wet
Tot pracht van wereldkelken zijn trezorie,
Trilt, eenvoudig zieltje van de infuzorie,
Als wazig pluisje in 't ontzaglijk bouquet.

En 't knopt en bloeit: de klokken, die verwelken,
Zinken in de urn, en herrijzen als kelken
Van vizionaire saffier en topaas:

De goudsbloem, rondom 't stille hart gesponnen
Door polonaises van org'lende zonnen,
Duikt onder in Brahman's mysterievaas.

[Weer glimt het aan de zuilen, schrijn naast schrijn]

Weer glimt het aan de zuilen, schrijn naast schrijn;
En tusschen vroomprev'lende herinneringen
Ziet hij gestalten zijn heiligste omringen;
Plotseling weet hij, dat 't zijn wenschen zijn:

Half donker staan ze in blauwe fosferschijn,
Hun-devotie-zwijgende boetelingen,
Staan in de omhoog welvende schemeringen
Als vrome kaarsjes, nederig en klein.

Hij ziet in stille groepen zijn gedachten,
Als marm'ren beelden strakstarende wachten:
Ze lichten, want hun koning komt weerom;

En 't prev'len stijgt tot groote melodieën:
'T is of orgelden zelf zijn reliquiën
Wijding en vrede door zijn heiligdom.

[Hoe lang voorbij is 't dansend sterrenspel?]

Hoe lang voorbij is 't dansend sterrenspel?
Hoog voor zijn torenraam stond hij te kijken,
- Denkt hij - en zag over zijn grachten strijken
'T machtloos fladd'ren van vogel en libel;

Zoo even joeg zijn zelfkwellend bevel
De oproer'gen weg naar de ondergrondsche rijken,
Abeelen flikkerden, olmen en eiken,
En wit, org'lend over viool en cel;

Feestzaal van zonnen werd zijn zuilenwoning -
Nu zit zijn hof, wachtend, rondom zijn koning,
Die allen saamvat in een enk'le blik:

Zijn lang verdriet, met 't sterrenfeest verweven
In werelddraperie om 't eeuwig Leven,
Schijnt saamgeslonken tot één oogenblik.

[Zijn wil rijst reusachtig van de altaartreden]

Zijn wil rijst reusachtig van de altaartreden:
‘Hen, die uw macht en uw bevel verbanden
Uit 't torenhuis, en gehoorzaam mijn handen
Sleurden naar ondergrondsche doodensteden,

Hen, die door 't stilstaand zwart bulderend deden
Hun lang rollende stormgolvingen branden,
Dat, te pletter bonzend tegen de wanden,
Ze als vlokkende echo's naar de diepte gleden,

Hen wijdden, stil sijp'lend door oude spleten,
De droppels van uw feest tot plots'ling weten:
Uw storm van sterren heeft hun storm bedaard;

De poorten sprongen voor hun deemoed open,
En onderworpen kwamen zij geslopen
Naar 't hun verboden heil ge in bedevaart.

[Uit hooge trots in vrede diep verzonken]

‘Uit hooge trots in vrede diep verzonken,
Staan zij geloovig voor uw reliquiën,
Door 't eeuwig wereldspel vol theophanieën
Hun ernst van sterflijke eigenheid doorklonken:

Hitst vroeg're waan de nu smeulende vonken
Tot vuurstorm op van vroeg're frenezieën,
Laat vrij hen en vraag mij: bijouterieën
En bloemen breng 'k, als nooit aan bruiden blonken;

Uw laat geluk zal mijn almacht gelukken:
Tot bruidsbouquet zal 'k langs de Melkweg plukken
Viool Orion, roos Andromeda,

Ik zal u brengen de oud-mysterïeuze
Parel uit 't keizerrijk van Beteigeuze,
De vlammenbroche van Denebola.

[Schijnt - angst voor vroeg're dreiging - valsch en kil]

‘Schijnt - angst voor vroeg're dreiging - valsch en kil
Een spokenhand uw slapend voorhoofd te aaien,
Dat uw schemerend half besef verwaaien
Hoort 't laatst wegsterven van uw eigen gil,

En gluren achter muren oogen, stil
Meedraaiend met uw vluchtend oogendraaien:
Al uw daemonen zal naar de afgrond zwaaien
Zwijgend met sprekend handgebaar uw wil.

Hun zonde, dat ze hun meerd're weerstonden,
Mijn zonde, dat hen, mijn gelijken, bonden
Mijn handen in taai net van duisternis,

Hun schuld, dat zij hun sterflijkheid neet duldden,
Uw schuld, dat mijn krachten uw wenk vervulden,
Nu is 't gezoend met uw herrijzenis.’

[Naast de and're zuilen stond zijn statigheid.]

Naast de and're zuilen stond zijn statigheid.
En toen hij zweeg, klonk 't of een gong van brons
Zijn eigen klank nazong met lang gegons
En zich herhaalde in zelfverzonkenheid.

En zooals 't roepen van nachtvogels glijdt
Onzichtbaar door de nacht; 't hen dragend dons,
Dat drijft op duisternis, verdooft de plons,
Als een windvlaag zijn branding op hen smijt;

'T geroep, een tooverbal, rolt overal,
Met sprong - met val - naar top - naar golvendal,
Al naar de lucht ebbend of rijzend is:

Zoo, scherend langs pilaren en gewelf,
Als fluisterde de schem'ring met zich zelf,
Klonk 't lang als gonggezang: Herijzenis.

[Weg school in 't donker van de hooge zaal]

Weg school in 't donker van de hooge zaal
De sidderende klank; maar 't laatste beven
Scheen onhoorbaar nog steeds als rag te zweven
Op 't om de schrijnen orgelend choraal.

Vreemde violen, uit zwart marm'ren schaal
Door half verlichte zuilensteel geheven,
Straalden de schrijnen stil hun magisch leven
In tragisch paarse zichtbaarheid van taal.

Onweetbaar diep in duisternis verscholen,
Droegen de zuilenstelen hun violen:
'T verleden bloeide in schem'rig-blauw bouquet;

‘Herrijz'nis!’ - Naar de nacht stond hij te zwijgen,
Een Aronskelk. Uit de onderwereld stijgen
De eeuw'ge mysteries naar zijn spreektrompet.

[Zij, die mijn afgeperst gebod trotseerden]

‘Zij, die mijn afgeperst gebod trotseerden
En met mijn wil tot beider onmacht vochten,
En uit het labyrinth van Brahman's krochten,
Vrome processie, naar 't nu heil'ge keerden,

Vinden, tot vreemd geheel met smart vervlochten,
Wat ze in verdwazing onvermengd begeerden;
In 't stilstaand Toen, dat zij, vlucht'gen, niet eerden,
Vinden ze, wat ze in 't Nu, 't vluchtige, zochten.

Hen die, tot sterflijke eigenheid geboren
Binnen de wanden van mijn wank'le toren,
Uit opstand tot devotie zich verheffen,

Zal eens verzonkenheid in adoratie
Tillen tot stil lachende kontemplatie,
Dat zij hun vrede in 't eeuwig Nu beseffen.

[Vroeger, toen 'k zoekend uit mijn torenramen]

‘Vroeger, toen 'k zoekend uit mijn torenramen
Niets zag dan mijn gevangen eenzaamheid,
Heb 'k, plots'ling angstig-wakker kind, geschreid,
Dat niet, die 'k liefhad - de onbekenden - kwamen,

En mij in de armen van hun liefde namen,
Me ontfutselend aan de wanhoop, dat wijd
Een wereld om mij, schim, lag uitgebreid
Van schimm'ge vormen en gedroomde namen:

Toen 'k uit dezelfde draden zag gesponnen
De tot heelal balanceerende zonnen
En 't vluchtig flikk'ren, dat met 't slapen komt,

De donder en een klank, bijna vergeten,
Juichte mijn vrije trots bij 't heilig weten.
Dat in mijn wereld Brahman zich vermomt:

[Hij strooit van uit zijn domino, de nacht]

‘Hij strooit van uit zijn domino, de nacht,
Schertsend confetti rond van meteoren,
En staat dan onbewegelijk, verloren
In zelfbewond'ring voor zijn maskerdracht;

Met hallali van donder speelt hij jacht,
En blaast de storm uit hoog snerpende horen,
En pijlen uit zijn kleur'ge boog doorboren
Hem, Behemoth, de grijsvlossige vacht;

Hier stemloos vlokje in fijn-kristallen huisje,
Groet ginds uit wolkengrot Hij, zingend pluisje,
Zich zelf, vliegende zon, als leeuwerik;

En 'k hoorde, triomfant door klinkende eeuwen,
De optocht van 't leven dionysisch schreeuwen:
De maskers vielen en ik zag mijn Ik.

[Niets kan het Brahman eeren, niets hem smaden]

‘Niets kan het Brahman eeren, niets hem smaden,
Dan Brahman's eigen lof en eigen spot:
Geen spot, geen lof dan voor wat, wijze en zot,
Het Brahman speelt in wereldmaskeraden:

Hij, kunst'naar in natuur en menschendaden,
Is kanker hier, trapt ginds zijn hoogst gebod,
En leeft de humor van almacht'ge God,
Die, Christus, zich door Judas heeft verraden.

Hij, liefde en zomer van vluchtige wereld,
Vlindert en pauwt en nachtegaalt en merelt
Majeur van klank- en kleurenrijke scherts:

Hij, leed en herfst, in de eindigheid gevangen
Van schijnbaar zelf, schreit 't onvervuld verlangen
Tot wereldpathétique in kleine terts.

['t Eeuw'ge kent goed noch slecht, liefde noch haat]

‘'T eeuw'ge kent goed noch slecht, liefde noch haat;
Geen blijdschap kan, geen smart tot de afgrond dringen,
Waar samen vloei van verre rimpelingen
Uit stormend oppervlak tot rust vergaat,

Iedere ziel een golf, die stijgt en staat
En kantelt en verzinkt in schemeringen,
En herrijzend Brahman's vereindigingen,
Monsters en anemonen, rijzen laat;

Zich, eeuwig geestenrijk, ziet balanceeren
Hij, die hier effen ebt in ephemeren,
En ginds in Plato, wereld-vloedgolf, zuilt:

Die alles is, kent niets dan zijn gelijken;
Verarmen kan Hem niets, niets Hem verrijken;
Niets, dat de zee verreint, de zee bevuilt.

[Wie slaaploos in herinn'ringrijke nachten]

‘Wie slaaploos in herinn'ringrijke nachten,
Zich martelend met straffend zelfverwijt,
Om 't lange leed van wie hij liefhad, schreit,
Dat hun zijn daden en zijn woorden brachten -

Als hij het Brahman ziet, uit zelfverachten
Wordt hij tot vrede in 't Wereld-Ik bevrijd:
Verbrand, verdampt voelt hij in de eeuwigheid
Zijn schuld van daden, woorden en gedachten.

Want zalig zijn de levenden, die sterven
In Brahman, en door Zelf-besef verwerven
Verlossing uit verblinding en verdriet.

Ja, zegt de Geest, opdat ze rusten mogen
Van hun verleden, nu hun wetende oogen
Het Brahman zien. Hun werken volgen niet.

[Door vensters die, verschillend transparant]

‘Door vensters die, verschillend transparant,
Uitzien op 't park waar stat'ge laan naast laan
En perk naast kunstig perk, de Ideeën staan,
Staart Hij, die zaait en bloeit, verwelkt en plant;

Daar hoort, ruischende eeuwigheid, Hij zich gaan,
De mozaiekgroei richtend van Zijn land,
Dat Hij met één lichtende blik omspant,
Hij zelf Zijn zon, zelf Zijn dauwende maan.

En Hij, die dauwt en licht en schikt en snoeit,
En, park en bloembed, rythmisch ruischt en gloeit,
En ruikt en proeft zijn eigen diepe glorie,

Hij ziet die tuin, waar zich het eeuwig Zijn
Ontvouwt, veeloogig aan als wereldschijn,
Of 't venster Newton heet, of infuzorie.

[En als om plots'ling willige scharnieren]

‘En als om plots'ling willige scharnieren
De liefde wijd het venster opendraait,
Dat uit het park org'lend naar binnen waait
Het ver geruisch van de eeuw'ge populieren,

En hem, drijvend op 't bruisen van hun lieren,
Een roodgewiekte morgen tegenlaait,
Die, gouden haan, werelden wekkend, kraait
Een oproep, om zijn eeuwigheid te vieren,

Dan meent, die liefheeft, door die pracht verblind,
Dat buiten 't arme en donk're zelf hij vindt
De schoonheid, die zijn leven zal verhoogen,

Tot hij zijn laat verdriet heeft uitgeschreid,
En leert: het was zijn eigen Werklijkheid,
Die hij toen zag met begenadigde oogen.

[Zoo is in mij - een zonsopgang - gerezen]

Zoo is in mij - een zonsopgang - gerezen
Het Zelfbesef uit mist van oude waan;
Tot Brahman, lang gevoeld, nu half verstaan,
Ben 'k door uw feest van 't schijnbaar zelf genezen;

Zoo kan k van God niets hopen meer, niets vreezen,
Sinds ik mij vast in 't stilstaand Nu weet staan,
En liefde, als vreemd aan de Eenheid, is vergaan
In de adoratie voor mijn eeuwig Wezen;

Zoo weet ik me in de Groote Ziel omsponnen
Door wereldvizioen van eigen zonnen:
Ik, straal van Brahman, ben aan Hem gelijk:

Uit 't sterflijke tot vrijheid losgebonden,
Nu 'k Hem in mij, in Hem mij heb gevonden,
Zoo ga ik binnen in mijn koninkrijk.’

Aquarium.

In schem'rig groen stukje van de oceaan
Zweeft als een schim het zeedier, transparant:
Zich zelf vergetend, ziet door glazen wand
De menschengeest 't ontzaglijk wonder aan,

Hoe 't zieltje, dat in elk trillend orgaan,
Teer van doorschijnendheid, onzichtbaar brandt,
'T vreemd, glazen vogeltje zijn fijn als kant
Geweven vleugeltje golvend doet slaan.

Zoo drijft mijn vers in mij, zelf deel van God;
En iets, dat met verstand en weten spot,
Verbergt zich in kunst'ge doorschijnendheid;

En wie het leest, voelt, voor één oogenblik
Verplaatst buiten de grenzen van zijn Ik,
Trillen 't mysterie van zijn eeuwigheid.

[Waar bleef wel de meetkund'ge, die begon]

Waar bleef wel de meetkund'ge, die begon
Zijn gouden werkstuk ginds te construeeren?
Hij liet een paar reusacht'ge teekenveeren
Achteloos liggen op de horizon.

Wat cirkelboog en punt daarbuiten leeren,
Neergezet, scherp, met heldergeel crayon
Op effen vlak van blauwig grijs carton,
Staat in het oost de nacht te mediteeren.

En langzaam, langzaam om onzichtbare as
Wentelen rond in grootsch balancement
De wereldstolpen van gespikkeld glas.

'K hoor - Ja! nu weet ik 't: 't was Puthagoras,
Van sferenharmonie de dirigent,
Teek'naar van sterrepunt en maansegment.

['k Hoor, hoe met gouden lijst de schilderij]

'K hoor, hoe met gouden lijst de schilderij
Onhoorbaar zegt, terwijl ik sta te kijken:
Ik hang in 't niets, zelf niets dan schijn van eiken,
Van weiden en van wolken, zee en hei;

Brahman's gedachte heeft bereikt in mij,
Wat in uw werklijkheid hij wou bereiken.
Met kosmisch Zelfgevoel zal 'k u verrijken;
Zink door mijn schijn in 't Wezen en word vrij.

Maar 't panorama - ergernis voor wijding
Geeft mij zijn sluwe en spokige misleiding:
'T liegt mij de straat op, wrev'lig en beklemd,

Waar, diep genot om eerlijkheid verscherpend,
Rumoerig klikkend, knallend, kling'lend, snerpend,
Het leven rent en motort, fietst en tramt.

[Als langs het zigzagpad, de helling op]

Als langs het zigzagpad, de helling op,
De doode triomfantlijk wordt gedragen,
Dan waait choraal met plotselinge vlagen
Uit 't crematorium, wachtend op de top.

Ze gaan terug. Alleen nu. En de klop
Van eigen hartslag schijnt hen aan te klagen:
Zij zien de zon, nu - morgen - hoeveel dagen! -
Hoor! Weer 't choraal! - Hem lossen vlammen op. -

Heeft mij, triomfantelijk hooggeheven,
Hun liefde weggebracht langs hellend levèn
Naar Brahman's heilig Crematorium,

Dan zal 't hun zijn, of ze uit mijn verzen hoorden,
Als uit ver, open kerkportaal, akkoorden
Van een verwaaiend oratorium.

['t Is zomer; zondagmorgen. Een tooneel]

'T is zomer; zondagmorgen. Een tooneel
Zie 'k plots'ling voor me uit verre jongensjaren:
Ik lig in 't gras; er liggen rozeblaren
Overal om me, roze en wit en geel;

Mijn moeder speelt piano, 't laatste deel
Van Gounod's Faust. En 't leek op eens, als waren
Aan 't trillen ergens in mij zelf de snaren,
En 't bonsde door mijn borst tot aan mijn keel.

En 'k huilde en huilde, tot mijn moeder kwam,
En me aaide en kuste en me in haar armen nam,
En 'k gaf, gelukkig, haar de liefste naam. -

'K zie rozen. De word grijs. De herinnering
Voel 'k trillen in mijn keel, en 't is me, als zing
Ik stil: Anges des cieux, portez mon âme.

[Grottenpaleis van nachtlijke Sibulle]

Grottenpaleis van nachtlijke Sibulle
Stond zwart voor 't oosten; fakkelvlammen deden
Flikk'ringen vliegen langs scherpkant'ge treden
Van trap in plots'ling blauwe vestibule.

En zichtbaar achter transparante tule,
Die van 't terras fosferde naar beneden,
Wezenloos, groenig wit kwam aangegleden
De maan, bewustelooze somnambule;

En stond te luist'ren naar de sterrebeelden.
En machten, waaiend uit de nacht, verdeelden
De sluier om de ekstatisch witte wang:

En 't rolde uit honderd poorten over de aarde,
Toen ze aan het wereldleven openbaarde
Haar profetie van wereld-ondergang.

[Laag hangt de zon. De lange bosschen, dijken]

Laag hangt de zon. De lange bosschen, dijken
Van ondoorschijnendheid, weren de baren
Van 't roode licht, dat afdruipt van de blaren,
Doorsijp'lend, waar tot lek de twijgen wijken;

De vlakke stroomen, die 't doorzichtig strijken,
Kan niet het voorland, ruigbegroeid met varen,
Niet kan de takkenglooiing doen bedaren
De steile vloed, die heen spoelt over de eiken;

Over de kruin en - dijkbreuk - door de wanden
Stort zich de oranje branding op de landen,
Wijd vloeiend goud, als uit een fabelbron;

In 't oosten bouwt de nacht zijn wolkendammen;
Meezuigt de zon de vloed van koele vlammen,
En ze ebben weg onder de horizon.

['t Is eind augustus, zondag. - Blauwig waas]

'T is eind Augustus, Zondag. - Blauwig waas
Om verre dennen in laat middaguur;
Naar 't glooiend stoppelveld, vol sprietjes vuur,
Uit stofwolkjes van grindweg loopt een haas.

En ouërwets bolronde dahlia's
Gloeien, mooi evenwijdig met de muur
Van 't boerenhuis; laag tjisp'ren om de schuur
Zwaluwen, over 't pad langs 't ijzergaas.

Nog rul van Zaterdagsche hark is 't zand;
Voetstappen staan voorzichtig langs de rand;

Een schaduwpunt van halfgeel boonenblad
Ligt hier en daar in 't lijnennet op 't pad;

Door 't dichte raam komt in gedempte vlagen
Eenvoudig orgelspel van ‘Uren, dagen -.’

[Het heele landschap heeft de zon vertaald]

Het heele landschap heeft de zon vertaald:
'T aardappelveld in niet hoog artistiek,
Maar deg'lijk proza; kleurige lyriek
Geeft 't koornland in een stijl, die vlamt en straalt;

Episch in vorm, in kleur, in klank, verhaalt
De eik van zijn zonneheros in epiek;
De populieren zoeken 't in tragiek,
Hoe op 't geen hoogstreeft, 't noodlot bliksemstraalt;

Paarse ernst van groene rooie-kool herhaalt
De humor van wat klein schijnt en komiek;

Wetend wat recht is, en dat hij nooit faalt,
Knikt wijs de den welwillende kritiek -

Uit de onvertaalbare ontzag'lijke daalt
Één lof op 't literaire mozaiek.

Honing.

'K zie voor me, tot kristallen regelmaat
Van vloeibaar-gouden zuilenbouw verdicht,
- Op paarse hei Augustusmiddaglicht -
In blauwe schaal hel-gele honingraat.

En 't is, of hier en daar een schaduw gaat
Door stilte, die gonzend en glanzend ligt;
En 't is, of voor mijn sterfelijk gezicht
Getranssubstantieerd de zomer staat.

Gletscher van middaggloed, besneeuwd met was,
De zilv'ren krinkels van het lamplicht glijden

Naar geurig dal van groenweerkaatsend glas
Langs de afsmeltende steilten van uw zijden.

Ben 'k priester? Ben ik heiligschenner? - 'K weet,
Dat 'k godlijkheid van zon en zomer eet.

[Snuff'lend over blauwzwart bevroren vliet]

Snuff'lend over blauwzwart bevroren vliet,
Zocht de oostewind, of hij iets levends vond;
In 't zonlicht dubbel spokig, siste in 't rond
'T schuifelen, scherp en ijl, van 't doode riet;

Zwervend geroep van vluchtende karkiet
Klonk wonderlijk-onzichtbaar. 'T was, als stond
Bedreigd mijn lichaam op behekste grond,
Vol dood, die 'k voelde en hoorde, al zag 'k hem niet.

Hij lag onbewegelijk op de loer
Geduldig onder doorschijnende vloer,
En sloop door wijkend riet met sluwe stap,

En aasde uit 't west met rood, hongerig oog,
En heerschte uit violette schem'ringboog
In ster'lig blauw van wereldkoningschap.

['k Zag, paramaecium, je om top na top]

'K zag, paramaecium, je om top na top
Van 't onderzeesche Rotsgebergte dolen,
En dan beluist'ren in blauw-donk're holen
De Fingalsstilte van je waterdrop;

Ik zag achter doorschijnende envelop
In hieroglyphenschrift je bouw verscholen;
In rythme van stervorm'ge vacuolen
Sloeg 't leven jouw wiskund'ge harteklop.

En ik, op aarde, zocht de sneeuwbergkegel
Montblanc, en zijn vergeest'lijking in Hegel;

En 'k staarde, weggezonken vroom beschouwer,
In noorsche meren en in Schopenhauer.

Maar 'k was bij 't voedselzoeken minder praktisch,
Te weinig geo-, te veel Brahmataktisch.

[Achter mij in de laan hoor 'k paardehoeven klakken]

Achter mij in de laan hoor 'k paardehoeven klakken:
'K verbeeld me, dat de *k* en de *l* zich steeds herhalen;
Maar onstandvastig zijn in timbre de vokalen:
De *à* stijgt naar de *è*, om wel of niet naar de *à* te zakken.

Iets langs schijnt recht voor me uit te vluchten langs de takken;
Iets monsterachtigs schijnt de vlucht'ling te achterhalen:
Dichter, steeds dichter bij hoor ik 't monster vermalen
De steeds vluchtende stilt' met steeds gulziger smakken.

Het vreet, het schrokt. - 'T passeert - 'T is maar een paard-en-wagen.
Het draait een zijweg in; ook voor 't gehoor verdwenen
Is 't monster: de *à* en de *e*, de *k* en de *l* vervagen.

De stilte herleeft -; wacht even nog - de wind kwam strijken -
Sluipt naar flikk'rende laan op voorzichtige teenen,
En ligt languit, luist'rend, hoe 't zonlicht druipt van de eiken.

Sleetocht

[Het transparante blok, dat recht en strak]

Het transparante blok, dat recht en strak
In winternachtlijk bergdal had gelegen,
Van goudkristallen en witzilv'ren vegen
Stil glinsterend aan 't welvend oppervlak,

Tot violette wolken ging 't verdampen,
Nu rood in 't oosten steeg de ronde zon,
En naast paarsblauwe schaduwen begon
Langs spiegelende sneeuwwanden te schampen.

En voortvloog triomfantlijk onze slee;
Een slingerplant vol trossen belleklanken,
Tot echo s groeiend door zijwaartsche ranken,
Tink'lende toovermistel, groeide mee.

Waar blauw in schaduw nog van sneeuwbergtoren
Een prisma van kristallen vriesnacht lag,
Daar scheen 't, alsof uit dag door dood naar dag
Ons warme leven moest een tunnel boren.

[En splinters kou prikten ons in 't gezicht]

En splinters kou prikten ons in 't gezicht,
Of smolten om ons weg tot smalle vlokken:
Ik voelde, dat de paarden sneller trokken
Uit de onderwereld ons naar 't wereldlicht.

Waar kaskaden groen stolden tot gordijnen,
Daar leek 't, assof - kijk, ginds! - wijs en bedaard,
Door spitse muts grijs, spits door grijze baard,
Een dwergje gluren zou en, stil, verdwijnen.

En violet, groen, blauw en rood en geel -
T was of we trotsch op diamanten gingen;
Neen, of ze tusschen sneeuw en oogen hingen,
Een prachtige motregen van juweel.

Wel nevelwezens-kwamen we overvallen:
Hun paasse jurken scheurden zij kapot
Aan bosschen, langarmig naar dwergengrot
Vluchtend door portières van watervallen.

Toen sleepten naar schijnbaar puntige top
De paarden, moe ondanks de Gulden Regel,
Langs schroeflijn rondom afgeknotte kegel
De scheve slee en ons, zwaar leunend, op.

En 'k liet de wereld, om me draaiend, zinken,
En rijzen nieuwe weerlden, piek na piek;
'K liet, dirigent van bevroren muziek,
Crescendo steeds, steeds nieuwe timbres klinken.

'K zag, witschitt'rende zonnekogel, staan
De berg, als langs dagboog we zonnig reden,
Tot huiv'rend we in zijn blauwe schaduw gleden,
Mijn heilige aarde en ik, haar stille maan;

En vlokken haar zag 'k, rood door paarsig donker,
Om witte bontmuts fosf'rende aureool:
Zoo hangt sidderend om sneeuwkap van pool
In winternacht geel noorderlichtgeflonker.

Neen, neen! Ik was, maar rijker, Helios zelf,
Die in ontzaglijk spiralende kringen
Meevoerde 't mooiste van de werelddingen,
Mijn koningin, naar nok van lichtgewelf.

En 'k dacht: ‘O arme Apollo! Medelijden
Is jouw zaligheid, de allesziende, waard,
Dat je al die eeuwen zonder haar om de aard',
Niets ziende dan de wereld, rond moest rijden.’

Want als, plots'ling vlammend hun pluimenpracht,
In plots'ling licht ook ons de paarden trokken,
En 'k rood zag wuiven die stralende vlokken,
Dan was 't, alsof ik eerst zonsopgang bracht.

Hooger ging 't langs steeds hooger schroeflijnkronkel;
Hard woei de wind; juweelen wolkten wijd;
En 't leek een stormloop naar de oneindigheid
Door noorderlicht- en zon- en stergefonkel.

Toen zag ik niets meer: voor mijn oogen hing
Een nevel; en ook zij zat, ver, te zwijgen.
En 'k hullde, en 'k wist bij 't ekstatische stijgen,
Dat ik naar 't diepste van de wereld ging.

Stil, stond ik hoog; beneden, stil, lag de aarde;
Ons beiden, 't eene centrum van 't heelal,
Droeg Zwitserland, gebeeldhouwd piedestal,
Twee godenbeelden, waarnaar de aarde staarde:

Triomflijk, door triolen enthousiast,
Veerde in mijn ziel de kroningsmarsch van Kretschmer;
Olympisch, boven statietrap van gletscher,
Hief naar. de zon mijn troon mij van albast.

En 'k dacht: De zomer en Italië glooien
Beneden haar - 'T is net, ik ruik de geur -
Kon 'k haar dat geven, corbeille-de-fleurs,
Waarom de wattige Alpen wit zich plooien.

Maar wat kan ik voor haar, mijn liefde, doen?
O, voor haar al de weerlden te verov'ren,
Of mij in de eene wereld om te toov'ren,
Zooals zij mij ziet in baar liefst vizioen!

'K wou, groot door laatgeboren heroisme,
En trouw als hij, wiens trouw aan jongenseed
Over de gletschers in Italië smeet
Afrika's haat, Italië's kataklysme,

Mijn vuurdienst haar, vol fosf'ren van de pool,
Mijn noorderlicht, in 't bleeke zonlicht wijden,
Haar smart voor mij, mijn blijdschap voor ons beiden,
Voor haar de wereld, ik haar Capitool. -

Of zou 'k in verzen, dreunend als Homeros,
Voor oog en oor kleurenrijk klankenfeest,
Een wereld voor haar winnen van de geest
Met woordenlegers, ieder woord een heros?

Ja, Ja! Ik hoor ze al stappen in de pas,
Mijn ernstige soldaten: 'k hoor, hoe schommelt
'T elastisch rythme, en 't golft, en 't metrum trommelt
Mijn hart, assof 't Legrand van Heine, was:

En 't Lotosvaandel zie 'k ekstatisch wapp'ren,
Dat, Godgeboren Gangâ, machtig draagt
Mijn liefde; ik zie, hoe 't in het oosten daagt
En 't morgenlicht schijnt over al mijn dapp'ren,

Vizionairen, vol Himâlaya,
De oogen half dicht en half open de monden:
Op! Tegen onmacht van Gebod en Wonden!
Op! Tegen Sinai en Golgotha! -

Of zal ik vragen aan mijn woordenvolken,
Hun gratie en hun kracht en hun élan
Willig te schikken tot tableaux vivants,
Die ik ontwerp van bosch en hei en wolken?

De volken van mijn woorden, 'k hou van hen,
En, woorden van mijn volk, van julli 't meeste:
Ik zag, ik rook, hoe blij 'k met and'ren feestte,
Steeds julli' ernst en hars van hei en den.

Niet noodig is 't, hun allerlei te leeren;
Elk kent zijn rol, 'k zou zeggen, van natuur;
En als 'k maar niet hen dwing, zijn ze vol vuur,
En hoef 'k alleen een beetje te stileeren.

Soms voel ik me arm: ze zijn, ik weet niet waar;
Dan door hun toeloop voel ik me een Carnegie;
Soms zijn ze stug, maar meestal gaat de regie
Van zelf; ze letten op mijn kleinst gebaar:

Beschrijf 'k een lang ovaal met holle handen,
Dan praat, ellipsoid, de populier
Druk in zich zelf en glinstert van plezier,
Trotsch wiskund'ge boven platvloersche landen.

Ik kijk, als was 'k verdiept in ernstig werk -
Hoog staat de spar op hei peinzend te kijken;
Napoleon, doe 'k eiken op mij lijken,
Als 'k met de vingers tril, dan trilt de berk.

En als horizontaal mijn armen giijden
Van rech-vooruit tot naar hun wijdste stand,
Dan groeit, groeit, wolkendragend aan zijn rand,
Een cirkelsektor van immenze heiden.

Wanneer 'k mijn handen laat, zonder geluid,
Als van een preekstoel iets voorzichtig streelen,
Dan breiden hooge wolken, hooge abeelen,
Over een geldersch dorpje hun zegen uit.

Doe 'k, als gaat weg, die 'k nooit meer zal ontmoeten,
En 'k wuif hem met mijn zakdoek achterna,
Dan zie 'k met Melkwegsluier Andromeda
Naar de eeuwigheid mijn lieve dooden groeten.

En als 'k tot vroom gewelf mijn handen vouw,
Zooals ik deed als kind, in adoratie,
Beschrijven in begrijpende imitatie
Mijn oude woorden vroom het hemelblauw.

De stat'gen laat ik, Liszt, in polonaisen
Van wolkenweerlden wand'len door hun zaal;
De trotschen, op Legrand's ééne signaal,
‘Gloire!’ donderen dan hun Marseillaisen.

Voor haar mijn roem - een zeilschip, zwevende
Breed, wit, op top na top van rollende eeuwen.
En plots'ling was 't, als ging mijn blijdschap schreeuwen,
Net als het Rondo van de Zevende.

Maar - voelde ik heel diep - nooit zal ik vergeten:
'T zijn niets dan vonken uit het eeuwig vuur
Van Brahman's Zelfbewond'ring voor Natuur,
Haar schijn in Kunst, Zijn Zelfbesef in Weten.

En kan al de ondergrondsche wereldzee,
Die 'k, sinds Hij kind in mij was, diep zag gloeien,
Slechts fosferlichtjes naar 't bewustzijn sproeien
Voor ‘das sinnliche Scheinen der Idee’ -

'T is zoo eenvoudig toch, wat 'k heb te zeggen;
En 't is meteen zoo sterrenachtlijk groot,
Dat ik, al vonk ik verzen tot mijn dood,
Het niemand ooit volledig uit kan leggen.

Maar - dacht ik - 'k weet, zij houdt van vuurwerk. Dus
Kan ik haar noorderlicht, oranje vlinder,
Rondfladd'ren doen, sproeiende vuurcylinder,
Ik, Herakles, om de Vesuvius.

Of houdt ze meer, misschien, van watervallen?
Dan hecht ik, piek in afgrond, de Atlas op
De Caucasus, til de Alpen naar zijn top
En plof de Atlantis van hun gletscherwallen. -

Al zweeg ik, zij werd in spieg'ling gewaar
Mijn stout vizioen van kaskaden en vlammen;
En dankbaar goot ze, na dijkbreuk van kammen,
Kaskaden neer van 't roodvlammende haar.

Wit stond je op wit, waai'rende oranje sprank'ling
Rondom je, boreale draperie:
De Erscheinung van Strauss' Alpensymphonie
Is niets dan jouw late en matte verklanking.

Jij, vogel uit Gouden Legende, zong,
Jij, windveer, zon, in toov'rende travestie:
Ik, de oogen dicht voor die zomersuggestie,
Proefde je stem, een aardbei, op mijn tong. -

Toen de aarde, langs immenze cykloiden,
In schaduwkegel, prikkend door 't heelal,
Zwitserland stak, ontzagijk ijskristal
Van roodgepunte, paarse pyramiden,

Boorden we, ook wij, door dichtgevroren buis,
En zagen, in dezelfde plaids gewikkeld,
Het amethysten vriesnachtblok bespikkeld
Van boven, langzaam, met geelglinst'rend gruis.

Rondom de droomklank van steeds verd're bellen
Rankte haar denken naar haar vaderland:
Zij schoof dicht bij me en speelde met mijn hand,
En vroeg me, of 'k van Orestes wou vertellen.

En ik vertelde hoe, hunk'rend, de vloot
Aan Aulis' strand machtlooze vleugels schudde,
Naar Azië wreed loerende drakenkudde,
Voor Troje en Trojeryolk vol brand en dood.

Maar geen. houweel van scherpe winden hakte
De spiegel stuk tot rotsgerol van glas:
De Euripus leek op geelgesmolten was,
Waaraan de vloot, trillende vlinders, plakte.

Tot volgens verbijsterend Godsbesluit,
Door Kalkhas aan de huiv'rende verkondigd,
De Pelopide, eerzuchtig en ontzondigd,
Iphigeneia lokte ‘Akhilleus' bruid.’

Zij kwam, geleid door Klutaimnêstra's liefde,
Verlangend meisje naar begeer'ge held:
Naar 't altaar sleepte haar ander geweld,
Waar 't offermes de meisjeshals doorkliefde.

En naar het oosten rolde, hoog, de zee,
Waarover, hoog naar 't oost, de winden renden:
De vloot, bemand met die geen duiz'ling kenden,
Bemand met stormen, rende en rolde mee.

En gaten in de grijze wolken braken
De zeilen, wit; en dan langs pracht'ge boog
Zonken ze; en and'ren stegen. En zoo vloog
De sneeuwjacht voort van witgewiekte draken.

En wijd rondom oudmachiig Ilios
Bliksemden zilver daar, ginds goud de velden;
En de Ouden keken angstig naar de helden,
Van koninklijk terras om Priamos.

Langs statietrap uit marmeren paleizen
Kwam Zij; en 't leek, als was verstoflijkt hier
De mooiste melodie van Phoibos' lier,
En zou terug ze naar de Zal'gen rijzen.

En dichter kwam ze, onwerklijk, wit voor blauw.
De grijzen zaten; stil eerst; en toen spraken
Ze fluist'rend tot elkaar: ‘'T is niet te wraken,
Dat twee werelden vechten om die vrouw.’

En voortrolden de jaren. Helden vielen,
Bolwerken, aan weerskanten, rots na rots:
In 't ondergrondsche rijk zag Hades trotsch
Zijn rijke wereld aan vol heldenzielen.

Voor recht, voor schoonheid streden Goden mee;
Maar 't schoone is god'lijk, 't recht is vloek van de aarde:
De Olumpos, aardsch, volbracht, wat openbaarde
Haar Hektor 't laatst aan zijn Andromakhê.

Penthesileia niet, niet Êos' Memnon,
Heldin en held van goddelijk geslacht,
Niet weerden ze af, wat 't noodlot beiden bracht,
Aan Troje val en roem aan Agamemnon.

En eilanden en breede kapen, hoog
Met dorre hei bestapeld en met pijnen,
Voort naar Europa vlamden ze hun seinen,
Of laaiend Troje over de wat'ren vloog.

Op laaiend Troje, rennende Khimaira,
Reden, ver voor hun vlammend slangenhaar,
Hitsend met sijf'len en jagend gebaar,
Megaira's zusters en spok'ge Megaira.

Onwill'ge donder vluchtte, in storm gehuld;
Aan wereldrond dachten de bliksemvolken:
‘Geweldig zijn onze wrekende dolken,
Geweld'ger is hun jacht op zonde en schuld.’

'T geslacht van hem die, gunsteling van Goden,
Verzocht had het mysterie van hun Zijn,
Nog bloeide 't in geduld'ge zonneschijn,
Gifplant voor schroom, die kuisch eert hun geboden.

Ja, Niobê, die voor geen Goden boog,
Dorst heil'ge Moeder van twee Heil'gen honen:
Die zeven dochters roemde en zeven zonen,
Dwong zeven pijlen naar elk's Godenboog.

En ied're pijl maakte haar een kind armer:
Nog strak en trotsch, dochter van Tantalos,
Staart door 't heelal zij, top van Sipulos,
En wolk na wolk schreit om het schreiend marmer.

En als een bliksem, vindend eer hij zoekt,
Sloeg 't in, in koningsslot van Tantaliden,
Die wet en liefde om liefde en roem verrieden,
Wijdmachtig en ontzaglijk en vervloekt:

Vervloekt om 't warme kinderbloed, dat koelde
Dorstige haat om haastverloren kroon;
Vervloekt om 't bloed, dat naar purperen troon
De sluwe wagenmenner, Pelops, spoelde.

In 't slot van Klutaimnêstra, koningin,
Die trouw om doode Iphigeneia wrokte
En met Aigisthos will'ge Wreeksters lokte,
Daar sloeg het spookpaard van de Erinn̂en in.

Zuster van Helenê, zuster van Kastor,
Zelf lichtgestalte, vroom en groot en goed,
Had zij met steeds groeiende haat gevoed
De groeiende, steeds hongerige alastor.

Als ze op 't terras stond, purp'ren vlam in zon,
En zag en hoorde 't kleurig, klankrijk leven,
Dan hoorde en zag ze schreiend, schimmig zweven
Haar bruidje, jong, langs eeuwige Akheron.

Starend naar 't oosten, was 't haar soms, als vlogen
Twee bliksems uit naar hem, die levend ging
Op de aarde - en soms, of ze iets in duizeling
Aantrok naar zuigende afgrond van haar oogen.

'S nachts voelde zij, profetisch slapend, vaak
In somber-triomfantelijke droomen
Hem triomfantelijk-stralende komen,
De eerzuchtige overwinnaar, en haar wraak. -

Op 't oud paleis van Atreus en Thuestes
Juichte de wachter 't licht toe, dat hem bracht
'T eindelijk einde van bedauwde wacht,
En juichte 't naar de moeder van Orestes.

En zij, met alt van Lady Macbeth, sprak:
‘Hij komt, de vader van Iphigeneia:
Hem, veilig, leidt oudheilige Adrasteia,
Voor mij gespaard, naar 't Pelopidendak.

Nooit zal mijn wierookende dank vermind'ren,
Nu de Eeuw'gen uit hun lichte woningen
Voltrokken het gericht aan koningen,
Hun stad, hun volk en hun al zond'ge kind'ren.

Ik en Aigisthos, mijn vorst'lijke gast,
Die glorie kan bewond'ren, niet benijden,
Wij zullen hem feestlijke ontvangst bereiden,
Die hem en ons, grooten van de aarde, past.’

Naijverig verdeelden toen hun zorgen
Haar dankbaar blije volken, stam bij stam,
Nu, sprookje zelf, uit sprokig Azië kwam
Hun heer, een held en zeg'nend als de morgen.

En Klutaimnêstra, hunk'rend naar de daad,
Ging vaak naar haar trezorie; en ze kuste
De bijl, die hard en rood in purper rustte,
Rood als haar dochters haar, hard als haar haat:

Haar vingers, 't koper aaiend, viijmgeslepen
Aan slanke steel - ze voelden, gulzig krom,
Hetzelfde weer, als toen ze haar buidegom
In 't glanzend haar, om 't slanke lichaam grepen.

Optilde zij de ontzaglijke akst, en stond,
Het linker been vooruit, het rechter veerend,
Op evenwijdige armen balanceerend
De hooge bijl; en open ging haar mond.

In 't nachtelijk gewelf, rood van flambouwen,
Rood 't plooiend kleed, en 't zwevend akstblad rood,
Leek, groeiend, zij, bovenwereldlijk groot,
Een Nemesisbeeld, uit robijn gehouwen.

En Agamemnon - Om zijn vloot nog spon
Azië's licht een web; en 't wonder trilde;
Toen verre deining, wit, de zeilen tilde
Onwerkelijk boven de horizon.

Triomfgeschreeuw bij plof van Troje's puinen,
En zwaardgeflikker dwars door splijtend schild,
Weer flikkerde h het uit oogen, trotsch en wild,
En wild en trotsch schreeuwde 't weer uit bazuinen.

Vol gouden buit, bij weg-kronk'lingen lang-
zaam wrong lenig de optocht in stofgewervel;
En 't leek alsof, ied're wagen een wervel,
Goudschubbig aankroop Azië's Wonderslang.

Vooraan, door gouden zegekar gedragen,
Een gouden God, achter een zilverstroom
Van witte paarden, als een sprookjesdroom,
Agamemnon. En op dezelfde wagen

Nu zijn slavin, eens Ilions prinses,
Eens onwillige bruid van eeuw ge Phoibos,
Nu will'ge bruid van gestorven Koroibos,
Wetend, veracht, Kassandra, profetes.

En maanlichtstreep van blauwzilv'rige paarden
Trok golvend hem, een zon, en haar, de nacht,
Naar 't plein, waar 't hof tot bonte wolkenwacht,
Tot witte nevels zich de priesters schaarden.

En maanlicht, nacht en wolkenkring en zon
Trok voort naar marm'ren laan van berkestammen,
Waar, purp'ren Klutaimnêstra, stond te vlammen
Een groet van de onderaardsche Phlegethon.

Rood wierookvuur en witte kolonnaden,
Muziek uit snaren, koper, fluit en stem,
Alles smolt samen tot glorie voor hem,
Die Godenwil volbracht had door zijn daden.

Met kleine handbeweging weerde hij
De luide ekstaze van zijn hovelingen:
De Goden, die hem in genade ontvingen,
Deemoedig overwinnaar, eerde hij.

En Klutaimnêstra bij 't gedreun van 't koper,
Dat als een branding brak in diep portaal,
Zag 't oud vizioen van schommelende schaal,
De som, haar kind, de eerzucht'ge daar, de kooper.

Na lange roes van haat door plotseling
Besef van zalig wakkerzijn gegrepen,
Sprak ze, om daemonisch machtsgevoel te zweepen
Met scherp genot van zelfvernedering:

‘Rechtvaardige onrechtwreker, verontschuldig,
Als zwak van eindelijke dankbaarheid
De vrouw bij komst van man weekhartig schreit,
Nu 'k, trotsche koningin, mijn koning huldig,

Die, 't groote willend, heeft naar koningsaard
Tot hoogste God niet eigen smart verheven,
Maar, dienend, aan Europa heeft gegeven,
Azie straffend, 't sieraad van zijn haard,

En heeft geschreven met Troje's ruinen
Deze eeuw'ge leer op 't aziatisch land,
Dat hen de Godheid slaat door menschenhand,
Die eigen glorie zoekend, haar niet dienen.

Volvoert nu, dienaressen, mijn gebod:
Spreidt dankbaar purper voor zijn koningsvoeten,
Dat vóór zijn huis al, zooals 't past, begroeten
De vrouw haar man en 't godlijk Recht de God.'

En Atreus' zoon, van gouden kar gestegen,
Ging, goud op rood, en klom op de eerste tree,
En leek een zonsopgang uit purp'ren zee -
Rood glom op goud - En steeg. En allen zwegen

En wonderlijk leeg lag de purp'ren trap,
Als had hun glorie hen van de aard' gedragen.
En, grauwe nevel, rees uit gouden wagen
Kassandra en Kassandra's wetenschap.

En naar de poort, die trilde nog en dreunde,
Schreeuwde zij met wijduitgestoken hand,
Terwijl ze op de and're, krom om gouden rand
Van wagentroon, ver achterover leunde.

En naar haar keken, van afgrijzen stom,
Het bonte hof, de witte priesterscharen,
Allen nog staande tusschen twee pilaren
Van zuilenrijk portaal, immenze drom.

Het schurend trapp'len van steig'rende paarden
Klonk onwerklijk over onwerklijk plein;
Want niets was werklijk dan de spokenschijn,
Waarheen haar oogen, leeg en open, staarden.

‘Zie! 'T slangenhaar! - Ik ruik het oude bloed. -
Iphigeneia fluistert met haar moeder. -
Ik zie de vrouw, de man - de zoon, de moeder -
De bijl - hij valt - Ik ruik het levend bloed.’

En rammelend sloegen de poorten open;
En Klutaimnêstra, groot, en opgericht
Hoog naar de zon haar koninklijk gezicht,
Stond, in haar hand de bijl. Bloeddroppels dropen.

En naar Kassandra stak ze zwijgend uit
Haar and're hand: 't was of de vingers spraken.
De vingers kromden zich en leken haken,
Klauwend naar 't offer aan de doode bruid.

De vingers langzaam, langzaam, langzaam trokken
Iets mee - Leeg was de lucht - De hand was leeg,
En hijgend uit het golvend purper steeg,
Als uit een afgrond, de alt en sprak met schokken:

‘Mooi ben je, als zij was in haar bruidsgewaad.
En leeft! - Kom mee: jij hebt geluk gegeven
Aan hem. Onwillig. Maar jouw ééne leven
Is weinig voor die krenking van mijn haat.’

En zij, als door bezwering meegezogen,
Strekte haar twee jonge armen naar de zon,
Alsof ze zich misschien vastklemmen kon
Aan 't licht, dat scheen in haar nog levende oogen.

Ze zag haar vader's tuin: de zonneschijn
Lag op dat eene mooie perk te trillen. -
'T was altijd nacht op Hades' affodillen. -
Bang was ze: ‘Dood!’ - En eerst, o, o, die pijn!

Maar toen bedacht ze, wie ze zou ontmoeten,
Zij, koningsdochter, bruid, aan de Akheron.
En met een glimlach keek ze naar de zon.
Om zonder wrok voor 't laatst het licht te groeten.

En in 't paleis ging Ilion's prinses,
Nog onwillige bruid van eeuw'ge Phoibos,
Verlangend naar haar bruidegom Koroibos,
Zwijgend en groot Kassandra profetes.

En huivering en eerbied greep hen allen,
Die stonden op 't wonderlijk stille plein:
Ze voelden om te laken zich te klein,
En zwakker dan een vrouw, de honderdtallen.

En als een droom onwezenlijk en ijl
Was gouden kar en marmer van paleizen:
Als een'ge werk'lijkheid zag elk nog rijzen
De purp'ren zuil van haat, de kop'ren bijl.

En vredig door rechtvaardige Adrasteia
Heeft Klutaimnêstra toen de bijl gekust,
En legde hem, een reliquie, te rust
Bij 't bruidskleed van geslachte Iphigeneia.

Maar in haar droomen klonk 't als staal op steen.
Ze zag de Erinuen het onkruid wieden,
Dat groeide in oud paleis van Pelopiden,
Bloedrood en klev'rig, ov'ral om haar heen.

En als ze wakker werd, dan snerpte 't slijpen
Nog in haar ooren, diep. Met trotsche lach
Spotte zij 't weg, dwong zich in slaap, en zag
De roede ranken klev'rig naar haar grijpen.

En 't werden slangen, die angstwekkend stil
Tot levend netwerk om haar lichaam kropen,
Koud, glad. Ze wilde weg, maar kon niet loopen.
Dan werd ze wakker van haar eigen gil,

En smeekte tot de Erinuen gebeden,
Dat zij, regeersters van het menschenlot,
Beschermen zouden, die, haar eigen God,
Gedaan had, wat op hun wenk Goden deden.

Op nachtelijk trezorie-altaar stak
Zij wierook aan, en wist: ‘Mijn daad was heilig:
Onmacht, die machtig onrecht treft, is veilig,
Zelfs onder gevloekt Pelopidendak.’

Als angst'ge Aigisthos dacht: ‘Nog leeft Orestes’,
En als: ‘Elektra leeft’ hij angslig dacht,
Sprak, 't radend, zij: ‘Atridenheldenkracht
Knot nooit de kracht in helden van Thuestes.

Jaagt eerzucht eens naar Agamemnon's troon
Hem, die zijn vader meent te willen wreken,
Aigisthos' eerzucht zal de eerzucht'ge breken,
Mijn spot zijn eerbiedswaan, de broer de zoon.

Haar vader's kind, Iphigeneia's zuster,
Die aan haar afgod mijn idool verraadt,
Denk, als mijn woord haar niet tot tamheid slaat,
Aan Klutaimnêstra's bijl; en wees geruster:

Zijn slag is zeker, want hij is gewijd,
En dankbaar, dat 'k met rozen hem versierde,
Zoovaak ik Agamemnon's doodsfeest vierde
En de verjaardag van mijn zaligheid.

Bloeddruppels leken dan de roode rozen,
En 't was, 'k versierde weer mijn dochter's haar,
En liefde en haat - ze gloeiden in elkaar
Tot ééne vlam van twee apotheozen.

En zeker wist ik, weet ik, dat mij droeg
En draagt [een] Macht, die, ouder dan van Goden,
Door oud gebod, macht'ger dan hun geboden,
Eischte van mij, dat ik mijn man versloeg,

De Macht, die 'k eer met rijke hekatombe,
Als die dag aanrolt op rondwent'lend jaar,
Die 'k toewuif met ekstatisch-trotsch gebaar
Van voor mijn gloriemonument, zijn tombe,

Grooter dan die er rijzen langs de Nijl,
Om heerschers van gehoorzaam volk te roemen:
Mijn monument zal niets dan de eenling noemen,
Haar recht, haar wil, haar haat, haar hand, haar bijl.'

- En sterrebeelden zag ik langzaam stijgen,
En dalen langzaam in geweld'ge kring:
Minachting-zwijgend zag 'k de wenteling
Van oude nacht met wereldmonsters dreigen.

Orion, Jager, liet schertsend zijn smal,
IJlglinst'rend net dwars door de hemel hangen,
Om gele meteorenvlucht te vangen,
Als 't aan kwam suizen uit het diep heelal. -

En veilig groeide in Strophios' paleizen,
Waarheen Elektra 't broertje had gered,
Orestes op, wiens trouw aan Godenwet
Aanbidding van de Goden eens zou prijzen.

En elke dag, die hij, zich trainend, gaf
Aan stoff'ge renbaan, glanzende palaestra,
Schoof dichter bij zijn wraak op Klutaimnêstra,
Zijn kroon en zijn gebed op vader's graf.

En vluchtend, elk genot uit wijn en vrouwen,
Voelde hij blij, hoe voor tastende kneep
Zijn spieren nauw'lijks veerden: 't leek, hij greep
In levend brons, in taaie kracht van touwen.

Zoo groeide hij op, een balling en alleen:
Hij had geen vader, moeder, broer of zuster.
Maar hij had vader, moeder, broer en zuster:
Alles had hij in Pulades alleen. -

Zooals Ariadne - soep'le panters trekken
Op wagen, groen door eeuw'ge wingerdrank
De zalige gestalte, hoog en blank,
Door 't haar, door 't loof vol zonn'ge pantervlekken

Zoo op gouden triomfkar van haar daad,
Omrankt door de een'ge liefde, die zij kende,
Reed Klutaimnêstra, groot en sterk, en mende
De onsterfelijke panter van haar haat,

Ontzaglijk, boven slavenvrees van vromen,
Zoolang ze zag 't gemeenschaplijke licht;
Maar 's nachts omrankte haar 't verstikkend-dicht
Roodklev'rig slangenvlechtwerk van haar droomen:

Verschieten zag ze soms, flikk'rend en spits,
Een dolk, net als wanneer, ook Pelopide,
Elektra, de onderworp'ne, haar bespiedde
Met plotseling betrapte, valsche flits.

En, ieder woord een bijlslag, hieuw ze in stukken
Vroomheid van Agamemnon, die, in haar
Herrezen, Macht'gen met eerbiedsgebaar
Vleide, dat eigen opzet zou gelukken.

Weer dreigde dichter 't Agamemnonsfeest:
Elektra, door de morgenmist gegleden,
Zelf schim, bracht weer aan vader haar gebeden,
Vol liefde en vol bezwering van zijn geest.

Ze stond, een witte zuil in witte nevel,
En dacht: ‘Als hij, zoo ben ook ik alleen’;
En zag een haarlok liggen op de steen,
En hoorde door de mist een ver geprevel:

Orestes was het, die uit lange schimp
Kwam redden, prins, zijn troon en koningswoning,
De zoon zijn vader, de onderdaan zijn koning,
De burger 't vaderland, de mensch de Olymp.

Toen smeekten, blij schreiend bij 't eind'lijk weerzien,
Het vriendenpaar, zij en een oude knecht,
Dat zeg'nend de Rechtvaard'gen op hun recht,
De Heil'gen op de vromen zouden neerzien,

Die leugens samenweefden tot komplot,
Om sluw en klein grootheid en kracht te omspinnen,
En, veilig viertal, de eene te overwinnen,
Die tegen moed haar bijl had en haar spot:

Orestes bracht in de urn de asch van Orestes;
Aigisthos hoorde en nam, geloovig-blij.
Herrezen Atreus' angst om heerschappij
Sloeg de eerzucht neer van herrezen Thuestes

En Klutaimnêstra - als een vloedgolf was
Door 't Pelopidenhuis gestroomd het klagen,
Dat door de hand van een vreemd'ling gedragen,
Zijn prins'lijke intocht hield Orestes' asch.

Zij, naar de Erinn͡uen brengend haar gebeden,
Voelde zich omgesmeten, toen 't bericht
Haar sloeg, plots'linge golftop, in 't gezicht:
Tilde iets haar op? Zoog iets haar naar beneden?

Dwars door halve bewustheid waadde haar geest,
Maar, purp'ren rust, ging zij naar haar trezorie:
Weer was het de verjaardag van haar glorie,
Weer was 't haar heilig Agamemnousfeest.

En toen langs 't bruidskleed, langzaam aaiend, gingen
En langs de bijl, vol donk're vlekken roest,
Haar weifelende vingers, was 't, als moest
Ze gladstrijken gekreukte herinneringen:

Ze zag zichzelf weer bruid in vader's huis,
Haar koning, blond. - Was hij een Tantalide,
Ze wist: haar liefde was een Titanide,
Macht'ger dan vloek, Erinus, noodlot, Zeus

Zij zou hem koest'ren, zijn slanke Dione,
Haar God, zij door zijn liefde zelf Godin;
Hem, koning, eeren zou zij, koningin,
Hem, sterflijk, redden, strijdbare Amazone.

En plots'ling leek het haar, als streek ze glad
Hààr bruidskleed, niet van doode Iphigeneia:
Ze greep de bijl - Ze was Penthesileia,
Die moest beschermen, wat ze 't liefste had.

Afwezig stond ze in 't wazig mooi verleden,
Vol fantazieën van heldinnenziel;
En 't was, alsof weg uit haar leven viel
Al wat ze had gedaan en had geleden.

Orestes, 't blonde kind, speelde in de tuin:
Orak'lend brons had in Dodaonê's eiken
Voorspeld, hij zou op Agamemnon lijken -
Ze aaide de bijl - Haar vingertop was bruin.

En naar Aigisthos flitste op eens haar denken,
Sinds lang haar kind, zwak, als Orestes toen. -
'Iphigeneia dood' - Wat zou ze doen,
Als iemand hem, de weerlooze, zou krenken?

Hij, de eenige, die zij beschermen kon,
Schuw en verlegen, was haar groote liefde,
Sinds haar met woord en blik Elektra griefde,
Haar en haar bruidje, wit - aan de Akheron.

Toen dankte zij de oudheilige Adrasteia,
Vreemd huiverend en vroom en halfbewust:
Orestes, asch, gaf aan Aigisthos rust,
Tweede verzoening voor Iphigeneia.

Wat was dat? Uit de troonzaal juichte een kreet.
Elektra - stil werd 't, of iets loerend wachtte. -
Wat was die ramp voor haar? - Elektra lachte:
Dat kon alleen zijn om haar moeder's leed. -

Maar nooit nog had zoo triomfant geklonken
Elektra's lach. - Wat was het grootst verdriet,
Dat haar kon slaan? - Als maar Aigisthos niet -
Vast greep ze aan 't altaar zich, als was ze dronken

Ze ging de zaal in, 't angst'ge te gemoet.
En zag Elektra, 't wit gezicht verwrongen;
Ze hoorde, hoe haar hatende oogen zongen
Van blijdschap - Op de grond een streep van bloed.

Dood lag Aigisthos. Aan nog sputt'rende ader
In afgebogen hals een roode wond.
En met de dolk ernaast - hij, lang en blond -
Dat moest Orestes zijn - Ja, net zijn vader.

Ze wist het: Die 't haar liefste doodde, was
Agamemnon of Agamemnonide,
Roofdier van haar geluk, gevloekte Atride,
Phoenix van moord, herrijzend uit zijn asch.

En naar haar voeten zag ze langzaam sluipen
Bloed, rood op wit. En plots'ling werd ze bang:
'T leek op de rank, die, kleverige slang,
Zij 's nachts in droom voelde om haar lichaam kruipen.

Ze zag Elektra's apen mond: het kwijl
Lag om de tong - de oogen half dicht geknepen.
En Klutaimnêstra's wilde handen grepen
In leege lucht, tastende, naar haar bijl.

En flikk'ren zag ze even een blauw getril
Boven haar hoofd - ze zag 't langs de oogen flitsen.
Vlijmende pijn - ze hoorde Elektra hitsen,
Elektra juichen - En de tijd stond stil.

Niet gaf ze haar genot door pijnlijk kermen
Iphigeneia zag ze, haar blonde bruid.
En naar Aigisthos stak ze de armen uit,
Om stervend de weerlooze te beschermen.

Ja! Wel verrijkte strijdbaar Ilion
Met heldenzielen Hades' rijke velden:
Maar van bewond'ring mompelden de helden,
Nu Klutaimnêstra kwam aan de Akheron.

Reusachtge nevel, schroomde zij te ontmoeten
De twee, die waren haar kind'ren geweest;
Niet had de Lêthê macht over haar geest:
Orestes leefde op aarde: hij zou boeten.

Vallende zee, gordijn van stroomend glas,
Eenmaal gespleten door Orpheus' akkoorden,
Openden wijder haar enkele woorden,
Dat liefde-en-haat macht'ger dan donder was.

En op een onweerswolk, will'ge Khimaira,
Reed Klutaimnêstra, ontzaglijk fantoom,
En zocht tot aan de ronde wereldzoom
Tisiphonê, Allêkto en Megaira;

En zag hen nergens. En ze dacht: ‘Ik heb
Zoolang gejaagd. De bloedsnuff'lende Honden
Heeft mijn dolende speurtocht niet gevonden,
De aarde overwevend met zijn spinneweb.

Wel zie ik overal Orestes zwerven,
Van uit mijn hoogte een krabbelend insekt.
'K zie, hoe hij door woestijn en gletschers trekt:
Graag wilde hij dood, maar kan en mag niet sterven.’

En ziende, hoe hij liep, viel, liep en viel,
Begreep ze plotseling het heerlijk wonder:
‘Ik, Klutaimnêstra, zwak, berijd de donder,
Maar zij berijden, Machtigen, zijn ziel.

Ik kan alleen de Pelopide omspinnen
Met knallend net van draad door bliksemdraad.
Ontzaglijker dan Klutaimnêstra's haat
Is 't stille sijf'len van de Schrikgodinnen.’ -

En avond werd het. Hoog door zuilen stond
Wit op de rots Delphische Apollo's tempel;
Uit hun vlucht'ling gevlucht vlak voor de drempel,
Lagen de Erinnen slapend op de grond.

'T werd nacht. De Groote Beer, die niet mag baden
Zijn zeven sterren in de Ôkeanos,
Wentelde. Als was zij heel de Tartaros,
Kwam Klutaimnêstra door 't oneind'ge waden:

‘Ja! Wel onwrikbaar staat de wereldas,
Die, toen de dolk gulzig in 't hart kwam zinken,
Waaraan 'k Iphigeneia's broer liet drinken,
Niet afknapte als een spinragdraad van glas.

Ja! Wel staat Atlas vast, dat hem geen duiz'ling
Neersmeet in de afgrond tot eeuwige val.
Ja! Wel is hecht de koepel van 't heelal,
Die niet instortte in krakende vergruiz'ling.

U wakker hitst, Geweld'gen, mijn bevel,
Mij, onderaardsche, herinn'ring aan hun wonden.
Jaagt, jaagt zijn ziel, bijt, bloedsnuff'lende Honden,
Dat van mijn lach zal daveren de Hel.

Ik weet: ik heb gekrenkt menschen en Goden:
Ik sloeg tot puin hun Wet, gewaande rots.
Hun afschuw en mijn bijlslag zijn mijn trots:
Ik, priesteres, was trouw aan mijn geboden.

Ruikt dan, hoe van zijn bloed nog de aarde rookt. -
'T wordt licht in 't oosten: schuwend mijn besmetting,
Fluisterden nacht en dood, heesch van ontzetting:
Weg, weg, naar Hel! Want Klutaimnêstra spookt.'

En de onweerswolk hing op west'lijke kimmen,
Vol bliksems, als stralen uit stekend oog.
Maar Phoibos dwong de wolk tot regenboog,
Die dieper zakte bij zijn hooger klimmen.

Orestes, door zijn leiding veilig, ging
Naar de Aresheuvel van het vroom Athene:
Mensch'lijke rechters weifelden; Athene
Sprak vrij haar en Phoibos' beschermeling.

Uitspraak van and'ren eerend, voelde O restes,
De moedermoordenaar, zich vrij van schuld:
Hij had zijn taak van zoon en mensch vervuld,
En heerschte in 't slot van Atreus en Thuestes.

En Adrasteia, die de wereld leidt
En goed en kwaad oplost in de eeuw'ge rede,
Gaf aan de drie gestorvenen haar vrede,
Gaf hun vervloeiing in vergetelheid.

En als een wolk -: hij kan een tijd versperren
Met nacht en vuur het zonne- en sterrelicht;
Maar dan verijlt hij: dunne nevel ligt
Op 't stille land; er door schijnen de sterren -

Zoo pracht'ge Klutaimnêstra. Uit haar geest
Nevelden weg Nu, toekomst en verleden.
Al wat ze had gedaan en had geleden,
Haar grootheid en haar schuld - 't was niet geweest.

En Aiskhulos? Zijn vroomheid dacht te hooren
Simple oplossing van aardsche dissonant:
Tot inzicht leidt door leed Hooger Verstand;
Recht, leiding, leed verheerlijkten zijn koren.

Maar schuw mompelde onwillige ondertoon
Van eerbied uit orakelende orkhêstra
Voor misdadig-sublieme Klutaimnêstra
En voor haar subliem-misdadige zoon.

Genade gloorde in bloedlooze Eumeniden,
Nu gloed van hartstocht was in bloed gebluscht:
Hun angst om Wet zonk als een pluim tot rust
Na steile val van hooge Tantaliden.

In de ontzettende orkhêstra van 't heelal
Draaiden de wereldkoren; en ze zagen,
Gedragen door rollende Thespiswagen,
Het tragische aan van waan en schuld en val.

En 'k wist, ik stond, ikzelf Cassiopeia,
Vizionair aan vizionair gewelf.
En 'k wist, ik was, als Aiskhulos, het Zelf,
Zelf Aiskhulos van wereld-oresteia. -

Ook zij - ginds lag 't hotel - stil overdacht
'T ‘Leering door leed’ en 't sterlicht van Kronion.
Vol grootheid, vol tragedie, vol Orion
Voelden wij beiden: Nu geen liefdenacht.

- - - - - - -

[De rad'ren van mijn geest joeg spankracht als van stoom]

De rad'ren van mijn geest joeg spankracht als van stoom,
Dat ze in grandioze zwaai, de spokig stillen, liepen,
En heil'ge beelden naar 't scherm van 't bewustzijn riepen,
Door formule en in lijn, van Atair en atoom;

In levend tooverslot van zaal naast chromosoom
Onzichtbaar wist 'k de Schoone Slaapsters, Plato's typen,
Boetseersels van mijn Zelf, die vroomgeduldig sliepen,
Tot hen Hij, Toov'naar, wekken zou naar werelddroom.

Stemloos bleef 't orgel, zonder storm pijpen en toetsen;
'K liet logica 't ventielenstel slijpen en poetsen:
Koud wees één stoombuis naar de stilte in hooge kerk -

Een molekulestoot van goedmikkend lavendel
Uit roodblond haar tikte-om een vaak vermoede hendel:
Nu lach en schrei, nu schreeuw en psalm, mijn prachtig werk!

[Rood vlamde in 't licht van volschijnende lamp]

Rood vlamde in 't licht van volschijnende lamp,
Een vuur, jouw haar, kronkelend over 't kussen,
En hijgend knelden wij elkander tusschen
Onze begeerige armen, klamp naast klamp;

In je oogen zag 'k, wazig door gouden damp,
Flikk'ren 't verlangen, rillend door mijn kussen
Weer, weer mijn gloed in jouw lichaam te blusschen,
Vertrokken in zalig kermende kramp. -

Toen ze in de kist je naar de vlammen droegen,
Was 't, of de voeten een triomfmarsch sloegen
Van diepe onsterflijkheid; en 'k heb gedacht:

Tot rook en asch zal nu het vuur verteren
Je lichaam, maar jouw ziel zal niets ooit deren,
Die niet verbrandde in die extazenacht.

[Wit hing en stil de dauw over de weiden.]

I

Wit hing en stil de dauw over de weiden. -
Onwereldlijk, onwezenlijk, een schim,
Stond, hoog, in 't west wit licht boven de kim.
Niets werk'lijks was er meer, niets dan wij beiden.

En op die heuvel, op die bank van ons,
Boven de dauw, zaten we als op een eiland;
En 't wit doorschijnend licht, het witte weiland
Leek stilte; en de stilte was als dons.

Boven de wereld zaten we; en we schrokken,
Als om ons in besliste vaart een tor
Een kromme draad trok van donker gesnor,
Wegbuigend in dempende nevelvlokken.

Jouw haar, rood in de schem'ring, aaide ik glad:
Mijn ziel was in mijn lippen en mijn handen,
En deed mijn handen en mijn lippen branden
Op jou, die ik het diepst heb liefgehad.

II

Je haar was vochtig: toen je door de weiden,
Verlangend, mijn verlangen stillen kwam,
Had 't nevelvolk - nachtvlinders om een vlam -
Van 't roodstralende blond niet kunnen scheiden:

En kleine dropjes lagen, wit en koel,
Over je haar, net dunne zilv'ren koordjes:
'T rood lichtte erdoor, zooals door kleine woordjes
Heen licht 't vergeefs verborgen groot gevoel.

En 'k aaide 't met mijn handen en mijn lippen
Tot gouden spiegel, en mijn droomend oog
Zag een wit lichtplekje, als ik 't hoofd bewoog,
Net als een duif langs zonnig koornveld glippen.

En 't scheen, alsof in 't schimmig westen hing
Een geest, die stil keek over vroegere aarde;
En 't scheen, ik was al oud, heel oud, en staarde
Terug naar dit - heiligste herinnering.

III

En 't scheen, ik was aan 't einde van mijn leven,
En jij was dood, mijn liefde, lang lang dood.
En 'k dacht: Dat zachte haar, hoe is 't zoo rood
In schemering van dag en tijd gebleven?

En 't wit werd grijs; en 't grijs zonk naar de kim. -
De werk'lijkheid hield op, toen, voor ons beiden:
Je ging. - Wegnev'len zag 'k je over de weiden,
Onwereldlijk, onwezenlijk, een schim.

[Ik zat aan 't roer; jouw half bloote armen roeiden]

Ik zat aan 't roer; jouw half bloote armen roeiden;
Door verre rietkrans zwierf karkietgeroep. -
De plantjes zag 'k door 't meer - reusacht'ge loup -
Die ginds in licht als van Davinci groeiden.

'K zag, hoe diep onder mij, boven een groep
Van avondwolken, die roodvlokkig gloeiden,
Blauw op oranje, twee libellen stoeiden,
Aëroplanen, scheen 't, looping the loop.

En 'k schrok, toen 't plots'ling door mijn denken schoot:
Mijn luchtschip hangt boven het avondrood,
Dan staat Hij nog boven mijn horizon.

En langs de wolken keek ik weg van 't stuur.
Jouw fosf'rend haar leek een roodstralend vuur:
En even zag ik de ondergaande zon.

[Langs 't meer schitterde t vuurwerk, knal na knal]

Langs 't meer schitterde t vuurwerk, knal na knal:
De plots'ling blauwverlichte bergen schrokken,
Toen om hun scherpe toppen donderblokken
Versplinterden tot klankbonken naar 't dal;

En gouden-regens klommen naar 't heelal,
Naar de aarde wierp clematis paarse klokken;
'T leek of apotheozen samentrokken
Om ons, brandpunt van dubbel hol kristal:

Want weer droeg ons het luchtschip; en we speelden,
Twee zaligen, vangbal met sterrebeelden,
Dat Cassiopeia op je scheiding viel;

En toen ekstatisch vuur en donder rolde,
Keek ik naar jou, mijn Brünhild, mijn Isolde,
En 'k dacht: Neen, 't is geen vuurwerk; 't is haar ziel

[Vol noorderlicht van plechtige flambouwen]

Vol noorderlicht van plechtige flambouwen,
Vol sterrebeelden hing het ijspaleis:
'T leek uit bevroren vuur, uit vlammend ijs,
Uit poolnacht en uit tropenzon gehouwen;

Door bloemen was 't, kristallen paradijs,
Nog stil, maar 't scheen, kosmische machten zouen
Een symphonie als van Beethoven bouwen
Uit al wat edel is en groot en wijs.

'K zag irreëel 't solstitium-vierend bal:
Was jij geen ster, die zalig door 't heelal
Een zal'ge droeg, mij donk're, jij glorieuze?

Neen, neen, geen ster - Je was een opening
In muur van wereld - Was 't herinnering? -
Maar 't Zelfde zie 'k nu nog door Betelgeuze.

['t Is winternacht. - 'k Zit in mijn oude stoel -

I

'T is winternacht. - 'K zit in mijn oude stoel -
Een thüringsch landschap zie 'k, waar 't avondlicht
Scheef op hellende korenvelden ligt;
Hier, onder mijn veranda, wordt 't al koel.

Net Mendelssohn: een zoet en warm gevoel
Van smeltend, week verlangen; 't is als richt
Zich jongensmijm'ren naar het vergezicht
Van liefde, stil-heerlijk geweten doel.

Ja, zijn 't daar ginds die paarse bosschen niet,
Waarin van morgen 't zonnig Jägerlied
Klonk, klankrijk door hol dal? - Nu ligt er vrede.

En blauwe schaduw trekt langs glanzend geel
De heuvel op: 't is wel sentimenteel;
Een Lied, ook, ohne Worte - Juist: het tweede.

II

Zij zit naast me, en ik aai 't gevlochten haar,
'T hartstocht'lijk rood, voor mij gevlochten, blond;
En 't gladde strijk ik gladder met mijn mond,
En zijn metaalreuk ruik ik, diep en zwaar.

Zoo ruikt het uit versch-omgeploegde grond,
Als over wachtend land 't prachtig gebaar
Van gaande zaaier, machtig toovenaar,
Zon, aarde en wolken oproept tot verbond.

En om mijn hals wind ik de roode vlecht.
En 'k voel, ze rilt, nu op haar borst zich legt
Mijn gulz'ge hand om de veerkracht'ge vorm.

Zoo huivert de aard', waarin de toekomst kiemt,
Voordat met bliksems haar de zomer striemt,
Onder de schaduwvingers van zijn storm.

III

Neen, 't was geen Mendelssohn, geen teer verhaal
Van hoe een jongen en een meisje smachten:
Opschreeuwden, triomfeerden, psalmden, lachten
Violen, koper, orgel en cymbaal.

Brünhilde's adem is 't, die 'k ademhaal:
Haar jonge kracht, haar gretig lichaam trachten
Niet af te weren, wat ze heet verwachtten,
'T uit 't wereldhart opwagn'rend bacchanaal.

Zoo geeft zich - Ruik! Ruik! 'T eeuwig leven wast! -
Door wildgrijpende rukwinden betast,
Zich welvend, de aarde, angstig voor de eerste stoot,

En achterover ligt ze, en rilt en dampt,
Als bronst van zomerstorm in wolkbreuk stampt,
Schokkende, zijn bevruchting in haar schoot.

IV

Een Feuerzauber, toen. - Hem overwint
Geen helden-Wälsung, zelfs mijn liefde niet:
'K voel de asch nog, die 'k de nachtstorm waaien liet
Over de heiden, waar zij speelde als kind.

Was 't een apotheoze? Of was de wind,
'T weerlicht, de wereld één schreeuwend verdriet,
Dat in extatische Walkürenritt
De doode zocht, tot waar waanzin begint?

O, had de bliksem, soepel als haar vlecht,
Zich zoet bedwelmend om mijn hals gelegd!
Denn Einer nur - Ik dacht aan Wotan's speer. -

De felle hemel leek Brünhilde's Rots,
En 'k wist: 'k zou waden, ik, haar held, haar trots,
Door bliksemvlammen, kreeg 'k Brünhilde weer

V

Vuur, aarde, wind, ik haat ze. O God, mijn haat
Tegen het vuur dat, lang afgunstig, vrat
Het glanzend haar, dat ik heb liefgehad,
Als koper rood, en teer als herfstragdraad.

'K haat de aarde. - Haar metaalreuk, de eeuw'ge, slaat
Omhoog: hoe kort kuste ik 't roodblonde glad?
En de onverschill'ge, die geen eerbied had,
De wind, die deed wat 'k wilde, O, hoe 'k hem haat! -

Vaak door de wildernis van 't leven floot
Met giet'lingklank, een Waldvög'lein, de dood
'T vertrouwd motief: Kom mee! Je wordt zoo moe. -

'K ben oud. - 'T is donker. - 'K zit bij 't vuur en vraag
Verdwaasd, deemoedig: Wees verzoend, en draag
Eens mij, verzoend ook, naar Brünhilde toe.

[Felgeel van brem lag, rond, op grijze heiden]

Felgeel van brem lag, rond, op grijze heiden
De zonn ge heuvel, opgaande aardsche zon,
Waarom, bolvormig, op de horizon
Zich werelden van wolken samenrijden.

Scheef, aan weerskant, streefde een bloedbeuke-allee,
Doorschijnend rood de apart zichtbare blad'ren:
De gele punt wachtte op het wachtend nad'ren,
Maar, roodgestippeld, bleef niet-af de V.

Jij, stralend voor mijn halfverduisterde oogen,
Ging voor me, rood je vlecht langs 't witte kleed:
Donk're meteoor ik, jij, lichte komeet,
We voelden naar de zon ons heengezogen.

Zwart lag 'k in geel; jij, triomfant'lijk, stond,
Je gratie gemarkeerd door elegance:
'K weet nog, hoe 'k jou zag als protuberance,
En hoe 'k mezelf een zonnevlekje vond.

[Je zou gaan zingen - Jij? Of zou gaan zingen]

Je zou gaan zingen - Jij? Of zou gaan zingen
Mijn aard' met witte vlam uit zonnetop?
Want tot immense cirkels drongen op,
- Meer, altijd meer - de witte zwevelingen.

'T schimmig publiek, door wand van zaal doorblauwd,
Mompelde spot om zoo'n orkestbezetting;
Soms zag ik, vertikaal, een gouden ketting,
Horizontaal soms zag 'k een naald van goud. -

Je stond, als ging je vliegen, sneeuw'ge vlinder,
Als was je niets dan al zichtbare stem;
Fel brandde 't voetlicht van de gele brem
In feeërïek-zilveren lichtcylinder,

Die, draaibaar om een knop van koper, zat
Onder een matglasplaat, en, scheef, liet glijden
Zijn grondvlak over de ontzaglijke heiden,
Met bosschen groengestipt - jouw notenblad.

[Stil werd de wereldzaal. Aandachtig zwegen]

Stil werd de wereldzaal. Aandachtig zwegen
De schimmen naar jouw bovenwereldsch wit.
En 'k dacht: Ben ik wel waard, dat ik hier zit
Zoo dicht bij haar? - En 'k voelde mij verlegen.

Je zong - van Wagner. Je gezicht was strak
En wit, alsof je dood was. En je staarde
Met blauwe vlammen naar iets niet van de aarde,
Alsof je toen al met het Eeuw'ge sprak.

Neen, neen: alsof het Eeuwige uit jouw oogen,
Zuiver van mensch'lijkheid, nu-klaar en sterk,
Zijn adoratie stralend op Zijn werk,
De glorie van Zijn schoonheid wou verhoogen. -

En Senta zag de onwillige oceaan
Vol van het spookschip. In haar meisjesnachten
Zogen uit verre stormen haar gedachten
De onzalige, die niet kon ondergaan.

[En als het huis'lijk, vredigsnorrend spinnen]

En als het huis'lijk, vredigsnorrend spinnen
Aan wilde wereldzee haar denken deed,
Dan droomde ze in 't geluk zich, door haar leed
'T onoverwinlijkst lijden te overwinnen.

Omwaaid 's nachts uit bruisende oneindigheid,
Stond dikwijls ze op de hoogste van de rotsen,
En rook de zee, en hoorde hem, donker, botsen
Beneden - ginds met manen geplaveid:

Uitstak ze naar die weg haar toov'rende armen;
Zoo zeker wist ze, dat ze opzweren kon
Uit kille verte onder de horizon
Hem, die ze met haar liefde zou verwarmen.

En als de storm de zee in stukken smeet
Tegen de gletschers en de gletschers knapten,
Dacht ze angstig blij, hoe nu de afgronden hapten
Naar 't spokend schip, dat onaantastbaar gleed. -

['k Zag wolkenschaduw over heuvels jagen]

'K Zag wolkenschaduw over heuvels jagen,
Zwart over grijs, uit dal, naar top, naar dal,
En 'k dacht: Mijn spookschip van verdriet, dat zal
Dragen mijn ziel tot 't einde van mijn dagen.

En schijn, tot vreemdkunstige werk'lijkheid,
En werk'lijkheid, tot kunstschijn vreemd verheven,
Het werd een diep, onwereldlijk beleven
Van jou in mij, tot niet-meer-Ik verwijd.

Doch ist dem Unglücksel'gen einst beschieden
Erlösung - en ik spookte, een schaduw, dicht
Voorbij je en hing, nevel van zilverlicht
Rondom je, en hoorde ver: Fände er hienieden -

Vol stilte was al lang je podium.
De gouden naalden in de loges glommen;
En langs de hemel kwam 't applaus geklommen
Van jouw ekstatisch auditorium.

[Zelf hij, die 't onschendbare had geschonden]

Zelf hij, die 't onschendbare had geschonden,
Zag ik in tragisch-paars, onwereldsch licht,
De grond niet rakend, schimmig droomgezicht,
De onwill'ge staan, door Wotan's wil gezonden:

'T noodlot van zal'ge zonde hoorde ik aan;
En 'k zag uit Walhall's diepe poorten rijden
De flikk'rende Walküren naar de heiden,
Dat 'k met hen naar de Einheriar zou gaan.

En 'k zag, hoe jij veroordeeld voor mij knielde,
Dat, als verdoovingstoover binden zou
De strijdbare, geen vlucht'ling vinden zou,
Slapende buit, de ontpantserde Brünhilde.

Deemoedig, jij, mijn geharnaste trots,
Vroeg mij, wiens trouw gewilde ontrouw moest wreken,
Een schild, dat heldendom alleen zou breken,
Een schild van vlammen om Brünhilde's Rots.

[En liet ik niet van verre bergen glijden]

En liet ik niet van verre bergen glijden
Kronk'lende Loge naar de wereldrand?
En richtte ik niet zijn naderende brand
In dubb'le roode stroom over de heiden?

Je stond, wetende vrouw, voor Gibich's slot
In 't bloeiend leed, dat vloek en trouw je gaven.
En 'k zag, ijlende schaduwen, de Raven
De Gever troosten gaan: Ruhe, du Gott!

Verbranden zag 'k al 't Walhall en mijn leven;
En onafwendbaar Godenschemering
Op mij en jou en op die helle Ring,
Die jou, zalige, een zal'ge had gegeven. -

Was dat applaus? - Ekstatisch rolde 't aan. -
Nog zie 'k de vlok, die om je voorhoofd waaide,
Van 't roode haar, dat 'k half bewust'loos aaide -
O! Waren, toen, wij beide doodgegaan.

[Toen 'k wist, dat voortaan 't mooiste van mijn leven]

Toen 'k wist, dat voortaan 't mooiste van mijn leven
Niets wezen zou dan één herinnering,
Wou 'k zijn, waar zij was jong geweest en 'k ging
Naar 't dorp, dat zij me dikwijls had beschreven,

Nu-heilig land, waar onder 't lage zwerk
Of lage zon de fjorden hun getijden
Murmelen doen langs gletschers en langs heiden,
Vol bosschen, zwart van spar en wit van berk.

Daar waar 't licht van mijn wereld was geboren,
Ging, pelgrim, 'k heen - haar dorp mijn Bethlehem:
'T roodblonde kindje, haar nog blije stem
Zou 'k, vizioen van vroeger, zien en hooren.

En - mocht zij liggen in een zuidlijk land,
Zij, in wie Juni's zonn'ge nachten hingen,
En met ekstatisch trotsche flikkeringen
Het noorderlicht mijn Senta had gebrand?

Wat van mijn rustelooze 't rustelooze
Gelaten had, van mijn Brünhilde 't vuur,
Aaiend, kussend, bijtend in 't huw'lijksuur,
Bräutliches Feuer, in wilde apotheoze,

Dat kon mijn liefde, dorst mijn eerbied niet
In 't stille zwart van urn en cel te sluiten,
Terwijl de onmetelijke storm, daarbuiten,
Haar leerling, schreeuwde haar Walkürenritt.

Want - dacht ik - als zij leeft en uit de tuinen
Van de eeuwigheid haar aarde ziet van ver,
Of, rondgedragen om een and're ster,
Na droom een echo hoort als van bazuinen,

Dan mag uit vreemd-herinnerd voorbestaan
Geen angst om rust haar zaligheid verstoren
Dan moet ze zich haar boreale auroren
Berijden zien en haar Grane, de orkaan.

Als zij, die eens mijn Senta was, in droomen
Zich voelt zweven, als Atair's licht zoo licht,
Dan moest, een nachtkapel, het noorderlicht
Dragen rondom de zon haar aardsche atomen;

En als ze in vizioen, ned'rig en trotsch,
Ziet komen haar geluk, heroisch-heilig,
Dan moest haar asch drijven, voor altijd veilig,
Om de aard- haar rollende Brünhilderots. -

'T liefste, dat mijn gedachten vinden konden,
Haar 't liefste en mij, nam 'k mee, een zwaneveer,
Die ze in de bergen, spelend kind, aan 't meer
Bij zomerzonnewende had gevonden.

Dat bracht geluk! Nu zou ze zeker zien
Het ruischend, wit geluk van heel haar leven:
Goed had ze hem bewaard en mij gegeven,
Mijn zwanejonkvrouw aan haar Lohengrin.

Haar naam wou 'k vinden, die ze lang geleden,
Kind met los haar, toen ze bevorderd was
Naar verre stadsschool, jongste van de klas,
In de oude beuk op 't schoolplein had gesneden.

Dat mocht, naar oud gebruik, de jongste alleen:
Staande op de bank, versierd met bloemguirlanden,
Sneed hij of zij met zenuwacht'ge handen
De letters; heel de school stond er om heen.

'T was wel wat angstig, zei ze: 't mes kon glippen;
Al dikwijls had zich iemand erg gewond;
Een slecht voorteeken! 'T was maar, wie 't verstond,
De stukjes bast er handig uit te wippen.

'T liep om de stam, een langzame spiraal;
Sommige namen van wel negen jaren
Zoo frisch, alsof ze pas gesneden waren,
Verweerd, onduid'lijk de and'ren allemaal:

Want bracht liefde naar zonnige aardelanden
Het paradijs, dat droomde hij of zij,
Dan sneed tot vroeg're blankheid zij of hij
De lieve letters met zorgvuld'ge handen.

Toen de avondschem'ring met het morgenlicht
Tot wonderlijke onwerklijkheid vervloeide,
En aan één kant de verre sneeuwtop gloeide,
Waarheen zij vaak haar hunk'ren had gericht,

Lag, waar de fjord zich plots'ling gaat verbreeden
Haar dorp, zoo stil, zoo oud, zoo grijs - ik zag
Duid'lijk, dat 't al voor eeuwen net zoo lag,
En dat ik hier kwam, was al lang geleden.

De boot legde aan. Afwezig ging 'k aan land;
En k had een vreemd gevoel, als was verboden,
Wat ik kwam doen: een levende, die dooden
Verstoren gaat met heiligschenn'ge hand.

Ik ging in 't dorp. Twee blonde kind'ren groetten;
En over mij viel plotseling een schroom,
Nu al te gaan naar 't schoolplein, naar die boom;
Ik dacht: Dan kan 'k haarzelf niet meer ontmoeten.

Jong, gloeiend leven, oude, diepe dood
En ik, we liepen fluist'rend met elkander;
En als 'k aan de een iets zei, antwoordde de ander;
Maar aldoor zag 'k haar vlecht, zoo stralend rood,

Het eene levende in de vreemde leegt';
'T leek of de levenden gestorven waren.
Zoo zit je, als iemand dood is, lang te staren
Naar 't lief gezicht, en meen je, dat 't beweegt.

En 'k wist niet recht, wie eig'lijk van ons beiden
Gestorven was: het leek als leefde zij
Haar leven, groot en sterk, en troostte mij
Met verre stem als toen, ginds, op die heiden,

Dat 'k zou herleven, door haar ziel bezield,
En jong zou worden door haar liefdeleven,
Dat zij mij kracht en teerheid weer zou geven,
Senta, de teere, en de heldin Brünhild.

Weet iemand, hoe een reuk kan zijn getrokken
Diep in het denken, onvernietigbaar?
Ik rook wee'r de metaalreuk van haar haar,
Als kuste ik glad de roodglanzende vlokken.

En ik was niets meer, dan die ééne reuk;
Onwezenlijk zag 'k om me heen de dingen;
En 'k merkte nauwlijks, dat mijn voeten gingen;
En 'k zag de school en, op het plein, de beuk.

'T was zonsopgang. Geel schitterden de ramen,
En als verheerlijkt stond daar de oude school,
En om de beuk sidderde een aureool,
En lag over de stam, vol stille namen.

Voorzichtig ging 'k er heen, dat 't schelpenzand
Zoo weinig als 't maar mooglijk was, zou knist'ren;
Ik dacht: Iemand is dood. Ook dacht ik: Gist'ren
Groef zij hier kuiltjes met haar kinderhand.

Maar naar de namen durfde ik niet te kijken:
Iets onherroeplijks, dacht 'k, is dan gebeurd.
En 'k zag een uiltje, wit en geel gekleurd,
Trillende langs de stam naar boven strijken.

En 'k zag de letters, heim'lijk, en ik las
De naam, die zij met haar hand had gesneden.
En 'k stond op eens' in haar zonnig verleden,
En 'k wist op eens, dat zij gestorven was.

Brahman, mijn eeuwigheid! - Net hoorbaar trilden
De vleugeltjes van 't beestje, geel en wit.
Het rijke Toen en Dat, 't arm Nu en Dit,
Ik wist niet meer, of ze eigenlijk verschilden.

En staan zag ' k op een rots de kleine kerk.
Oud als de rots, grijs en verweerd zij beiden:
Stil dachten na over geluk en lijden
De hemel, wolk na wolk, de aard' zerk naast zerk.

En prachtig hing de zon. 'K wist: lang te voren
Heb 'k dit beleefd bij net zoo'n schittering.
Maar 'k wist niet, of hij op of onderging,
Niet of 'k lang dood was al, of pas geboren.

Ik woon zoo diep. Ik klink in 't hart van God,
Van 't wereldheldendicht witte rhapsode,
Neen, neen: in 't epos zelf orgelende ode,
In Hem 't begin, Hij 't midden, in Hem 't slot.

Maar 'k reik naar 't oppervlak: met sterrevonken
Fosforesceert mijn geest mijn hemel licht.
Ik wilde, dat de verzen, die ik dicht,
Als sterrebeelden aan haar hemel blonken.

Want wie kan weten, wat voor wereldschijn
Brahman ginds weeft in Zijn vereindigingen?
Misschien doet Hij mijn verzen in haar zingen,
Zoodat die nu haar sterrebeelden zijn.

Ja, en dan denkt ze: ‘Dikwijls moest ik huilen,
Als 'k voelde, Orion ziende: gauw ga 'k dood;
Maar 'k weet nu eerst, hoe sterrenrijk en groot
De hemel zijn kan; neen ik wil niet ruilen.’

Mijn sterrelicht, dat naar zijn oorsprong viel,
Ving ik in verzen op, doorschijnende urnen:
Dus staat misschien als lichtende nocturnen
Orion weer in 't midden van haar ziel.

Mijn liefdewoorden, ook de niet gehoorden,
Mijn blikken, niet gezien - beiden te ver -
Zijn nu haar hemel, ied're blik een ster,
En als een Melkweg al mijn liefdewoorden.

In Brahman, die, stil vloeiende eeuwigheid,
Zijn zielerozen voortdraagt onveranderd,
Nu, nu al, door mijn liefde geskaphanderd,
Mijn anemoon te vinden voor altijd!

Naar perken van vreemd lichtende koralen
En immortellen, fosf'rend blauw en rood,
Zal me in zijn veil'ge duikerklok de dood,
Voorzichtig, dat 'k niet sterven zou, doen dalen.

En gaan zal 'k, zwevend wit door schem'rend blauw,
Mondscheinsonate zelf in rag van wolken,
De helling op, door poort - een poort voor volken,
En zijn, bewust nu, Brahman's weefgetouw.

Zoo wil ik dan in nevel van bewustheid
Staan als een bergtop staat voor zonsopgang:
'K zal, tot ik sterf, zijn als een orgelzang,
Een largo maëstoso van gerustheid.

Er is gezegd, dat ‘vreesloos Brahman’ is;
Als zij ben 'k Brahman; niets kan mij doen vreezen.
Ja: in Zijn Zelfontvouwing viert mijn Wezen
Het eeuwig feest van haar herrijzenis.

Golfstroom

I

Waar zonnedagen tot koralen stollen,
En vlijt van vroom-geduld'ge madreporen
Bouwt, rood in 't blauw, toren naast holle toren,
De ontzaggelijke bekers van de atollen,

En, eb en vloed van steeds nieuwe trezoren,
Door 't licht vloeibare paarls, de golven rollen,
En spieg'ling van nachtlijke wereldbollen
In 't groene vuur van de afgrond gaat verloren,

Daar rijzen over hellende aard' de stranden
Tot reuzig mengvat, waarin samen branden
Zon, lucht en zee tot een drievoud'ge gloed,

En in het mengvat stroomen uit 't koralen
Servies van parelschomnelende schalen
Gulpen van zon in dronken overvloed.

II

Er is een poort - Twee kapen van koraal
Zuilen omhoog; welvende bliksem spant
Van top naar top zijn roodgetakte brand,
Plots'ling koraal zelf, groeiend, straal na straal:

Dat is de Lichtpoort Equatoriaal;
Vlammende wonderboom aan elke kant
En toovergroei van bliksem-slingerplant
Strepen met rood het zeevlak, blauw als staal.

Door die triomf boog rolt, als door een tuit,
Een zee van zomer 't laaiend mengvat uit,
Iedere golf een parelmoeren zon:

De veerkracht van de koele Atlantis trilt,
Als hij omhoog die vloeiende zomer tilt,
Dampend van horizon tot horizon.

III

In grandioos gracelijk evenwicht
Zwenkt de aarde om 't eindpunt van haar winterbaan;
En, blauwgroen-fosferende karavaan,
Trekt voort de Golfstroom, naar de pool gericht;

En de optocht van zijn golven zie ik gaan
Diep onder vlaggen van koralig licht;
'K zie hoe, rechtlijn'ge zomerdag, hij ligt
Op grensloos vlak van nachtlijke oceaan. -

'T flikkert in 't noorden geel. Want op de pool
Staat, ringgebergte, een blauwkristallen bowl,
En over 't halfrond waait de oranje gloed:

En 't is, als ben ik de aarde: ik hef 't kristal,
Dat overloopt van licht, en door 't heelal
Giet naar de zon ik mijn Decembergroet.

Violenbed

Het heele perk was vol: je zag geen zand.
De paarsen leken ernstige oude heertjes,
De bruinen glanzend-moll'ge, goed'ge beertjes,
De gelen pluimen van een goudfazant;

En massa's witten stonden om de rand,
Zoo wit als vlinders of als duiveveertjes,
Net roomsche kindertjes in Pinksterkleertjes,
Die om iets heiligs heen staan, hand in hand. -

Verwilderd is 't, deels plat, deels uitgeschoten,
Zoodat ik - 'k zie ze nog - die mooie grooten
In de verschrompelden nauw'lijks herken;

Maar even lang als toen sta ik te kijken:
Ze deden goed hun best; 't mag nu niet lijken,
Alsof 'k voor 't vroeger moois ondankbaar ben.

[Soms vraag ik nuchter: Is 't misschien een waan]

I

Soms vraag ik nuchter: Is 't misschien een waan,
Wanneer ik denk, ik ben Brahman's profeet -?
Herleeft in mij, zonder dat 'k zelf het weet,
Een zon- en regentoov'rende shamaan?

Of doe ik aan mystiek, noem 'k mij brahmaan,
Omdat het literair staat en gekleed?
En spreek ik koketteerend van mijn leed,
Omdat het hoort bij 't dichterlijk bestaan?

Dat 'k zelf dit vraag, is dat al geen bewijs?
Ja, zeg ik daarom, dat 'k oud ben en grijs,
Opdat 't zal schijnen: Wat hij zegt, is waar?

Of knaagt de twijfel na mijn wetenschap
Hong'rig 't geloof stuk in mijn dichterschap? -
Ik meende altijd, ik was geen huichelaar.

II

'K dacht vaak te drijven in de Brahmanzee:
Maar was 't geen plasje, dat herinn'ring liet
Aan wat 'k gelezen had? Of was 't verdriet,
Dat schijngeluk zocht, toen me 't echte ontglee?

Vraagt nu: ‘Ben ik 't?’ 't verstand, dat mij verried?
Is deze twijfel mijn Gethsemané?
IN DEN BEGINNE WAS BRAHMAN'S IDEE -
Lama Sabachtani - Of is Hij niet?

Maar toen 'k een kind was, zag 'k de Groote Beer:
Was dat gevoel niet echt? - Ik weet 't niet meer.
Zei grootmoe niet, dat God 't sterrengewelf

Geschapen had - ORION! - O, daar is 't,
Daar is 't! Nu weet 'k weer, wat ik altijd wist:
Ja, Ja, Ja, Ja: Ik ben het wereld-Zelf.

[Door winteravondmist zijn blauw beslagen]

Door winteravondmist zijn blauw beslagen
De ruiten van de tram: spektrale kringen
Vervloeien, of vervolgen en doordringen
Elkaar naar stand van lantarens en wagen:

Soms is 't, of reusacht'ge juweelen ringen
Vlak achter 't glas in étalages lagen;
Dan lossen ze op tot halo's, die vervagen
Doorzichtig, wijd, in kleur'ge schemeringen.

En vlinders, vogels, bloemen, sprookjesachtig,
Repen changeant van zij, exotisch prachtig,
Ze schuiven langs me, eind'looze stalenkaart -

Plots'ling, op 't plein - lugub're, roodpaarse oogen,
Dreigend uit vreemdgesloten regenbogen,
Staan als een ontzaglijke pauwestaart.

[Het eerst en 't laatst vangt blauwsneeuw'ge vulkaan]

Het eerst en 't laatst vangt blauwsneeuw'ge vulkaan
'T horizontale licht uit lage zon,
Als sneeuwigblauw hem 't laatst en 't eerst omspon
'T horizontale web uit lage maan.

De lava's razen, enggekooide orkaan,
Omhoog gewerveld uit centrale bron;
En, zichtbaar zelfs onder zijn horizon,
Vlamt 't vuur van de aard' tegen de wolken aan.

Het heilig denken leeft de regelmaat
Van 't eeuw'ge, en profeteert hoe, rythmisch, gaat
'T ontzaglijk balanceeren van Natuur,

Tot, genade van onvoorspelbaar uur,
Uit Brahman's hart omhoog de extaze slaat
Met verre weerschijn van Zijn wereld vuur.

[Schem rige vlek op nachtlijk-zwarte wand]

Schem rige vlek op nachtlijk-zwarte wand
Schuift, schuift, een zoekend spooksel, de komeet;
Dwars door de nevelwazen van zijn kleed
Schijnt ster na ster, zijn eeuw'ge lichtverwant:

En 't lenzenstel bij dubbele aardestand
Schrijft 't dubbel beeld: en uit de tweeheid treedt
In 't denken, dat de wet van de Eenheid weet,
De aanschouwde diepte van een wereldbrand.

De menschenziel, zoekende nevel, zweeft
Op donk're leegte, en door de zwerv'ling beeft
Uit Brahman's rijkdom verre tint'ling heen:

Voor 't zelfbesef plotseling open ligt
Haar diepte, als 't samendenkt tot vergezicht
Haar eerste liefde met de laatste inéén.

[Voor paarsblauwe avondlucht zie 'k uit mijn raam]

Voor paarsblauwe avondlucht zie 'k uit mijn raam,
Als ijle veeren, in de grond de stelen,
Stil hun gewelfde pluimen, mijn abeelen,
Abeelen, grac'lijk edel als hun naam,

Die 'k niet kan zeggen, zonder hem te streelen
Met voorzichtige lippen; ja, ik schaam
Me half, dat niet, muzikale Calame,
Mijn taal hem schild'ren kan met klankpenseelen.

De ellipsen staan, geëarceerd om loodrechte as,
De top gedoezeld, slank voor 't stolpenglas,
Met vegen geel en violet bestreken;

Een smalle roode wolk, rakende lijn,
Ligt stil. 'T lijkt alles kraakfijn porselein,
Zoo teer - 'k durf nauw'lijks zien, bang dat 't zal bre

[Geen maaksel was 't van sterfelijke hand]

Geen maaksel was 't van sterfelijke hand:
Wetenschap zelf, metalen integraal,
Met vlammenkrans en gil van zegepraal,
Stormde de trein door avondheideland:

Eerst verre wolk van vuur en rook en zand,
Afstekend tegen westelijk opaal -
Voorbijgedonderd is de orkaan van staal,
En steekt in 't oost de horizon in brand.

En over 't oude land uit lage blaren
Zie 'k overal met spokenoogen staren
Verbijstering van lang gestorven eeuw,

En wuivend met eerbied'ge bosschen fluistert
De hei haar hulde naar de verte en luistert
Naar stilte van verwaaid triomfgeschreeuw.

[Vol winteravondschem'ring ligt de laan]

Vol winteravondschem'ring ligt de laan,
Een buis, de wand hier, ginds grijswit als krijt;
De tram, een blok van gelig schijnsel, rijdt
Tusschen twee lichtrechthoeken af en aan;

Soms knapt, verwaaiend links, rechts van de baan,
Een bouquet van meteoren los en smijt
Blauwgroene sterren door de donkerheid,
Waarin plots'ling zilv'rige sprookjes staan.

Zoo glijdt de herinn'ring 't verleden door,
Een lichtplek, schuivend steeds langs 't zelfde spoor
Langs schimmen van verdriet, nevelig groot;

Soms toont een feeërie van toov'rig blauw
Hoe somber ligt het onderwereldsch grauw
Op 't vroeger leven, levend in de dood.

Zonsondergang

T is of van de aard' recht naar 't Eluzion
Een schipbrug door Giganten is gebouwd.
Neen: 't is een springplank van geelflikk'rend hout
Ginds ergens hangt, die hier de aanloop begon;

Ik zie duid'lijk, dat 't spits toepuntend goud
Uitsteekt buiten de kromme horizon;
Onzichtbaar naast zijn helle roof, de zon,
Is de Gigant, die vallend vast hem houdt.

Één oogenblik zie 'k als een kop'ren knop
De al lage kogel, maar 'k doe de oogen dicht,
Verblind, duizelig door zijn roode pracht.

En hij! - Waar 't uitsteekt, ginds, gaf hij zich op
Om met gegrepen buit van wereldlicht
Straks ontzaglijk te plonzen in de nacht.

[Al wat ik dacht - geloofde je - was waar]

Al wat ik dacht - geloofde je - was waar,
En goed was alles - vond je - wat ik dee.
At Merlin's feet the weary Vivien lay:
Jij zag in mij de Wijze Toovenaar,

En 'k aaide, zelf al grijs, je roodblond haar,
En 't leek dan, ik werd jong weer, en ik glee
Naar 't paradijs op roode morgenzee.
Dan zie 'k ook jouw kist staan, zwart, op de baar.

Soms aai ik mijn haar; maar mijn vingertoppen
Zijn veel te wijs: ze laten zich niet foppen;
Ze denken: Neen, neen, dat was blond, niet grijs,

En 't was zoo zacht, en 't rook zoo naar seringen. -
Dan aai 'k maar door de lucht. Herinneringen
Golven rondom me, en 'k drijf naar 't paradijs.

‘Dat ben jij’.

['k Zit klein op groote hei.]

'K zit klein op groote hei.
Zilv'rig drijft over mij
Een wolkje, spits, voorbij:
   'T lijkt net een vischje.
En warm en zalig ligt
In 't zomermorgenlicht
Ginds 't blauwe vergezicht,
   Hier 't hagedisje.

Hij zit naast me op de grond:
'K zie de oogjes, klein en rond;
'K zie flitsen om zijn mond
   Een dubbel haartje;
In 't zand, zoo lekker heet,
Ligt 't lijfje, plat en breed;
Zijn vogelkopje weet
   Niet 't muizestaartje.

En 'k doe, als zie 'k hem niet.
Want 'k denk: ‘Als hij me ziet,
Dan, door dat gaatje, schiet
   Hij in zijn huisje.’
En dus, om stil te zijn,
Houd ik me, als was 'k heel klein,
En 'k denk even: ‘Nu schijn
   Ik zelf een muisje.’

Op groene vloer van mos
De zuilen, bruinig-ros,
Staat ginds een dennebosch,
   Net als een kerkje:
Door nevel, blauwig-paars,
Zie 'k gouden kandelaars,
En als een groote kaars
   Staat een klein berkje.

Naast 't kerkje, groenig zwart,
Van 't Heilig Aardehart,
Rijst hoog één den apart,
   Net Utrecht's toren.
Zilver voor barnsteen, wiegt
Een vlinder zich en vliegt
Weg, als een kinderbiecht,
   In 't blauw verloren.

T is of een nevel trekt,
Die 't zonnig land bedekt;
Want uit mijzelf gewekt,
   Komt 't oud verleden,
Dat, half doorzicht'ge plaat,
Voor hei en hemel staat:
Tot kleurloos grauw vergaat
   Het paars beneden.

Wazige onwerklijkheid
Ligt rondom me uitgebreid:
Ik hoor, ik zie het wijd
   Nadruklijk zwijgen;
Waarheen k mijn hoofd ook wend,
'T lijkt alles onbekend,
En mijn gedachte: ‘Ik ben 't’
   Schijnt niet mijn eigen.

En duid'lijk, meer en meer,
Hoor ik de woorden weer,
Waarmee ik keer op keer
   Bedroefden griefde,
Een kind, dat acht'loos gaat
Langs leed, dat 't niet verstaat;
Nu zie 'k, te laat, te laat,
   Hun leed, hun liefde.

O, kon ik 't overdoen!
O, zag 'k weer, net als toen,
Het ver-zonnig vizioen
    Van 't komend leven!
Met wat 'k als toekomst dacht,
Was 'k rijk: O, had 'k bedacht,
Aan wie 'k dom heb veracht,
    Wat mee te geven!

Toen nam ik, onbewust.
Als ik 't had afgekust,
Voelde ik me zoo gerust
    En stil en veilig.
Kind, wenschte ik: ‘Groot te zijn!’
Groot, dikwijls: dood te zijn;
Oud, zie ik 't groote klein
    En 't kleine heilig.

Iets komt in me op. Maar wat?
Daar is 't! - Neen; 'k meende, ik had
De zweveling gevat, -
    'T is niet te pakken,
Mug, die uit dichte lucht
Voor vingertoppen vlucht -
'K heb 't! 'T is een lekk're lucht:
    Er wordt gebakken.

Oujaarsavond - 'T beslag
Rook zurig; en ik zag
Met iets als vroom ontzag
    'T vreemd, wriem 'lend leven,
Hoe 't met sputt'rend geluid,
Dat knapte elk bobbeltje uit,
Luchtig die taaie kluit
    Had opgeheven.

Zoo mooi gerezen is 't!
T was zeker beste gist -
Ik hoor, hoe lekker 't sist,
    Knistert en spettert -
Zwaar tikt door 't oude huis
De staande klok - Gesuis
Van gas. En in 't fornuis
    Het vuur, dat knettert.

Maar als 't op tafel stond -
Nog zie 'k ze, bruin en rond -
Was 't, of 'k op eens verstond
    'T penduletikken:
Lang van te voren blij -
En nu, nu gaat 't voorbij,
Voorbij, voorbij, voorbij -
    Dan kon 'k niet slikken.

En een, die 't had verstaan,
Haalde ernstig-vriend'lijk me aan,
En 'k voelde wel de traan
   In 't stille grapje;
Tot in mij vrede kwam,
Een vreemde, witte vlam,
En 'k half nog huilend, nam
   Een lekker hapje.

BRAHMAN,- die alles bent,
Mijn Zelf, mijn wereldtent
Vol trouw balancement
   Van stersystemen:
Groot hangt in dubb'le baan
Mijn witte Melkwegvaan,
Waarop ik trotsch zie staan
   Zijn, mijn emblemen.

'T lijkt, of aan 't draaien was
Om grac'lijk hellende as
Een stolp van zwartblauw glas
    Vol sterrekronen:
Stil zien de Zal'gen aan,
Hoe de étalages gaan
Langs grandioze baan
    Rondom hun tronen:

Ze denken de eene keer:
‘'T mooist is de Groote Beer’,
En dan: ‘Neen, 'k prefereer
    De Lier, om Wega.’
En Hij, die 't uurwerk drijft
En zich in licht beschrijft,
Elk weet: 't is Hij, die blijft
    De Alpha, de Omega.

En kiezen durft niet een.
Zoo wentelt om hen heen
'T heelal uit edelsteen
   Langs zuiv're bogen.
Vroeg mij een Godenmond,
Wat ik wel 't mooiste vond,
Ik weet, ik zei terstond:
   ‘Haar twee blauwe oogen.’

Na peinzend prev'len stom,
Dringt plots'ling 't Godendom
In zalige angst rondom
   Angst'ge Kronion:
Want het Mysterium
Magnum aetherium,
Kosmisch trapezium,
   Rolt aan, Orion.

'T is of in cirkeltocht
Een wereldlichtgedrocht
Van cohinoren, zocht
    Wat hij zal vangen:
Onder 't immense vlak
Van 't langzaam went'lend dak
Laat hij de zodiak
    Als ketting hangen;

Licht wolken feeërie
Trilt, vol charivari
Van ster-bijouterie
    Rondom de ketting:
Witzilv'ren beeld van licht,
Houdt elke God 't gezicht
Naar 't mysterie gericht,
    Blind van ontzetting;

Zalige lichtgigant,
Leidt hij, met wereldbrand
Omgordeld, triomfant
    Zijn cohinoren;
En de evenwijdigheid
Van stat'ge cirkels snijdt
De vlugge vroolijkheid
    Van meteoren:

Soms is 't of slangen, blauw
Als 't groen op hals van pauw,
Flitsen uit koepelbouw
    Van druipsteengrotten;
Soms, of op 't glad damast
Van de étalagekast
Vluchten, wit als albast,
    Glinst'rende motten.

In kant, doorschijnend fijn,
Van zilverfiligrein
Gloeit hier een stil robijn,
   Rood als papaver;
En ginds in blauwig waas
Van ijl, spiralig gaas
Trossen trillend topaas,
   Net rijpe haver;

En langs 't oranjegeel,
Op onzichtbare steel
Knoppen van blauw juweel,
   Net korenbloemen.
Daar flitst meteorenlicht:
De Augustusmiddag ligt
Voor 't visionair gezicht -
   Hoor! - Bijen zoemen

Langs diep aquamarijn
Drijft Ad'laar en Dolphijn.
Ja, rnaar onsterflijk zijn
   De groote dooden,
Wier schem'ring ondergaat
In Brahman's dageraad:
Oertijd's Arion slaat
   Pindarische oden.

En die het hoort en ziet,
Denkt: ‘Ben ik 't Eeuw'ge niet?
Ik ben 't Opstandingslied
   Van doode Arion,
Vizioen van Toovenaar,
Dolphijn en Adelaar,
Kunstwerk en Kunstenaar,
   'T Zelf en Orion.’

Zooals een waterval
Wuift over Alpendal,
Wolkt over diep heelal
   De Melkwegtule,
En Plato's gletscherland,
Agraaf van diamant,
Straalt-uit door 't fosf'rend kant
   De Zijnsformule.

God-wereldaureool,
Bloeit boven stille pool
De eeuwige Lichtviool
   Van vier gedachten:
Zijn, Waar, Goed, Schoon - gezet
Tot mysterieus rozet,
Wit, Wit, Blauw, Violet,
   Effekt en Machten.

Leunend aan wereldas,
Mijmert Puthagoras,
Of op zoo'n stolp van glas
    Zijn twee kwadraten,
‘- 'K neem aan, behoorlijk klein
Is elke driehoekslijn -
Gelijk aan 't derde zijn
    In vlaktematen?

De leer: Een kromme is recht,
Logisch bezien, is slecht.’
En Venus komt en zegt:
    ‘Vergeef, cher Maître,
Dat ik u stoor. Wilt u
Langs Melkweg-avenue
Leiden - 't wordt koeler nu -
    Een bal champêtre?

Ik weet, nog kort eerst bent
U sferendirigent,
Maar Isis' leerling kent
    Alle magieën
Van almachtig getal:
Mij dunkt, uw wijsheid zal
Toov'ren uit hol kristal
    Dansmelodieën.

Zie! Naast de zodiak
Staat in rood ridderpak -
U kent mijn vroeger zwak? -
    Mijn stralende Ares.
Neen, neen; nu geen faux pas:
'T is koud; Andromeda
Kijkt en Denebola
    En, ginds, Antares.

'K wed, meedoet vader Zeus,
En, kind van 't Godenhuis,
Hermes in 't jongensbuis,
    En stramme Kronos,
Tot, mooi door geel brokaat,
Kokette dageraad
Omziend de grot verlaat
    Van haar Tithonos.'

Hij zegt: 'Verhevenheid
En wiskunstzekerheid
Zijn een drie-eenigheid
    Met heroisme:
Zoo geef 'k voor 't kosmisch feest,
U waardig en mijn geest,
Vreesloozen onbevreesd
    Mijn mechanisme;

Voor elk een piedestal,
Hangt een reusacht'ge bal;
Zoo zwenkt 't siderisch bal
   Langs groote ellipsen;
Soms ziet naar stand in baan
Elk een elk ander staan,
Soms God in God vergaan
   Door waz'ge eklipsen.

Mijn cijf'ren dirigeert
Uw zwaai: u balanceert
Op de afgrond. 'T lijkt, u veert
   Omhoog, zinkt onder.
Uw levend mozaiek
Planeert op dubb'le wiek:
Wiskunde en dansmuziek
   Van sferendonder.

'T wiskundig nachtpoëem,
Mechanisch prachtprobleem:
Door cijfermacht 't systeem
    Van uw vijf lichten
Naar eeuw'ge wereldwet
En regels van 't ballet
Langs schomm'lend lijnennet
    Kunstvol te richten,

Met staf van integraal
Wenkend door wereldzaal,
Ik - kosmisch admiraal,
    U - mijn flottille,
Zoo dat Orion schreit
En door de oneindigheid
Roept: ‘ZIE! DE MAGIER LEIDT
    ZIJN LICHTQUADRILLE!’ -

O, bij dat trotsch genot
Versta 'k eerst God's gebod:
Denk mij, die mij denk tot
    Wereldmaterie.
Als balanceerend gaat
'T heelal op sferenmaat,
Ben 'k zelf al wat bestaat,
    Zelf 't Godsmysterie.

Toch, roos uit Godenkrans,
Vraag 'k u een solodans:
Dans op orkestkadans
    'T wezen van liefde.
Hoor eerst mijn mijmering,
En - 'k ben geen hoveling -
Vergeef, o hemeling,
    Als 'k, aardsch, u griefde:

En zaligheid en spot
En leed om 't menschenlot -
'T ligt in uw oogengrot
    Vlak bij elkander,
Blauwgroen, als waar op grond
Van somb're Hellespont
Leander's Hero vond
    Hero's Leander:

Hoofd, armen, beenen slap,
Zweven op 't bodemdrab
Zij, die van priesterschap
    En schoonheid brandden.
Hoor, hoor! de nachtstorm gromt:
Vroom wachten dat, vermomd
In vuur, uw bruidspaar komt,
    Twee vastelanden.

Uw haar, zoo zonnig rood
Als zonn'ge beukeloot,
Als, rood door heldendood,
    Zonn'ge Skamandros,
Uw haar, een gouden wolk,
Glanst als Orestes' dolk,
Als 't vuur, dat vrat het volk
    Van Alexandros.

Die liefde in klein insekt
Voor klein insektje wekt,
Door wie naar Azië trekt
    Reus Menelaos,
Zij is, heb 'k steeds geloofd,
Een vuurdraak nooit gedoofd,
Eens diadeem om 't hoofd
    Van Koning Chaos.

Hij, die u Gouden noemt
En schuw uw gratie roemt,
Heeft, wat hij wist, verbloemd,
   De dichter-weter;
Zie, hoe zijn oogen zijn
Weer blauw van sterreschijn,
Maar ook door blind gordijn
   Zag hij wel beter:

Hij, ziener, kende u lang
Als wereldvlammenslang
Met hoogste Godenrang
   En stem van Muze,
Ogugisch schrikgedrocht,
Dat voor zijn zegetocht
Mensch, God, hel, hemel wroch
   Kupris - Meduze.

Verberg één heil'ge nacht
U niet in veil'ge pracht
Van 't blonde haar en dracht
    Van maskerade:
Dans, wat uw wezenheid
Was, is, zal zijn altijd;
Mijn sfere-orkest geleidt
    Met serenade.'

Kart'lig aan 't ondergaan
Is, scheef, de holle maan:
Daar neemt ze de oervorm aan,
    Zooals ze uit 't Wezen,
Dat in gedachten leeft
En uit vizioenen weeft,
Wat existentie heeft,
    Was opgerezen.

Zij, die jong, slank en blond,
Glimlach om ernst'ge mond,
In 't wereldcentrum stond,
    Verliefd, verlegen -
Soms streek grac'lijk haar hand
'T goudrag van voorhoofdrand;
Zoo voor wit wolkenkant
    Trilt gouden-regen -

Zij staat, sphingisch fantoom
Uit wilde waanzindroom,
Op licht- en schaduwzoom
    Van 't manelandschap:
De breede schemergrens
Draagt 't mysterie, immens,
Van God en dier en mensch
    En hun verwantschap.

Staat, spok'ge schrikgestalt',
Hoog overeind, omwald
Door blauw en dood bazalt
    Van manekrater,
Duiv'lin, die elk verzoekt,
Monster, door smart vervloekt,
Godheid, die Plato zoekt,
    Sibulle en sater.

Uit maan in ondergang
Rijst hoog de monsterslang
Bij sferendondergang
    Als ouverture;
Om blauwe wereldbol,
Draaiende Venustol,
Heenkrampt twee klauwen hol
    Venus-Lemure;

Centrale wereldhaard
Verlicht de drakestaart,
Die vlagt door cirkelvaart
    Grotesk-belach'lijk;
Ekstatische eeuwigheid,
Ernstig en zalig, wijdt
Haar witte majesteit,
    Grandioos-ontzaglijk.

Uit went'lend sferenglas
Roept, of 't een gam'lang was,
Magier Puthagoras
    Oerzang van Isis:
Orkest van klokken gonst,
Klankklomp op gongklank bonst,
De chaos ronkt van bronst,
    Wild aphrodisisch.

'T is of het Wreeldlicht
Op 't profetisch gezicht
Als lichte wereld ligt
    Van enthousiasme;
Hermaphroditisch zuilt
En gaapt en zwelt en puilt,
Wat onder draakstaart schuilt
    Aan geil orgasme.

Voorwereldsch stormgeluid
Rommelt de stolpen utt;
Trillende koepel stuit
    Bronst-roep beneden.
Als bovenaardsche lach
Van God's rijzende dag,
Hangt 't Rijk, dat Plato zag,
    Van Wezenheden.

Rood als de Phlegethon,
Ombliksemt zon na zon,
Vallend uit vreemde bron,
    Haar danse macabre:
Iokaste's goudspang doet
Twee oogen, rood van bloed,
Dropp'len hun grelle gloed -
    Haar candelabre.

Met 't prachiig monster draait
Zijn ster -: Oranje laait
'T centrale vuur - Zwart zwaait
    De schaduwkegel,
Die spits door gloedsfeer holt:
In draakstaart, diep ontrold,
Schijnt 't wereldvuur gestold
    Tot vlammenpegel.

Fonk'lende harpklankgang
Klimt op langs chaoszang
Van gong en gamelang
   Met trotsch staccato:
Eluzisch licht omlijst
Haar, die ekstatisch rijst
En, witte Oeranïa, wijst
   Naar eeuw'ge Plato.

En 't hagedisje rekt
Zich naar een groen insekt;
Zijn kronk'lend staartje trekt:
   Moet 'k daaraan danken,
Dat 'k iets, wat 'k nev'lig dacht,
Uit diepe geestesschacht
In beelden overbracht
   En rythme en klanken?

Ja! Gaf zijn draakfatsoen
Mij 't Venusvizïoen,
Roem hem, mijn taalklaroen,
    In dithuramben,
Die met spits staartje stak
'T vulkanisch zielevlak,
Zoo dat te voorschijn brak
    Geyzer van jamben.

Zijn vlammendonder zond,
In 't eeuwig vuur gegrond,
Tuphaon door gletschermond
    Van trillende Aitna:
Uit Brahman, dwars door schaal
Van smeltende integraal,
Smijt verzen, straal na straal,
    Vulkaan Adwaita:

Nachtlijke wetenschap
Bouwde tot hemeltrap
Om top zijn gletscherkap
   Vol stergeflonker;
Door aardsche schors behoed,
Door wereldvuur gevoed,
Lichtte ondergrondsche gloed
   In grottendonker.

Want sprookjesfeeënslot
Diep onder sneeuwpelot
Droeg, grot naast zuilengrot,
   De ijzige toren;
Maar hij, die kijken kon
Naar macht'ge horizon,
Was uit centrale bron
   Van vuur bevroren.

En 't trilde en kraakte en spleet:
Rijzende chaos reet
De gletschers stuk en smeet
    Naar 't vuur het water.
Wat stille sneeuwberg leek
En naar Orion keek,
Mijn gletscherwereld bleek
    Een vlammenkrater.

Mijn weten, uitgehold
Door brandend twijf'len, smolt,
En 't toovermengsel stolt
    Tot verskristallen:
Door spieg'ling van natuur
In wiskund'ge figuur
Heenschijnt een sneeuwwit vuur -
    Eenzelfde uit allen.

Wat 'k weif'lend had gegist
Met wat 'k wiskundig wist,
Smolt samen de Alchemist,
    Hij, Trismegistus,
Uit wiens tooverretort
Vizioen van sterren wordt,
En bloeien, nooit verdord,
    Judas en Christus.

Circulatorium,
Liet 't groot sensorium
Trillend hydrargyrum
    Van spieg'lend voelen
Het vast sulphurkristal
Van zonnig-hel getal,
'T oplossend overal,
    Gloeiend omspoelen.

Zooals te omrijden scheen
Griffioenenstoet van steen
Dwars door de wolken heen
    Troonzaal van Perzen,
Zoo zie 'k om de apadaan
Van 't Ik hun vleugels slaan
En groot in optocht gaan
    Adwaita's verzen.

Toen pracht'ge beeldenstoet
Opklom uit damp en gloed,
Viel 't over me als een vloed
    Van revelatie:
Wat 'k dacht, lang leven lang,
Zoeklicht van wetensdrang,
'T was Brahman's zonsopgang,
    'T was adoratie:

Hij die, waaiende Tijd,
Langs sterrepampa's glijdt,
Door lelies geel, altijd
    Glorieus door yuca's,
En, Ruimte, grondloos ligt
In eeuwig evenwicht
En met meteoren licht,
    Zijn noctiluca's;

Die drijft, planetenstel,
Immense wereldcel,
In 't aethergolvenspel,
    Vol infuzoren,
Met roodfonk'lend getril
Van Marspigment, en stil
Groen aardechlorophyl,
    Chromatophoren;

En, kern, de zonnebal,
Kernvlekjes overal,
'T organoidenbal
    Om zich doet dansen,
En in geweldigheid
Van dood-en-levenstrijd,
Vuurweerlden hijgend, smijt
    Protuberancen.

Ginds schijfje, gazig fijn,
Zou 't een amoebe zijn?
Trots sterkste lens blijft klein
    Zijn parallaxis:
Lichtpseudopodiën ziet
Mijn zoekend turen niet -
Naar helle celkern schiet
    Zijn phototaxis.

'K zie, 't was een ciliaat:
Waaierend open gaat
Zijn stentorshoorn; hij staat
    Fosf'rend te zweven:
'K zal Polymorphus, net
Als hij, zelf ook trompet,
Schett'ren naar diepste wet
    Mijn Brahmanleven.

En 't schijnt, ik ben weer jong,
Als toen die nachtlucht drong
Diep, diep in koele long;
    Ik ben het kind weer,
Dat zag het kosmisch spook,
Een langzaam-breeder strook
Van dunne zilv'ren rook,
    Lichtende windveer;

Door nog zichtbare rand
Van ijl kometenkant
Kwam uit een wereldbrand
    Een straal gegleden:
Zoo zag 'k door wazig licht
Mijn toekomst-vergezicht;
Zoo zie 'k een lief gezicht
    In ver verleden.

Vreemd komt het vroeg're weer:
Hei - Nacht - De Groote Beer
Schijnt in mijn ziel, een meer,
    Glad, zonder rimpel;
Hoog boven koele hei
Hangt - neen; 't is diep in mij -
Net schem'rig witte zij,
    De Melkwegwimpel.

Stil - hemel, aarde en ik.
'T lijkt, 'k hoor elk oogenblik
De fijne naaldeprik
    Van punt'ge sterren
In half doorschijnend lint,
Dat, sliert om sliert, de wind
Windt, om met sterreblind
    'T licht af te sperren.

Speelden op hemelwei,
Zooals een versje zei,
Na 't vroege sterven blij,
    Zalige kind'ren?
Dan was dat zeker wel
Zoo'n pracht'ge lichtkapel,
Die, bang voor 't vroolijk spel,
    Naar de aard' kwam vlind'ren;

Kwam hij voor mij alleen,
Een lichtheraut, en scheen
Door de eeuw'ge ruimte heen,
   Mij tot mirakel,
En bracht van Sirius
Mijn eigen genius,
Wetende euangelus,
   Mij vreemd orakel?

Ja: 'k wist, hij zegende
Mij, niet bewegende.
Ik hoor de Negende
   Diep in me schreeuwen:
‘DER CHERUB STEHT VOR GOTT.
NU BLIJDE, WEET UW LOT:
EENS WIJDT UW LEED U TOT
   EEN LICHT VOOR DE EEUWEN.’

Stil ligt in 't zonnetje
Mijn compagnonnetje,
Langwerpig tonnetje
    Door lekk're vliegen:
Die door Zijn vliegjespijn
Wil hagedisje zijn,
Leerde door leed in Zijn
    Gedichten vliegen.

Schijn stichtte in klank en maat
Ons diep duumviraat.
Wijs is gedachte en daad,
    Schoonheid is wijzer.
Wij, één psalterium
Van 't groot Mysterium,
Deelen 't imperium:
    U groet ik, keizer!

Ons beider Capitool
Is Brahman, wereldpool -
Daar bloeit Plato's Viool
   Op eeuw'ge zuilen:
Bij dat schem'rig vizioen
Denk ik aan de eerste zoen;
'K voel, dat 'k mijn best moet doen,
   Om niet te huilen;

'T is geen herinnering
Aan licht, dat onderging;
Neen, trots: Uit schemering,
   Boreale aurora,
Rees Hij, voor wie 'k herhaal
Door zaal op tempelzaal
In noordland's rots'ge taal
   Grandioos Ellora:

Die bliksemlegers leidt,
Zelf Lucifer, en wijd
Over de wereld smijt
    Trots van rebellie,
En dan, cyklopenmuur
Van donder, nacht en vuur,
Nabootst in miniatuur
    The Cloud van Shelley;

Die, als de dag verglom,
Naar Walhal-wolkendom
Bazuint langs dondertrom
    Wagner's pomposo,
En uit 't berijpte gras,
Een carillon van glas,
Aait, alsof 't Mozart was,
    Nachtlijk grazioso;

Die, aarde, als molen draait;
Die, wind, de draaiende aait,
Dankbaar voor rust, en waait
    Scherts van gavotte,
Die, paard en ruiter, rent
In blauw harnachement
Met bliksemlans - Ik ben 't,
    Brahman- Quijote.

Kijk! Op een heikruidtak
Een wit-bruin vlindervlak,
Dat, knap, te voorschijn brak
    Uit een cylinder.
Maar 'k zelf dan, rups eerst? - Ja,
Ik ben Geometra
Papilionaria,
    De spanrupsvlinder.

Hap at 'k na gulz'ge hap
Allerlei wetenschap,
En 'k werd zoo vreeslijk knap -
   Niet te gelooven:
Nog bruin, als de aardegrond,
Maar parelmoerig bont,
Nu 'k mijn bestemming vond,
   Vlieg ik naar boven.

Wat 'k hoorde, half-angstig kind,
Uit eikenloof en wind,
Rijker, bewuster vindt
   Het weer mijn grijsheid,
Die smartlijk tronen zag
In wijsheid schoonheid's lach,
Maar zalig kronen mag
   Met schoonheid wijsheid.

Jij, die in 't warme licht
Zoo vreesloos bij me ligt,
Voel je in mijn ziel wellicht
'T verwante zieltje?
Ja: Hij, in mij een mensch,
Een Homo Sapiens,
Bleef in jou - zelfde Essens -
Een klein reptieltje.

Dat je, als wie Brahman kent,
Zelf ook coefficient
In 't eindelooze bent,
Dat weten mis je;
Wat de Chândôgya zei,
Geldt jou zoo goed als mij;
Zoo zeg 'k dan: 'DAT BEN JIJ,
Klein hagedisje!'

Wij zijn van één geslacht:
Die jou heeft voortgebracht,
Heeft mij omhoog gedacht,
Zijn apothe͡oze:
Die door machtige kreet
Donder aan flarden reet,
Ik, Brontosaurus, heet
Nu Tweeheidlooze,

Monster, tot God gewijd,
Dat door Zijn eeuwigheid
Op Zijn gedachten rijdt,
Zelf hippogryphen,
Een Saurier van de geest,
Soms 't een, soms 't ander 't meest,
Maar in wie Brahman leest
Ster-hi͡eroglyphen.

O, kon met knokig woord,
Pezig gedachtenkoord,
Als spier zwellend akkoord
    Mijn geest benad'ren
In werk, dat nooit vervalt,
Uw kracht, levend bazalt,
Uw gigantengestalt',
    O macht'ge Vad'ren!

U waardig eeren wou 'k:
Was ik de storm, dan zou 'k
Met marsch op donderpauk,
    Mijn Brontosauren,
Met tak na bliksemtak,
Die, krak na donderkrak,
Ik uit de hemel brak,
    Uw glorie lauw'ren.

Ja, dithuramben smeet
Ik, bakkhantisch profeet,
Om wat 'k ekstatisch weet
    Als heilig wonder:
Schreeuwen zou de eeuwen lang
Door hol dav'rende gang
Van tijd mijn stormgezang,
    Vol saurierdonder.

Vaak dacht ik: 'K wilde, ik sprak
De taal van Bergerac:
Dan kende op 't aardevlak
    Ieder mijn waarde;
Maar zat 'k dan op mijn hei,
Dan was 't, of tegen mij
Met klank van droomstem zei,
    Verwijtend, de aarde:

‘Maak jij je taal te schand,
Terwijl ik triomfant
De kleuren van je land
    Door de aether ronddraag:
Rood - hoed van poollichtschijn,
Blauw - kleed van zeesatijn,
Er tusschen hermelijn
    Van witte bontkraag?

Dat, dwaas door ijdelheid,
Met roem zich 't werktuig vleit,
Dat 'k uit mijn leven smijt,
    Als 't is versleten!
Straks draagt naar heuveltop
Een langzame optocht je op:
Dan los je in mijn vuur op,
    En wordt vergeten.

Zie, hoe 'k niet duiz'lend hol
Langs smalle ellips en rol,
Grandioze wereldbol,
    Door de eeuw'ge zalen;
Zie, hoe 'k Orion groet,
Wuivend met roode hoed,
En met vulkanengloed
    Geef lichtsignalen.

Hoor, hoe mijn wagnernde alt
'T vol orkest overschalt,
Als pauk na paukslag knalt,
    Trom dreunt naast trommel,
En voor mij, zonnebruid,
Lente eerst de Atlantis luidt,
Dan herfst - nooit beiert uit
    Zijn klokgeschommel.

Met gouden naald borduur
'K mijn wolkengarnituur:
Doorschijnt dan 't groen lazuur
    Door vloss'ge repen;
En langs mijn baljapon,
Diepblauw door hooge zon,
Flitst parelmoer galon
    Van brandingstrepen.

Zie! Om mijn hals het bont,
Zingende wals ik rond:
Toen Strauss zijn Danslied vond,
    Was 't mij ter eere,
Wier grosses Lachen lacht
Naar de afgrond, als bevlagd
Met weerlicht, ik veracht
    Den Geist der Schwere.

Zie, hoe ik boogjes zet
Tot zomermiddagpret
Voor stormen, violet-
    blauw-groen -rood-gelen,
Opdat mijn zomerdag
Davert van lang gelach
En donderhamerslag
    Bij 't crocketspelen;

Zie, als mijn zonkant giert
Van pret, hoe mooi versierd
Mijn nachtzee lichtfeest viert,
    Hoe feeërïek 't is,
Als - Vergil͡iaansch vizi͡oen -
Om rood koraalfestoen
Een glimwormzwerm blauw-groen
    Mijn Pacifiek is;

Zie hoe k rood, groen en goud
Tot dag-, tot nachtheraut,
In cirkel zwevend houd
    Twee skarabeeën,
De een Toekomst, hij die draalt,
Door leeuw'rikslag vertaald;
Die zwijgt of nachtegaalt,
    Heet Langgeleeën;

Zie hen om 't aarderond,
Als menschenwaan zoo bont,
Boven de horizont
    Groot, zalig hangen;
En hij, die de eene ziet,
Denkt nog aan de and're niet:
Dan maant aan 't vroeg verdriet
    Het laat verlangen;

Ver boven land en zee
Straalt elke skarabee:
Niet sleurt mijn went ling mee
    Hun schomm'lend zweven;
Stil hangt in macht'ge kring
Hun pracht'ge noodlotsring,
Maar hoor, hoe 'k wervlend zing
    Van eeuwig leven:

Hoor, hoe 'k mijn levenswil
Schreeuw in hartstochtlijk schril
Orkaanvioolgegil,
    Ik, Paganini;
Hoor, hoe mijn Juninacht
Schreit, of een meisje wacht,
Hel, zachter dan, dan zacht,
    Dof, con sordini;

Sleept mij door 't stadion
Mijn gouden renner, Zon,
Om 't epinikion
   Zelf te verdienen,
Dat eeuw ge Pindaros
Van Podium Pegazos
Zal zingen op mijn Vos
   En mijn ruinen;

Sleept 't geelgevleugeld paard
Voort, voort mijn rollende aard',
Voort, voort, dat niets zijn vaart
   Ooit kan verstoren;
Waait hoog zijn stormgalop
Door vlerk en hoefgeklop
Flikkerend stofgoud op
   Van meteoren;

Flitst langs me hun vonkenvlucht
Door mijn waanzinn'ge vlucht,
Dat 't lijkt of heel de lucht
    Voor me, om me in brand is;
Zie 'k duiz'lig achter me aan
Ver over de aetherbaan
Wapp'ren als spitse vaan
    Mijn groene Atlantis;

Voort! Voort! - Op ronde troon
In zonnenrijke Kroon
Bij grootste Godenzoon,
    Kind van Alkmene,
Op troon, zoo rond als 't vat,
Dat de onmeetlijke mat
Langs Alexander's Stad
    En ver Suene,

Daar zitten, zal'ge rij
Van lichtgestalten, zij,
Die ons, mijn zon en mij,
    Het diepst doorgrondden;
Elk's mystisch weten leest,
Wat zwijgt elke and're geest:
Zoo zien naar 't flikk'rend feest
    Half open monden.

Naast zwenkzuil Herakles
Denkt Eratosthenes
Links naar Xenophanes
    En rechts naar Newton:
‘Ja, aardsch ontroerend wordt
Wiskund'ge sterresport,
Als wij hier binnen kort
    Zon, aarde groeten:

Die mij van wieg tot graf
Die van me hielden, gaf,
En trouw tot epitaphe
    Nacht'gaalt en merelt;
Die licht van denken goot
In mij, zijn geestgenoot,
Zij zijn ook na mijn dood
    Mijn liefste wereld.

Ja, zie 'k soms droomend aan
Mijn ster Aldebarân,
En voel 'k de slinger gaan,
    Die eeuw na eeuw tikt,
Dan hoor 'k, schomm'lingen lang,
Niets dan zijn dondergang
En hoe haar morgenzang
    Merelt en leeuw'rikt.

Spookt langs, bij sterreschijn,
De immense slingerlijn -
Hoe kort, zoo'n eeuw; hoe klein
    Die slingeruitslag
Bij enge plaats en duur
Van moeder's doodenvuur,
Bij plek en stilstaand uur,
    Toen 'k 't eerst mijn bruid zag

Ik die mijn renners ken,
Die zelf mijn renners ben,
En cijf'rend leef hun ren,
    Hun prachtig zwenken,
In wie ligt uitgebreid
God's ééne oneindigheid,
Ken and're heerlijkheid,
    Die geen durft denken:

'K zal 't voelen als mijn schuld,
Dat Hij gedaan, geduld,
En 't grootste heeft vervuld,
   De nooit Geziene,
Mijn schuld, die 'k nooit vergeet,
Sinds trotsch en huiv'rend 'k weet
Wat voor haar heros deed
   Mijn heroine.

En ieder's oogenblik
Bij ieder's slingertik
Verschuift door ieder's Ik
   Zijn sterfantomen,
Tot wij, die schijnen wijd
Verspreid door ruimte en tijd,
Bewust tot Wezenheid
   Te samen komen.

Ik, zelf het wereldlicht,
Zelf strofe in 't groot gedicht,
Zelf tot Zijn vergezicht
    Op Zich gerezen,
Wil uit 't eluzion
Groeten en aarde en zon:
Hun dank ik, dat ik kon
    Weten mijn Wezen.

Zie, zie! Ze komen al,
De twee, die droegen al,
Wat 'k liefhad, door 't heelal.
    Hoor! Dionuzisch
Op de afgrond zingen zij.
Hen weerzien maakt voor mij
'T eluzion nu eerst blij,
    Nu eerst eluzisch.'

Straalt die gedachte groet
Mijn renner te gemoet,
Dan zie 'k tot verre gloed
   Zijn manen wuiven.
Waait ver de Atlantisvlag,
'K wil, als ik groeten mag
Mijn Grooten, op die dag
   Tot puin verstuiven.

Bedreigt Gandharwendrom
Mijn sneeuwen jonkvrouwdom,
Loerend uit larvenmom,
   Waar gratie's glooien;
Komt diep uit kosmisch graf
Een wereldspook op me af
Met transparante agrafe
   Door doodskleedplooien;

Smijt fonk'lende magie
Van geesten, die 'k niet zie,
Mij - somb're profetie -
    Met wereldpuinen,
Zoodat van witte stilt'
Om pool een huiv'ring rilt,
Tot waar mijn zomer trilt
    Op palmentuinen;

Ontvouwt zijn oogenpracht
De Pauw van middernacht,
Zoo stil: 'k hoor schacht na schacht
    Een zon verschikken,
Dat ik me een korrel voel,
Die uit planeetgewoel
Schertsende, zonder doel,
    Hij op zal pikken;

Wroet stuk mijn oernatuur
Bazalten kerkermuur,
Dat, weer vervloeid tot vuur,
   Mijn landen zwalpen;
Bonst met Atlantisblok
Afgrond aan hemelnok,
Dat donder schrikt bij schok
   Van rollende Alpen;

Smakt wolkenwereldbrand
Op trillend vasteland
Door houw met bliksemtand
   Van brullende ever;
Of rukt uit oude haat
Aan onzichtbare draad,
Waardoor 'k hem cirk'len laat,
   Mijn manekever -

Nooit wankel 'k; maar 'k versta
Mijn wereld: goed ga 'k na,
Of - geen mechanica,
    Maar overtuiging -
Wanneer 'k een meerd're ontmoet
Met ring of wachterstoet,
Mijn aequilibrium groet
    Met hoofsche buiging.

Ik weet, ons noodlot is:
Uit licht naar duisternis;
Maar onze herrijzenis
    Zag 'k in Voluspa;
En 'k schreeuw die profetie
Als zonne-theophanie
In de Alpensymphonie
    En Zarathustra.

Ik, die mijn bijen voel
En 't werkzaam gekrioel,
Elk schijnbaar naar zijn doel,
   In 't rijke korfhuis,
En, imker, kneden laat
Uit vorm, kleur, klank en maat
Hun werken, raat na raat,
   Mijn volk sinds Orpheus,

Vergeef, dat je ijdel bent:
Wie weinig is gewend
En kort eerst rijkdom kent,
   Voelt licht zich koning;
Maar mij, die kunst vergaar
Cent'naar bij centenaar,
Wat geeft me, o kunstenaar,
   Jouw droppel honing?

Neen, meen niet, dat 'k je krenk:
Jouw eigen moeder ben 'k;
Licht, last - sinds 'k met jouw zwenk,
    'T is lichter, lichter;
Ik trok ook die komeet
Aan 't bijna scheurend kleed,
Fluist'rend met storm: ‘Profeet,
    Zegen mijn dichter!’

Ik, groen en oeroud, leer
De eeuwigheid. Ik trotseer
De afgrond, vol niets, mijn meer
    Van Galilaea.
Ik maak uit steenen brood;
Ja, ik boetseerde uit dood
Jou tot mijn geestgenoot,
    Ik, Christê-Gaea.

Jij die, sinds kindsheid trouw,
Mijn rijkdom kennen wou -
Vreemd-geel in morgengrauw
    Scheen 't late lamplicht;
Zelf leek je - voelde jij,
Bedroefd half en half blij -
Straks-zonn'ge zomerwei,
    Waar nu nog damp ligt -

Nog draag 'k je, hieerophant,
Door 't ster-mysterieland:
Jouw marm'ren taal verbrandt
    Straks Christê-Aarde.
Word Petrus. Levensmoed
Geef ik, mijn overvloed:
'K wou, dat je als 't Hoogste Goed
    Mij openbaarde.'

Ik zei: ‘Had u verwacht,
Dat 'k dacht, wat Job bedacht,
Toen hij Jahwè Zijn macht
   Had hooren roemen?
- 'T is jammer, zonder spot,
Dat u aan 't prachtig slot
De macht'ge Behemoth
   Niet ook kon noemen -

Neen, u vergist u zeer,
Meenend, dat mijn verweer,
Zoomin als Job zijn Heer,
   Aarde, u niet aankon:
U kent, naar 'k onderstel,
Kant's ‘guten Bischof’ wel,
Die, boos, Immanuel
   Toch niet verslaan kon?

Wat 'k ruik, proef, tast, hoor, zie,
- Stileerde uw Berkeley -
Is als droomfantazie,
    Slechts wat bewuster;
Oorsprong van 't ruimteland
- Doceerde uw liev'ling Kant -
Is, zooal niet 't verstand,
    Dan toch zijn zuster;

Dat 't eeuwig denkend Dat,
Mijn Zelf, ook u omvat,
Orgelt de Oepanishad
    Door alle tijden.
'K hoop, dat 't u niet mishaagt,
Als 't kind zijn moeder vraagt:
Wie is 't dan nu, die draagt
    Wie van ons beiden?

Neen, Hinterweltler blijft
De Strauss, die walsen schrijft:
Hem draagt als mij, ons drijft
    Het eeuwig Credo,
Dat uit Gregorius zong
En mij naar Brahman drong
En hem tot bidden dwong
    In dansallegro.

Uit wie bloeit vizionair
Mijn wereldnenuphar,
Credo in Hem, Het, Haar,
    In unum Deum,
Zot, slecht, zwak, wijs, goed, sterk,
Kunst'naar en Kunst'naarswerk,
Mijn wieg, mijn huis, mijn kerk,
    Mijn mausoleum.

Wereldpsyche, ontpopt,
Doorzie ik, dat niet klopt,
Wat u dacht: Ik - epopt,
U - hierophantis:
Ik leid mijn sterrenom
-tocht door mijn werelddom,
Ik sla de dondertrom,
Ik lui de Atlantis.

Naar boven walmde aroom
Uit Israël's cederboom;
Arg'loosheid psalmde vroom
Omhoog gebeden:
Zelf-adoratie zendt,
Wie aarde en firmament
Als vizioenen kent,
Naar Hem, beneden,

Die, schijnbaar overal,
Zich ziet als elk's heelal
In schertsend hol kristal
    Van tooverspiegel,
Don Juan - Origenes,
Faust - Mephistopheles,
Olumpier Perikles -
    Tijl Uilenspiegel;

Die geesten, kelk naast kelk,
Om Plato's Aronskelk
Rangschikt, Hij zelf in elk,
    Elk Godstrezorie;
En in de oneindigheid,
Tot kelk uiteengespreid,
Is, Aarde, uw majesteit
    Een infuzorie.'

Die als, tot grijs vergloeid,
'T heipaars is uitgebloeid,
Herfstrag en nevel vloeit,
    Geef, teere Brahman,
Dat 'k om verdorde ziel,
Aan wie zijn liefde ontviel,
Mijn nevel, koel en iel,
    Van woordenrag span.

Vizioen, trots zonneschijn,
Staat 't Parthenon, en klein
Bij hem, uit straat en plein,
    Rumoert Athene:
Zoo zag 'k in menigeen,
Terwijl hij vroolijk scheen,
Dwars door zijn praten heen
    Zwijgen DAT ÉÉNE.

Neen, neen, niet troosten; want
Koelzwacht'lend woordverband
Kan leed, diep ingebrand
    Toch nooit verdooven;
Noch kan 'k in wondermacht
Van wat eens God's Geslacht
Op Golgotha volbracht,
    Hen doen gelooven:

Slechts door de Iskariot,
Zelf menschgeworden God,
Kon liefde, geen gebod,
    Maar red'lijkst moeten,
Rijke eenheid, teer gehuld
In begrijpend geduld
En trouw door daad vervuld,
    Als 't hoogste groeten.

Door de ouden is geleerd:
Wie als volmaakt Hem eert
En 't Zijn-als-Hij begeert,
   Is, Lichtkind, veilig
Die weet: ‘In Brahman staat
Mijn ziel’ en wil toch 't kwaad,
Ik zeg: Zijn Judasdaad
   Is plicht, is heilig.

'K ben nu een oude man;
Laat ik hun zeggen dan,
Ik, die het beter kan
   Dan iemand weten:
Wie zich als 't Brahman weet,
Zal, zelf zijn Parakleet,
Van trots zijn grootste leed
   Voor Hem vergeten,

Die uit kristallen plant
Stil slaapt naar schemerrand
Van droom in kuns'ge wand
    Van Tritonshoren,
Slaapwandelt sport na sport,
En zonnig wakker wordt,
Waar 't licht om top zich stort
    Van geestestoren.

Ja! Ik zijn carillon:
'K zal sprenk'len naar Zijn zon
Mijn trots, ik, die begon
    Als infuzorie.
Trots is 't, geen scheps'lendank,
Dat 'k zwaai mijn thursosrank
Van dronken klokkenklank
    Voor Brahman's glorie:

Die, zon met gouden schild,
In kruistocht: ‘Brahman wil 't!’
Zich, nacht, bekeert, O mild-
   -stralende Tancred;
Die zegent, groot en goed,
Chantecler's morgengroet,
En troost door laatste gloed
   Voor 't sterven Manfred;

Die, blauw, in de oceaan
Zich, tweede maan, ziet staan,
Zich, zilverwolk, ziet gaan,
   Beneden, boven;
Bij liefdeleed en -lach,
Van nacht'gaal-leeuw'rikslag,
Zijn twee Giulietta's zag,
   Shakspere, Beethoven.

Maar vaak is 't stil: 't duurt lang
Tot veil'ge zonsopgang,
En de aarde is 's avonds bang
    Voor al haar schatten:
Dus vraagt ze aan moeder nacht,
Dat die behoedzaam zacht
Haar mooi's inpakt in vacht
    Van paarse watten.

In 't donker is 't niet pluis:
Zoo bros is 't glazen huis,
Geen ondergrondsche kluis,
    Om 't weg te sluiten;
En loerend overal
Uit afgrondlijk heelal,
Dreigen met overval
    Spok'ge schavuiten.

Ze wonen angstig ver:
Heel achter de Avondster,
Ja, achter Jupiter,
   Daar zijn hun holen;
Wie als een God kon zien,
Zou in zoo'n grot misschien
Hun wit ravotten zien
   Langs parabolen.

Hij, die Donati heet
En meent om 't prachtig kleed,
Dat hij 't het beste weet,
   Wil steeds bediss'len;
Hij zegt: ‘'T is koud, en dus
Gaan drie om Sirius,
Atair en Regulus
   Stuivertje wiss'len.

En julli, kleintjes, zwerm
Vrij langs de Melkwegberm,
Maar Encke, jij, bescherm
   De Witte Rozen:
Jouw lijd van omloop wordt
Anders op nieuw verkort.
'K heb ze al zoo vaak beknord,
   De roekeloozen,

Die bloemen, wit en geel,
Afrukken van de steel,
En plukken veel te veel
   Vergeetmijnieten,
En gooien 't weg in 't zand
Links, rechts van Melkwegrand;
Dan zien ze in 't menschenland
   Sterren verschieten.

Graag heb 'k ook, dat je spaart,
Wat ginds, ver, de ijv'rige aard'
In de eeuwen heeft vergaard
    Aan snuisterijen:
Wat heeft dat kindje niet
Gewerkt, om al 't graniet
En gneis en malachite
    Bijeen te vlijen!

Gooi geen meteoren neer!
Haar bibelot's zijn teer;
Bedenk, ik wensch niet meer
    Zoo'n dies ater,
Als toen met 't projektiel
Een zelf op de aarde viel:
Als wond voel 'k in mijn ziel
    Haar Diablo-krater.

Ze heeft - en 't paste net -
De Himaalya, violet,
Op Azië gezet,
   Mooie étagère;
Er naast, goed in de zon,
Met bloempjes in gazon
En palmpjes ook, Ceylon,
   Haar jardinière.'

Droeg mij zoo'n zilvermeeuw
Door 't sterrebeeld de Leeuw,
'K zou - 't is tweemaal een eeuw -
   Het licht ontmoeten,
Dat toen van de aarde ging
In lange huivering
Om Zijn vereindiging,
   De groote Newton.

Mijn perihelïumvaart
Zou, kwam dat licht van de aard',
Een witte pauwestaart
    Grandioos ontplooien:
'T rad van mijn zilverpauw
In Newton's zonlicht, zou
De wereldkoepelbouw
    Vol vlammen strooien.

Zegt niet de Oepanishad:
Wie Dat vereert, is Dat?
Newton en mij omvat
    Het ééne Wezen:
Mijn Zelf heeft de *n*-de macht
Van *a* + *b* gedacht;
Ja, met 't binomïum vlagt
    Newton, herrezen.

Want 'k voel me al zwenken; 'k zie,
Als was 't een profetie,
Waai'ren mijn draperie
    Van fosf rend vuurwerk,
En 'k hoor, hoe machtig slaat
Achter de wijzerplaat,
Vol gouden regelmaat,
    Het kosmisch uurwerk;

Inluidt door 't wereldhuis
Van pool naar Zuiderkruis
Graalklokkenstormgebruis
    De ontzaglijke aera:
DIE 'T WERELDFUNDAMENT
HET EERSTE HEEFT GEKEND,
SAURIER NEWTON MENT
    ZILV'REN CHIMAERA.

Klein draakje, 'k zie 't nu wel:
'T stond onder jouw bevel,
Mijn kosmisch drakenspel,
   Dat 'k Aphrodite
Met slangenstaart voorzag,
En bij klaarlichte dag
Newton berijden zag,
   Saurier, een mythe.

Ginds lacht een specht - Hij wacht
Even - Nu ver en zacht -
Weer! - Dáár! - Hij lacht, hij lacht
   In dubb'le daktyl:
Ja! Hij was goed, 't was echt,
De grap, die had gezegd
Oergrootvader, half specht,
   Half pterodaktyl!

Soms, wetend Lichtatoom,
Zie 'k staan, een zee, de stroom,
Die voortdraagt, droom na droom.
   Vormen en namen.
Met witte Himâlaya
Zinkt bloedig Golgotha
Tot unio mystica
   Van ÔM en AMEN:

Brahman, die alles doet
Uit eeuwige overvloed
Van mensch'lijk kwaad en goed,
   Vergeef genadig,
Dat ik, beperkt en klein,
Vonk van Uw glorieschijn,
Alleen wensch goed te zijn
   En niet misdadig;

Brahman, mijn orgelpunt,
Brahman, die schertsen kunt
In beide tertsen, gunt
    Uw adoratie
Voor Uw wereldchoraal
Ook mij Uw orgeltaal,
Geef bij dreunend pedaal
    Celestagratie.

'T wordt laat al; ik moet gaan.
Trouw zie ik 't kerkje staan;
Als aardsch geluk vergaan
    Is 't wolkenvischje.
Na eeuwig oogenblik
In tijdloos wereld-Ik
Zorg ik, dat 'k niet verschrik
    Het hagedisje.

Erratum.

In het I^{e} Deel, op de bladzijde aan de titelpagina voorafgaande, staan de jaartallen 1913-1916.

Dit moet zijn: 1913-1919.

Aanteekening

De Dichter van deze verzen is 8 Juli 1919 gestorven. Van het I^{e} Deel, kort na zijn dood verschenen, heeft hij de proeven persoonlijk gecorrigeerd. Van het nu verschijnend Deel, met uitzondering van 73 bladzijden en, misschien, een hoogst enkele plaats, heeft hij oog zelf woord voor woord de definitieve tekst vastgesteld. Deze bladzijden zijn hier genummerd: 271 tot en met 273; 344; 345; 347; 377 tot en met 399; 401 (titel); 404 tot en met 442; 444; 445; 449; 532. De tekst daarvan heeft de bezorger van deze uitgave uit de varianten gekozen, in overeenstemming met de voorkeur van de Dichter wanneer die uit de persoonlijke herinnering en nagelaten aanteekeningen gereconstrueerd kon worden.

De door de Dichter ontworpen volgorde van de verzen kon niet in onderdeelen bewaard blijven, doordat een oorspronkelijk voor dit deel bestemde sonnettencyclus, die onafgemaakt gebleven is, niet werd opgenomen.

De spelling van sommige namen en woorden is niet uniform gemaakt, maar zoo gelaten als de voorloopige redactie van de handschriften aangaf. Hetzelfde geldt voor de interpunctie.

Behalve de bovengenoemde sonnettencyclus, en een van

de verzen waaraan vóór het verschijnen van dit boek de Dichter iets had willen veranderen, zijn hier vermoedelijk alle gedichten te vinden, die hij in het IIe, laatste Deel van Brahman wilde uitgeven.

Een keuze uit het nagelaten werk is in voorbereiding.

V.E.v.V.

Register.

I

	Bldz.
Aan wereldoppervlak kleeft iemand's blik,	186
Als Christus' God, almacht'ge Duivel, wàs;	74
Als 'k aan een brief van wie ik lief heb, smul,	237
Als liefde van een aard'ling aan dorst randen	119
Als schertsend de Aarde herfst'lijk lichtfeest houdt	255
Ben ik het zelf? Moe evenwichteling,	113
Beweeglijk bloemperk op stil blauw kanaal,	44
Bezwering van daemonisch tooverspel,	178
Blauw, licht en stilte tot de horizont	147
Bloedplassen, trots het zonlicht levend rood,	139
Blond kindje speelt piano. Plechtig staan	40
Dan dacht hij: Hoe zal later 't leven zijn?	88
Dan lachte zij: O jou geleerde! Wat	54
Dan schouwt de geest wijd bliksemende velden,	212
De gele wolken werden langzaam rood	85
De laan in, uit westlijke wolkensluis,	136
De menschengeest, zei 'k? Ja, was dat maar waar!	108
De ontzetting soms, ver, uit de diepste schacht	61
De wolken werden grijs. Geen zwaluw was	86
Die stond, klaar, op een zolder van mijn geest:	109
Dit is de drempel, waar de stormgigant,	195

Dof violet is 't west en paarsig grijs 8
Door blauwe gaatjes valt uit beukebogen 240
Door kelken van onwezenlijk kristal 3
Door kilte van vijand'ge schemering 222
Doornig van wrok staat somber, dor en grauw 224

	Bldz.
Door raam van dorpskerk teek'nen beuketakken	101
Doorschijnende halve bol van nevel, ligt	71
Door 't zonlicht zijn vergeestlijkt de satijnen	93
Een berg is, pijler van welvend heelal,	196
Een schild, dat ver van zwevend Godenland	210
Eeuwige zon vlamde op voorwereldsch bosch,	220
En aan die man, die dood op de oever gleed,	82
En als de storm 't zwiepende weefgetouw	65
En als de zon voor de uittocht uit haar zaal	66
En bij het rijzen van de schem'ring lag	84
En golvend in mijn Brahman, diep en koel,	68
En 'k wilde, ik werd muziek, wanneer ik zie	251
En nu 'k mijn menschenleed heb weggeschreid,	47
En onbeweeglijke Orpheus, rood en smal,	200
En openbaring van gedroomde dooden,	209
En op mijn vleugels, triomfeerend geel,	10
En 't is alsof, gekazuifeld met statie	67
En toen zijn hand de gouden lier bewoog,	204
En vouwde, als altijd, vroom zijn kleeren op:	90
En waar de grot zich tot hellende schacht	202
En zooals Atlas staat - zijn eene voet	217
Er zit een schim, wanneer we als vroeger praten	45
Fel wou, niet mocht, niet kon, toch moest hij 't uiten,	102
Fluweelen beeld op pluche postament,	140

Fossielen-atlas in diep bruin crayon, 231
God zou de ziel vergodlijken door smart? 73
Groteske kunstemaker, opgestegen 107
Het teerste, door schaamacht'ge scherts verzwegen 46
Hoog op de kaap, waar zich te pletter stoot 97
Hoort, ijle volken! Niet tot eeuwigheid 205
Hij ging, een optocht. Lang was 't, of nog sprak 218
Hij ligt er nog, de steen: een jaar geleden 135
Hij moest naar binnen. Nog eventjes maar 87
Hij raakt de zold'ring; en de kamer dijt 141
Hij ziet zijn leven, eind'looze woestijn 83

	Bldz.
Hij zit en kijkt, doez'lig. Het water wast	185
Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven,	72
Ik ben geen wereldmacht, die loont en straft;	127
Ik, die met bosschen ruisch en, meisje, lach,	130
Ik hoorde en zag. Zelf kon ik niets dan zwijgen	133
Ik maak voor Brahman's Licht Hem waard'ge graal	7
Ik sprak enthousiast over 't Parthenon,	98
In 't meer, hier blauw als lucht, ginds groen als weiland,	104
In schemering van vizionaire staat	206
Ja, één keer nog je leven overdoen,	49
Je zag met de *x* de spokig toov'rende *i*	122
Jou gaf en ernst en scherts mijn amphitheater	126
Jouw zenuwen, spieren, pezen, botten, knurven	121
Kent iemand dat gevoel: 't is geen verdriet,	183
'K hoor wat je denkt, al spreek je 't, kiesch, niet uit	128
Klein kindje heeft verdriet, maar moeder laat	176
'K maak in gedachten vaak een bedevaart:	4
Koket? Ik? Denk terug aan de eerste keer:	117
Kortlevend plankton van de Brahmanzee,	59
Koud valt het licht uit grijs omwolkte kap	42
'K sloeg met bronzen bekkendonder kapot,	124
'K ben Brahman. Maar we zitten zonder meid	239

'K ben trotsch, wetend dat, die me heeft voortgebracht, 250
'K sta naar 't schitt'rend oranje in 't west te kijken 246
'K stond, over kosmische afgrond voortgedragen, 244
'K zat, jong, graag in mijn pereboom te deinen: 227
'K voel mij de mensch niet meer dan 't dier verwant: 64
'K weet dat vlak bij me, in 't hart van God gedoken, 58
'K weet nog, hoe 'k vaak tegen mijn liefde zei: 53
'K zag de aarde zwenken op 't planetenbal, 70
'K zend, ijmker, dikwijls mijn gedachtenschaar 11
'K zie nu al hoe 'k, als jij gestorven bent, 48
'K zit, wachtend heerscher, in mijn vleugelwagen; 112
Laat-herfstelijke laan van scheve abeelen, 92
Lang rolt, een bol van klank, de knal van 't schot, 137

	Bldz.
Langs grieksche beelden torst een oude vrijster	77
Langzaam wringt zich 't water door 't steile dal,	245
Maar dan - want nooit kan sterven, wat eens diep,	57
Maar jaagt wand'lend de storm windhoozen op,	197
Maar 'k danste 't liefst volgens wiskund'ge wet:	110
Maar trotscher nog ben 'k op mijn Zelf, nu 'k weet	256
Maar waait door smeulend Zelfbesef de wind	257
Met 't vlossig deksel was de wind aan 't spelen;	132
Mij, die jou naar mijn hoogten heb gered,	118
Mijn armen voel 'k, als was 'k een dirigent	254
Mijn Brahman, wereldvuur, waaruit mijn ziel	15
Mooi meisje, dat met koelwit bruidsgewaad	76
Mijn vad'ren staken blakerende brand	75
Naar dit gebergte ging, wand'lende vlam,	198
Naar zee verwaaid insekt uit bloemenland	229
Naast mijn pendule zit, in koncentratie	142
Neen: de aarde is een wolkende wierookschaal,	211
Neen, Strauss! Ik hoor een and're Don Quijote	226
Nog eens, toen je oud werd, zag je de Alpendalen	123
Nog hoorbaar, heel heel ver, is de avondtrein	146
Nu draagt, zelf triomfant balancement,	115

Nu slaapt ze in Brahman, veilig voor altijd; 55
Nu wijst, terwijl 'k omwaaid en zonnig dwaal 6
Nu zàl er stilte zijn, mijn leven lang; 56
Of de aarde een sterrehemel schijnen wou, 103
Onwillig willig blind voor wereldglans 9
Op zee en wolkbank ligt een zelfde tint 138
Pracht van metaal, uit licht en vuur bevroren, 228
Rende, mythische reus, die in zijn zijden 242
Reuz'ge polyp, blauwgroenig verkristald, 192
Reuzig wijd, van 't westen tot het noorden, van het zenith tot de kimmenrand, 181
Solstitium. Een zwartbereden stoet 221
Soms, als je 's winters op 't besneeuwde pad 180
Soms kan op 't berglandschap de zon niet schijnen, 177

	Bldz.
Soms, plots'ling, door mijn Brahmanvrede heen,	234
Soms zomeravonds, als ik 't oude huis	62
Spreek nooit, door mij verrijkt, met domme spijt	131
Statig, tijdeloos triomfeerend, ligt	100
Stil, zonder dorpen, weiden, watervallen,	236
Stuk gruiz'len, 't strand op, van de horizont	99
'T glas, dat tot wolkbreukzuil van cohinoren	201
'T is laat al in de nacht. Doodstil is 't huis	41
'T is nacht. 'K zit op de hei. Nergens geluid	39
'T is of een hefboom draait om de aarde als as:	96
Toen Orpheus voor de stroomende kolom	999
Tot eens plots'ling, zooals na droomgezicht	216
Trotsch ben ik, als bij vliegende parade	253
Trotsch ben ik op mijn Aarde, aetheroplaan,	249
Tusschen golven en sterren, vreemd aan de aard,	225
Twee oneind'ge golvenwerelden scheidt	194
'T werd nu toch koud: zijn kleeren voelden klam	89
Uit Brahman's eeuw'ge zalen	161
Uit de afgrond, rijk aan goud en adularen,	179
Vaak, als 'k aan mijn verleden troost wil vragen	232
Verlangens, hunkerende spoken, jagen	208
Ver, ver - in droom - Ik hoor mijn jagerskreet	60
Vizioen, hoe handen woelen in de wrong	63
Vliegende bloem uit glanzen van opaal,	187

Voor de oogen van wie 't eeuwige overdachten, 213
Waar 't oergesteente tot afgronden splijt, 193
Waar 't strandgebergt' duiz'lend de hemel bijt 191
Wanneer na sterredans Strauss, dirigent, 173
Want lang voordat met ééne glorie dekt 207
Wentelen doet de wegwazende weiden 235
Wie aan het strand zit - en hij trok zijn stoel 184
Wie leeft de leer van 't eigen zelf verzaken, 95
Wie mij gevonden heeft, kan niet vergeven, 120
Wie ooit in zee zwom, en over hem goot 111
Wie op 't terras zit van zijn berghotel 175

	Bldz.
Wie 't meisje, dat hij lief heeft, aait en kust,	129
Wie uit de nachttrein over de perrons	241
Wie ziet niet soms zich liggen in de kist,	238
Xerxes sprak. - Van Sahara tot Indus smeedt de wereld ijz'ren ondergang	143
IJlende trein schijnt, trillend, stil te staan,	223
IJl ligt de wilgenschaduw op de wei:	94
IJv'rig in schachten van natuur en taal	5
Zooals aan sleep van walsende een heel klein	552
Zooals de ruiter over 't Bodenmeer	81
Zooals een fijn schommelende balans,	114
Zooals een ongelukkig man de rij	233
Zooals een zaadpluis door een spinragdraad,	230
Zooals in mist van stille herfstnacht brandt	203
Zooals op de ijlheid van een zeepbel ligt	215
Zoo dreunt bewond'ring in mijn zielehuis	174
Zoo, jongen, ben je daar? 'K heb lang gewacht	116
Zoo leek jê dan jouw aardsche zwaarte lichter	125
Zoo zal 'k, wanneer ik sterf, groeten de zon,	243
Zijn Godenbloemen draagt in heilig perk	214

II.

	Bldz.
Achter mij in de laan hoor 'k paardehoeven klakken:	447
Als koel in 't groen baden mijn brandende oogen,	668
Als in een grot - zwiepend ginds boven hakt	311
Als langs het zigzagpad, de helling op,	338
Al wat ik dacht - geloofde je - was waar,	449
Dan keert hij zich tot langvertrouwde stoet	279
De gele kromming van een gloeiend zwaard	303
De rad'ren van mijn geest joeg spankracht als van stoom,	403
De skarabeeën vlammen Brahman's glorie,	317
De vaas, met vruchtbare eeuwigheid gevuld;	316
De zee schuimt wolken naar de wolkenlagen,	265
De zon is onder. Tot wezenloos vaal	304
Door vensters die, verschillend transparant,	331
Door winteravondmist zijn blauw beslagen	442
Een Feuerzauber, toen. - Hem overwint	414
Een heros ging, een niet'ling keerde weer:	281
Een zonnestofje, een handbreed-lange straal,	267
En als een kaap, die, wit van branding, prikt	306
En als het huis'lijk, vredigsnorrend spinnen	419
En als het wand'lend bosch uit oude sagen,	293

En als om plots'ling willige scharnieren 332
En de avond spant tusschen goudtoppige eiken 298
En één, de mooiste - hij was de lieveling 282
En liet ik niet van verre bergen glijden 422
En orgels en bazuinen en violen 309
En slaapt zijn hof, en hoort hij in de nacht 284

Bldz.

En 't scheen, ik was aan 't einde van mijn leven, 407

En waar tot heuveltop de heidelanden 305

Er is een poort. - Twee kapen van koraal 437

Felgeel van brem lag, rond, op grijze heiden 416

Geen godenbeeld zwijgt in de tempelhal, 288

Geen maaksel was 't van sterfelijke hand: 446

Geen rits'len meer. Ook 't fosferlicht verglom: 291

Gehoorzaam heeft me uw geestesmacht bevonden; 285

Gierende heeft in daaglijks-effen vaak 266

Grottenpaleis van nachtlijke Sibulle 340

Half veiligheid, half dankbare belooning, 286

Harmonisch feest is 't van de ronde lijn: 302

Het eerst en 't laatst vangt-blauwsneeuw'ge vulkaan 443

Het heele landschap heeft de zon vertaald: 343

Het heele perk was vol: je zag geen zand 439

Het transparante blok, dat recht en strak 351

Hier gaat hij binnen. Donker is de zaal; 290

Hoe lang voorbij is 't dansend sterrenspel? 319

Hij laat door hen zich langs hun schrijnen leiden: 289

Hij strooit van uit zijn domino, de nacht, 327

Ik zat aan 't roer; jouw half bloote armen roeiden; 408

In grandioos gracelijk evenwicht 438

In schem'rig groen stukje van de oceaan 335

In 't verre licht van hoogzwevende oksalen 292

Is 't voetstuk van zijn toren ondergraven 287

Je haar was vochtig: toen je door de weiden, 406
Je zou gaan zingen. - Jij? Of zou gaan zingen 417
'K dacht vaak te drijven in de Brahmanzee: 441
Keilvormige amethysten en agaten, 299
'K hoor, hoe met gouden lijst de schilderij 337
'K zag, paramaecium, je om top na top 346
'K zag wolkenschaduw over heuvels jagen, 420
'K zie voor me, tot kristallen regelmaat 344
'K zit klein op groote hei 453
Laag hangt de zon. De lange bosschen, dijken 341

	Bldz.
Langs 't meer schitterde 't vuurwerk, knal na knal:	409
Leunend aan de as van wentelend heelal,	313
Mij, Brahman's lange roep om eeuwigheid	283
Naast de and're zuilen stond zijn statigheid	323
Niet hoort hij, op zijn altaartroon, hoe loeit	307
Niets kan het Brahman eeren, niets hem smaden,	328
Niet twijf'lend weet ik: Alle goed is kwaad;	263
Nu hij door gouden banen ziet geschreven,	312
Neen, 't was geen Mendelssohn, geen teer verhaal	413
Omhoog zien naar de zon de waterrozen,	264
Opbonst schokkend uit Brahman's doodenkrochten	296
Paars gloeien, ver, de scheefverlichte heiden	301
Plots'ling door morgenzonlichtstreep beschenen,	269
Rood vlamde in 't licht van volschijnende lamp,	404
Scheef strijkt een bui van licht langs korenvelden:	300
Schem'rige vlek op nachtlijk-zwarte wand	444
Schomm'lend weegschaaltje, ritselt de libel	271
Schijnt - angst voor vroeg're dreiging - valsch en kil	322
Snuff'lend over blauwzwart bevroren vliet,	345
Soms vraag ik nuchter: Is 't misschien een waan,	440

Spitsbogend zetten kerkhofpopulieren 272
Spookt op uit Indie's zee reuz'ge infuzorie 261
Stil werd de wereldzaal. Aandachtig zwegen 418
Stralig borduursel van kristallen wand 262
T' eeuw'ge kent goed noch slecht, liefde noch haat; 329
'T is eind Augustus, Zondag - Blauwig waas 342
'T is of van de aard' recht naar 't Eluzion 448
'T is winternacht. - 'K zit in mijn oude stoel 411
'T is zomer; Zondagmorgen. Een tooneel 339
Toen 'k wist, dat voortaan 't mooiste van mijn leven 423
Tot goudgeel kluwen, tot een lichtplek slinkt 315
Tot sprenk'lend geschetter van kopertonen 310
Tot Zelfbesef van klaar-diepe eeuwigheid 314
Tunnel door malachiet, ligt diep de laan 294
Uit hooge trots in vrede diep verzonken, 321

	Bldz.
Ver waait de wimpel van haar blonde haren,	308
Viooltremoli spinnen pastoralen	297
Vol noorderlicht van plechtige flambouwen	410
Vol winteravondschem'ring ligt de laan,	447
Voor paarsblauwe avondlucht zie 'k uit mijn raam,	445
Vroeger, toen 'k zoekend uit mijn torenramen	326
Vuur, aarde, wind, ik haat ze. O God, mijn haat	415
Waar bleef wel de meetkund'ge, die begon	336
Waar zonnedagen tot koralen stollen,	436
Wank'lend, uit afgronden vol stilstaand zwart	277
Want Brahman kende nog zijn rijkdom niet	278
Weer glimt het aan de zuilen, schrijn naast schrijn;	318
Weg school in 't donker van de hooge zaal	324
Wie slaaploos in herinn'ringrijke nachten,	330
Wit hing en stil de dauw over de weiden	405
Wit staat ze, vlam van devotie, te branden	295
Wonderlijk leven in vreemd-doodsch muzeum	270
Zelf hij, die 't ondschendbare had geschonden	421
Zoo is in mij - een zonsopgang - gerezen	333
Zwevend op winden waait de zee door 't duin,	273
Zij, die mijn afgeperst gebod trotseerden	325
Zijn wenschen heeft, revolteerende drom,	280

Zijn wil rijst reusachtig van de altaartreden: 320

Zij zit naast me, en ik aai 't gevlochten haar, 412